

311999 వ తి ది న ము వ క టి ం వ ం బ డు ను

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 15 } డిన్న పట్టణము 1927-వ నం అక్టోబరు నెల 6-వ తేది గురువారము } No. 156
నంబరుము ౧౫ } శ్రీ ప్రభాకరాచార్యుల ఆశ్రయజమాన శుద్ధ దశమి. } సంచిక ౧౫౬

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పకారితే శలవశలు
జూగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పులమాన్యును, వాయుబొట్ట
కాపును, శర్వపునొప్పుల బారదోలును,
బొట్టజోగొట్టును, కలుకుల కదించును,
కాపుల రూపుమాపును, దగ్గును లగ్గించును,
మరకను తొలగించును.
ఈ మందును రుద్దగానే ఔషధుల పట్టుట
కలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
నొప్పులకు నంజీవివంటిది.
పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
జానము గలుగదు.
చక్కని దబ్బితో నహా నీసా 1-3 0-10-0
డబ్బా 1-3 రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబుకెట్టివిధి, మద్రాసు
శాఖ
249, ప్రెసిడెన్సీ, భోట్ల, బాంబాయి.

దీర్ఘకాలమునుండియున్న మాదుకాణమును మరువకుడు

బంగారు వెండి నగలలో యేది కావలసినను
మా వద్ద సిద్ధముగా నున్నవి.

మా వద్ద కొనునట్టి వారికి గల లాభములు ఇదివరలో మాతో లావాదేవి చేయుచున్న వారికే తెలియును.

తంజివిలాసము :
"ఉమ్మిడియర్"

ఉమ్మిడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ,

నగల వర్తకులు, 25 చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

1842

(1)
తెలిపాక
నెం. 2802

వనోపధి శబ్దార్థనిఘంటువు.

మూలకలయొక్క 35000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాల్కోరైండు నెల రు. 3-4-0 లు.
ఇందు సమస్త శబ్దనిఘంటువు కుడిచేతి శబ్దములు మరియు యానాని అయ్యార్యదేవధానములకలవు.
ఈ 1-2 రు. 500 కిన్నుకుగల శబ్దములు కూడ గలవు. క్యాల్కోరైండు నెల రు. 2-0-0
2454-1323 రెడ్డి సోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

వీటియొక్క సుగుణములను గుఱించి యిదివర కే అందరికిని
బాగుగా ఎల్లచోట్లయందును తెలిసియున్నది
అట్లు తెలియని వారు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము

మా లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలను

Regd TradeMark తెప్పించి, ఒకదాని నాదిన మిగిలిన మిక్కిలి కృత్రిమమైనదిగా నిర్ణయించును. ప్రతిదినము అడుగడక
మాకు వచ్చుచున్న ప్రశంసాపత్రములే ఇందుకు ప్రబల నిదర్శనము.

ఇది మేలైన కస్తూరి, మంచుపువ్వు, అశోకపువ్వు మిశ్రమములు ముద్రలనుండి చేర్చి, కాస్త్రీకృతముగా తయారైనది.
ఇందులో గానీ, విడిగా గానీ ఉపయోగించవచ్చును. పలువిధ జ్వరములు, దగ్గులు, శీలము, అలెర్జిక్, కడుపుజ్వరము, కడుపుకొప్పి, పిల్లల చడికలు, ప్రక్కల శుద్ధి, అశ్మిజ్వరము, ముఖమున
జలహాసము, కుండలమువంటివి వ్యత్యాసమునకు వలెనున్నవి. స్త్రీలు, పశ్చిమ ముసలివారు ముద్రలనువారికి
అమృతసహనము. 250-300 మాత్రలు గల బుడ్డి 1 కి రు. 6-4-0 నాల్గుబుడ్డు 6-4-0 6 రు. 1-2-0, 12 రు. 2-18-0, బోక రు. 6-2-0.
భిషగ్ కర్మ శాస్త్రము నివేదికలను పండితులు, ప్రొఫెసరులు.

శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు.

WANTED.

Candidates for Telegraphy and Station Master's Courses. Railfare Paid. Prospectu on 2 annas stamp.—Royal Telegraph College Burn Bastion Road, Delhi. 3907

EAT KASHMIR FRUITS & NUTS.

WALNUTS, thin skin, fresh; APPLES, choicest dessert; or HAZELNUTS, 11 lbs. Rs 5/8; ALMONDS, fresh, thin skin; APRICOTS, sweet, stoneless; FIGS, CURRANTS, RAISINS or APPLERINGS, 11 lbs. Rs. 13; Pure Lotus HONEY 8½ lbs. Rs 8; Pure Saffron, tola Rs 3. Post Free. 3973
Dar Bros. Srinagar, KASHMIR.

ఆయుర్వేదాపధ రత్నాకరము

చరక చికిత్సాస్తానము రు. 6

ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు. 1. (2046) డాక్టరు శ్రీరామ కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, తెజనాథ

నీసా 1-3, రు. 2-0-0

ఈమందు గోరీమూల అంశములను ముద్రలనుండి చేర్చి, కాస్త్రీకృతముగా తయారైనది. ముద్రలనుండి చేర్చి, కాస్త్రీకృతముగా తయారైనది. ముద్రలనుండి చేర్చి, కాస్త్రీకృతముగా తయారైనది.

ఆనందకుటీరము, కి. కె. రామయ్య, మదరాసు.

కలరాకు అమోఘమైన మందు

విషాచినివారిణి

గత యిరువది సంవత్సరముల నుండియు అనేక ప్రాణులను రక్షించి ఖ్యాతిపొందియున్నది. ప్రతి యింటను ప్రతిమనుష్యుని వద్దను యీ కాలములో ముఖ్యముగ వుంచుకొనవలెను. కలరా విరేచనములకేగాక జిగట నెత్తురు అజీర్ణ విరేచనములకును ప్రవయోగించును. 3814

వెల రు 1-2-0 డజన్ రు 12-0-0

ఆయుర్వేద భూషణ నోరి రామశాస్త్రి,
ఏ. కె. ఏ. సి. ఆయుర్వేద నిలయం బెజవాడ.

శ్రీమత్

కన్యకాపురాణము.

ఆర్యవైశ్యకులదేవతయగు శ్రీవాసవకన్యకా పరమేశ్వరి దర్శితమును ఆనేక ప్రాచీనతాళపత్ర గ్రంథముల నామూలాగ్రముగ పరిశీలించి ఆంధ్రతాత్పర్య సహితముగ శేతద్వంశియులు ముఖ్యముగ వంశీయాచారాభివృద్ధి లభింపజేసిన మొదటి పథమున గోత్రాధ్యక్షక సంగతులను చేర్చింది చరిత్రానుసరణమున కుచితముగ హోష్టా చిత్రపటములను చేర్చి డబుల్ రాయల్ 40 పేజ్ల ప్లేజ్ కాగితములందు 82 అధ్యాయములు గల 842 పుటల గ్రంథముగఁ బ్రకటింపఁబడి యిదివర కనేక ప్రతు లీ హిందూదేశమున వ్యాప్తమైనవి.

క్యాలికోలైండు 4-0-0; అట్టలైండు 8-8-0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

వలయువా రీక్రిందివిలాసమునకు వ్రాయుడు.

వాటంబాటి - వెంకటనరసింహులు సెట్టి

అందు నన్ను,

బజారుపిఠి, చిత్తూరు.

శ్రీచంద్ర మాలేశ్వరస్వామి

ఆలయము-బెజవాడ 4019

శ్రీచంద్రమూర్తి మల్లేశ్వరాలయమున విచ్చేసియున్న చంద్రమాలేశ్వరస్వామివారికి నిత్యనైవేద్య దీపారాధనలు శాశ్వతముగను, నిర్విఘ్నముగను, జరుగుచుండుటకొరకయి 3౬౦ వాటాలను, వాటా ౧-కి రు ౨౦ వంతున, ఏర్పాటు చేయవలెననిది. వాటాదారుల కొక్కొక్కరి కొక్కొక్కదినము నియమించి ఆయానాడు ఉదయము వారివారి గోత్రనామములతో మహాస్వామ్యపూర్వకముగ రుద్రాభిషేకము, నిత్యనైవేద్య దీపారాధనలు, సాయంకాలము ప్రదోషపూజ శాశ్వతముగా జరుగుటకు ఏర్పాటుచేయవలెననిది. ప్రతి వాటాదారునకును ఒకశాశ్వతపట్టా యివ్వబడును. ఏయేదినములందు ఏయేవాటాదారులేరున పూజ జరుపబడునదియు ముందు ప్రయతింపబడును.

శరన్నపరాక్రములు తొమ్మిదిదినములు, కార్తికమాసము ముప్పదిదినములు, ప్రత్యేకము జరుగు అభిషేకము, సహస్రనామపూజ, నైవేద్యదీపారాధనలకు ఆసవ్యయము ప్రత్యేకము ఒక్కొక్కదినమున రు. ౮-౦-౦ వంతున ఏర్పాటుచేయవలెననిది.

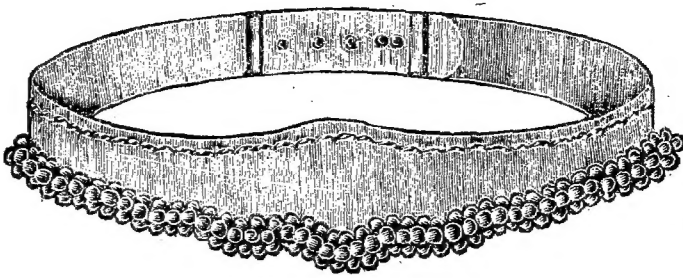
ఈ వాటాలము త్రమను వాటాదారులు బెజవాడ స్పెషలు మేజిస్ట్రేటుగానన్న కొత్తూరు వెంకటసుబ్బారాయుడు వారి పేర పంపవలెను.

శ్రీ భాగవాంధనరస్వతీస్వామిలవారు.

ధర్మకర్తలు: శ్రీయుతులు కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, చెన్నపురి; కొత్తూరు వెంకటసుబ్బారాయుడు, స్పెషల్ మేజిస్ట్రేటు; సిరిపురపు కుటుంబరావు, ఇనాందారుడు; మండూరు సీతారామయ్య, మునిసిపల్ కాన్సిలరు, వర్తకులు; చోడుగంటి వెంకటరత్నం, వర్తకులు, బెజవాడ; వెంకటకృష్ణయ్య(కమ్మవారు) ఇనాందారు-కొమ్మమూరు.

అద్దేపల్లి లక్ష్మయ్య

వర్తకులు, బెజవాడ.

రంటినిచ్చెదము. హాజరులోలేనివి ఆర్డరిచ్చిన త్వరలో తయారుచేసి యివ్వబడును.

ఉమ్మడి బంగారుశెట్టి అందు నన్ను, నగలవర్తకులు, 28, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు

తృప్తికరముగా లేనిచో
వాపసు తీసుకొనెదము
మిక్కిలి నాణ్యమైన బంగారు
వెండినగలు, యితరసామానులు అ
న్ని రకములలో సిద్ధముగా నున్నవి.
నీమవెండికి సవరం బంగారుకు గ్య

యిం గు వ

ఆరోగ్యమే ఐశ్వర్యము!

యిం గు

గాంధీ

రతి 1-కి 2-0-0

లిల్

రతి 1కి 1-10-0

అజీర్ణమును పోగొట్టి ఆకలినిపుట్టించుటకును, సువాసనకును, రుచిని, ఆరోగ్యజ్ఞానకును మా నల్ల మిస్కియింగువను వాడుడు.

గర్భిణి శ్రీలకు నిర్భయముగా వాడవచ్చును.

పచ్చకర్పూరం, కుంకుమపువ్వు, కస్తూరి వగయిరాలు కూడ మారతి 1-కి-1-12 తావున దొరుకును.

గోపాల్ జి ఛాంపస్ సి అందు కంపిసి,

21 గోవిందప్పనాయకపీఠి,

మదరాసు.

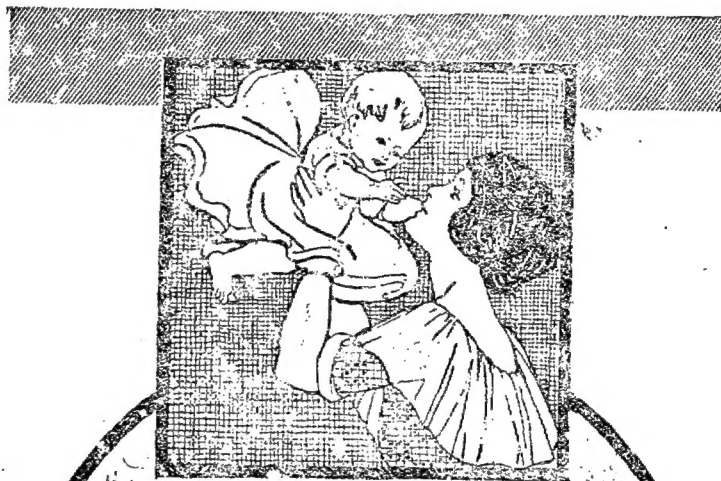
గోపాల్

గోవింద

రతి 1-కి 1-6-0

చంటిపిల్లలకు
బిడ్డలకు అజీర్ణ
వెంట్రుంధమైన
అన్ని వ్యాధులు
లకు మెక్కిన
నివారణమైన
మందు.

వుడ్వార్డుస్
గారి గ్రేపు
వాటరు అను
మందు ప్రితి
ఇంట నుండితీ
రవలెను.

"Fifteen Points for Mothers."

That is the name of the invaluable booklet given free with every bottle of Woodward's "Gripe Water," the one safe remedy for all digestive ailments in babies and young children. Here is one of the points: "Never put baby to sleep by using so-called 'sedative' which contain narcotics." Woodward's "Gripe Water" is free from all dangerous drugs.

**WOODWARD'S
"GRIPE WATER"**

KEEPS BABY WELL.

W. WOODWARD (1920) LTD., Manufacturing Chemist,
79-87, Portico Road, London, N. W. 5.

Sripadha Narasimham Brothers, Post Box 17, "Coçanada."

శ్రీపాద నరసింహాబ్రదర్సు
వారివద్ద కొనివచ్చు
కూడ దొరుకును

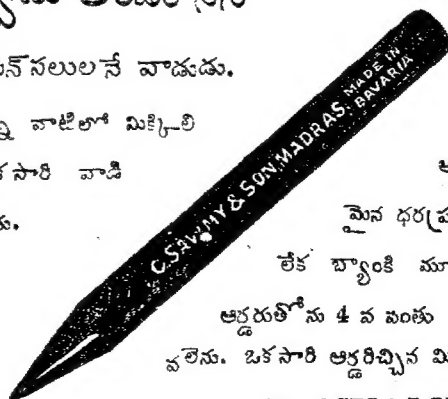
ఎప్పుడును సి. స్వామి అందు నన్

వైలెట్ కాపింగు పెన్ నలులనే వాడుడు.

ప్రస్తుతము బజారునందున్న వాటిలో మిక్కిలి

శ్రేష్ఠమైనది, సరసమైనది. ఒకసారి వాడి

చూచిన మీకు నమ్మకము గలుగును.

అన్ని ప్రేమనరసామానులు న్యాయ

మైన ధరప్రకారము వి. పి. మూలముగాను

తేక బ్యాంకి మూలముగాను పంపబడును. ప్రతి

ఆర్డరుతోను 4 వ వంతు సొమ్మును అడ్వాన్సుగా పంపవలెను. ఒకసారి ఆర్డరిచ్చిన మీకు నమ్మకముగలుగును.

C. SWAMY & SON

242, China Bazaar Road, Madras.

నానాత్వస్వేషణము

మహాత్ముని స్వీయచరిత్ర

4-వ భాగము—19-వ ప్రకరణము

భోనిక్కు సెటిలుమొంటు

నేను “కడవరకు” అనుగ్రంథమును చదువుటవలన నామనసునందు కలిగిన పరివర్తనమును గూర్చి నేను వెబ్బుగారికి సాకల్యముగా తెలిపించితిని. ఒక ప్రత్యేకజనపథమును నెలకొల్పి యిండియను ఒపినియను ప్రతిక సచట ప్రకటించుచుండవలెను. అచట నివసించువారందరూ కష్టపడి పనిచేయవలెను. అందరికిని జీతము సమానముగానే యివ్వవలెను. వారందరూ తీరిక వేళలో ముద్రాలయమున పనిచేయవలెను. అని నేను చెప్పగా వెబ్బుగారికి రంగీకరించిరి. భారతీయులకును పాశ్చాత్యులకునుగూడ సమముగా నెలకు మూడు పాసలవలెను జీతము నిర్ణయింపబడెను.

అప్పుడు ముద్రాలయమున పదిమంది పనిచేయుచుండిరి. వారిలో కొందరిపద్ధతి కంగీకరించుటకు కనబడలేదు. అట్టి వారు ప్రస్తుతము మామూలు జీతము పుచ్చుకొనుచునే పనిచేయుటలను క్రమముగ ఆశ్రమవాసుల పద్ధతి నవలంబించుటకును మేము నిశ్చయించితిమి.

నేనీసంగతి పనివారిడ తెలిపించితిని. అది మదకజితుగారికి నచ్చలేదు. “నేను ఈప్రతికకారము చాలధనమును వ్యయపరచియున్నాను. యీ పద్ధతి సరియైనదికాదు. పనివారిడందరూ పారిపోయెదరు. ప్రతిక మూలబహుమతి ముద్రాలయమును మూసివేయవలసివచ్చును. చాలనష్టము కలుగును.” అని మదకజితుగా రనిరి.

ఆ ముద్రజాలయమున నాజ్ఞాకులతో (కజను) నొకడను చగనలూలు గాంధీగూడ పనిచేయుచుండెను. అతనితోగూడ నేను చెప్పితిని. అతనికి భార్యయును బిడ్డలునున్నారు. కాని చిన్నప్పటినుండియు ఆతడు నాచెప్పజేలేలలోనే యుండగోరెను. అతనికి నాయందు సంపూర్ణ విశ్వాసము కలదు కావున ఆతడు నూగుమటాడకుండ నంగీకరించెను. అప్పటినుండియు నాచెంతి నే యున్నాడు. యాంత్రికము మెకానిక్సు గోవిందస్వామిగూడ నంగీకరించెను. తక్కినవా రీపద్ధతి కంగీకరింపలేదుగాని అదివరకెచ్చుచున్న జీతములకే యిచ్చుచున్నచో ఆశ్రమమునకు వచ్చి పనిచేయుట కభ్యంతరము లేవనిరి.

ఈ వ్యవహారములన్నియును రెండోజాలోనై నేను ముగించితిని. ద్వ్యవసతు సమీపమున రైలుస్టేషనుకు చేరువగా నివాసయోగ్యమును కృషి కనకములము నగు స్థలము కావలెనని నేను ప్రతికలో ప్రకటించితిని. భోనిక్కునుగూర్చి మాట్లాడుట కొకయందోగివచ్చెను. నేనును వెబ్బుగారును ఆచటికి వెళ్లి చూచివచ్చితిమి. వారను రోజులలోగా యరుగుదియొకరముఃభూమిని కొంటిమి. అచటవండియూట (స్క్రింగు) ఒకటి కలుగుగాని అది మిక్కిలి పెద్దదికాదు. ఆస్థలములో కొన్ని నారింజచెట్లను కొన్ని నూమిడిచెట్లను నుండెను. దానికిచేరి 80 యకరముఃభూమియున్నది. దానిలో కిథిలమగుచున్న యిల్లును చాలాశల్యతమలను కలవు. దానినిగూడ కొంటిమి. మొత్తము నూరు యెకరములను వేయిపాసలకు కొంటిమి.

ఇట్టి ప్రయత్నములలో కీ॥ శే॥ రుక్మమ్మిగారే నాకు చాల సహాయముచేయుచుండిరి. ఆయన యీ ఆశ్రమనిర్మాణము నామోదింపెను. ఆయన ఒకసారి వాడిన ఇంటికప్పు ఇనుపరేకుల (కరోగేటెడు అయరను పీట్సు)ను యితరగృహనిర్మాణాసామగ్రులను నాకొసంగెను. వానితో పని ప్రారంభించితిమి. బోయరులందఱును నాతోగూడ పనిచేసిన భారతీయవడ్రాగులను తాపిమేస్తులును ఆశ్రమ గృహనిర్మాణమున నాకు సహాయము చేసిరి. ఒక నెలరోజులలో ముద్రజాలయమును నిర్మించితిమి. అది 75 అడుగులపొడగును 50 అడుగులవెడల్పును నుండెను. వెబ్బుగారు మున్నగువారుగూడ అపాయమునకు వెరవక ప్రదంతులతోపాటు పనిచేసిరి. ఆ స్థలమున గడ్డి వత్తుగా పెరిగియుండెను. పాములు విస్తారముగా నుండెను. అందువలన మనుష్యులకు ప్రాణోపద్రవ మధికముగానుండెను. మొదట మేమందఱును డేరాలలోనే నివసించుచుంటిమి నెలరోజులకు మొదటిగృహము నిర్మమెనది. వారయరోజులలో సామానులన్నిటిని బండ్లలో నడపికి చేర్చితిమి. ఆశ్రమమునకు ద్వ్యవ 18 మైళ్ళదూరమునందున్నది. భోనిక్కు రైలుస్టేషను 2 1/2 మైళ్ళదూరమున నున్నది.

ఇండియను ఒపినియనుప్రతిక ఒక సంవత్సరముత్రమే మెక్కురీ ముద్రాలయమున ముద్రింపవలసివచ్చెను.

నాతోగూడ భారతదేశమునుండివచ్చి యేవోయొకవిధముగా జీవనముచేయుచున్న వారినందరిని ఆశ్రమమున చేర్చగోరితిని. వారందరును ధనార్జనకారకులవచ్చినవారుగా నవారు వచ్చుట కష్టమే యెనను కొందరంగీకరించిరి. వారిలో మగనలూలు గాంధీమాత్రమే సిరముగా నిలిచెను. తక్కినవారందరూ మరల వెడలిపోయిరి. మగనలూలు చాలసామర్థ్యమును త్యాగమును భక్తిని శ్యామలును కలవాడు. చేతిపనుల నన్నిటిని స్వయముగానే ర్చుకొనెను. అతడు తనవృత్తిని వదలివేసి ఆశ్రమమునకు వచ్చి నా నైతికపరీక్షకు చలంపక నాతోపాడే యుండెను.

ఈరీతిగా 1904 లో యీఆశ్రమ మేర్పడెను. ఇండియను ఒపినియనుప్రతిక కెన్నియిబ్బందులు కలిగినను నేటికిని అచటనే ప్రకటింపబడుచున్నది.

మొదటిరోజులలో ఆశ్రమమునందు కలిగిన యిబ్బందులు మాన్యుట ఆశలు ఆశాభంగములు మున్నగువానినిగూర్చి మరియొక ప్రకరణము వ్రాయవలసియున్నది.

(మో. క. గాంధీ, ఎంగుయిండియా 29-9-27)

నీ వెంతుకలను పరిశుభముగ నుంచుకొనుము.

నీదేహమువల్లను ప్రతిరోజు ము పరిశుభ్రపరచ వలసియుండును. నీళ్ళే నీరీకన్నగూడ మురికిగాకుండ పరిశుభ్రపరచ వలసియుండును. నీ కన్నులను కండ్లములను చుడు మున్నగు కల్మషపదార్థములుకూడ యుండిన నీవెంతుకల పరిశుభ్రముగ లేవని గ్రహింపవలసి యుండును. ఈచుడునగ్గరాలు చేరునప్పుడు నీవు వేత్తు వహించిన అతిత్వరలో నీతలచుంతయు గురువుల వాయము గాగలదు. గనక నీ న్నయిచ్చి వాటికి లోనుగానుండ కాపాడుకొనవలచినచో ప్రతినిత్యము

కామిసీయా లలనూనె (రిజిస్టరు) నుడయోగించి తీరవలెను.

ఈ గూనె చుడును చేరవలెను. ఒకవేళ నీతలయందు నాచుండినరక్త ప్రవహించి యుండిన శంకుమాడునూరు లీదూనను రామలతోనది అంతరింపవలసినదే. వెంతుకల దురుళ్ళలోనికి నరావరిపోయి పరిశుభ్రపరచగలిగిన అమోఘమైన దినుసులనేక మిందు చేర్చబడినవి. ఇందు చేసిన యిరక నూనెలు, మూలికలు నీ వెంతుకలను, తుమ్మెద రక్క, అవలె, నిగనిగలాడుచు, పట్టుపంచెలె నుండునట్లు చేయగలవు. 50,000 మందికి పైగా దీని నుడయోగించి దీని శ్రేష్ఠత్వమును గ్రహించి ప్రశంసాపత్రము లొసంగి యున్నాడు. దీనిని నూరినది మికోకటి లేదని పొగడొందిన కామిసీయా అయిలు

నీసా ౧-0-0 తపాలాచార్జీ 0-6-0 కి నీసా ఖరీదు ౧. 2-10-0 లు తపాలా చార్జీ 0-12-0.

నమూనాను వాడే చూడుడు.

నవనన ద్రవ్యములకు రాజు

ఓ లొ ది ల్ బ హా రు (రిజిస్టరు)

అతివృత్తి ము, ఎంచుకు పరిశుభ్రపరచుట నగు అనేక సువాసనద్రవ్యములు బహుమంతుగలవు. ఓలొదొలొహాకు నుడయోగించిన దీనియొక్క శ్రేష్ఠత్వమును, మంచి సువాసన పర అచ్చడనందక కలవు. వాల్చె నుచ్చున ఆ తైలం శిథిలముగను తిసిపోడు.

కేరీ ఆర్ద్రము చంపుడు.

కొప్పు నీలొదొలొహాకు రు. 2-0-0

1/2 గు , 1-4-0

1 డ్రాము , 0-12-0

నమూనా నీసా 0-2-0 రెండణాల పోస్టు చీట్లు పంపిన పంపబడును

వాసకకార్డులు. దశక 0-10-0 తపాలా ఖర్చు ప్రత్యేకము

సోలు ఎణెంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

126 285, బమ్మాయలీదు మార్కెట్టు, బొంబాయి. ఫం 2

వైశ్య మాధరన్ హోటల్

19, గోవిందప్ప నాయకన్ వీధి, మదరాసు. (వైశ్యులకు మాత్రమే) సౌందర్యమహాలుకు ఎదుట.
ఇది ప్రత్యేకముగా వైశ్యుల సౌకర్యమునకే ఏర్పాటుచేయబడినది. విక్సితి కుచిగాను, ఆచారవ్యవహారములను తగినట్లుండును. ఇచ్చటికి వచ్చినవా రెల్లరును తృప్తి పొందియున్నారు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు. 3438 ప్రాప్రెటరు, వి. రంగయ్య శెట్టి.

సరస్వతీపవరేత్తెనె, రాజమండ్రి

తెలుగు-నాగరి-అరవము-ఇంగ్లీషు-గ్రంథములు మొదలగునవి ముద్రింపబడును.!!
తెలుగు పాఠాలు ర సీ దు బు క్కు లు పలురంగులనాల్ పేపర్లు
క వి ధ్ధ కుభలేఖలు చక్కగా
కావ్యబుక్కులు ఆఫ్ హుస్టాకులు ముద్రింపబడును
గ్రంథములలోని కుపయుక్తము లగుబొమ్మలు అనగా ఎన్ గ్రేవింగువనులు చక్కగా తయారు చేయబడును

విదేశాభిప్రాయములు

వైస్రాయిగారి విజ్ఞాపననుగూర్చి

హిందూదేశపరిపాలననుబట్టి బాధ్యతలు కొంతవరకై

వను తమకు తగినయెడల బ్రిటిషు ప్రజలు చాలా సంతోషించెదరు. బాధ్యత తగ్గుటయనగా హిందూదేశములోని ప్రముఖమైన వత కాఖిలవారు కలిసి అన్యోన్యముగా నొక ఏకాభిప్రాయమునకు వివేకయుతమైన స్వపరిపాలనాపద్ధతి నొకటి అంగీకరించుటకు సిద్ధపడుచున్నట్లు సూచనలు కన్పించవలెను. దీల్చిలోని కేంద్ర కాసనసభల సమావేశమందు వైస్రాయిగారిని ఇర్వినుగాదా చేసిన హెచ్చరిక బ్రిటిషు ప్రజలందరిచే హర్షింపబడినది. హిందూ సామ్యుదీయుల అంతఃకలహములను ఆపివేయవలసినదని వైస్రాయి గారు కోరిరి. వారియొక్క ప్రబోధము ఫలించెను. నాయకులగు హిందూమహామ్యుదీయసభ్యులు సభలో కలిసికొనిరి. గత 18 మాసములో యీమతాంతరకలహములవల్ల 800 మంది హైందవులు మరణించిరి. 2500 మంది ఆపాయము నొందిరి. కాసన సభలో యొడంబడిక లేర్పడినది దేశములోని ప్రజలలో సమాధాన మేర్పడును అట్లుమైన విషయముకాదు నేడు ఆయా పట్టణములలోను గ్రామములలోను కలిగెడి మతాంతరకలహములు కేవల మతావేళమున ల్ల నే గాక ప్రత్యేక పుతిగాదాల వల్లను విరోధముల వల్లను కూడా కలుగుచున్నవి. ఎక్కడచో దీల్చిలో కాసన సభలోని సభ్యులు చేసిన నిర్ణయమును ప్రజలందరను శిరసావహించి వర్తించుటకు సంసిద్ధులు కాకవానట్లును. అయినప్పటికిని ఇర్వినుప్రభువుగారి హెచ్చరిక సరియైన మార్గమునే త్రొక్కినది. మతాంతరకలహములు విరస్థాయగా సాగుచుండుట గవర్నరుజనరలుగారు ఆయత్తపడుచున్నారను ప్రజాసమానము తొలగించుటకు వారి నిష్కలంక ప్రవర్తనయను వారి ప్రబోధముయొక్క ఫలించును చాల వరకు సహకారులు కాగలవు. ("రివ్యూ ఆఫ్ రివ్యూస్" లంచున పత్రిక.)

హిందూ మహామ్యుదీయుల సఖ్యముకొరకై వైస్రాయి గారు చేసిన విజ్ఞాపనకు ప్రత్యక్ష ప్రతిఫల ప్రతిఫలము నాగ పూరులోని జనుల దొమ్మియల్లరులచే గన్పించెను. మధ్యపర గణాలకు నాగపూరు ముఖ్యకట్టాము ఈ వారముదాపుర పిడులలో ఒక భయంకరమైనకొట్టుట జరిగెను. ఇంతవరకు వెలు వడియుండిన ప్రకటనల ప్రకారము, 15 మంది చనిపోయిరి. 300 మందికి గాయములుతగిలెను. ఈ సమరము ఆతిభీకరముగా జరిగెను. ఎందువల్ల ననగా, బ్రిటిషు పటాలములను బహుళులో కాపురలగా నుంచినప్పటికిని, జన సమాహము తమహోరాహోరి యాధ్యమ ప్రారంభించిరి. గత సంవత్సరముందు ఇర్వినుప్రభువు ఈవిషయములో చేసియుండిన సమాధాన ప్రయత్నములకన్న వేరేమియు ఆయనచేయజాలడు. గతవారముందు వీరు చేసియుండిన ప్రజాప్రబోధముందు నాయకుల సమావేశమువల్ల సంధి పొసగునని నూచించిరి. కాని, యీ పరస్పరకలహకారులయొక్క ఆయాస్థానిక ప్రముఖులే బాధ్యతవహించి సమాధాన మేర్పరచవలసి యున్నదని రహస్యము నాగపూరు అల్లరులవల్ల స్పష్టికరింపబడినది. ఎవరైనను యీ కొట్టుటల నాపగలవారున్నచో ఆ స్థానిక నాయకులే ఆసగలవారు. మతావేళమును తగ్గించి, ఆయామతముల వారి పండుగలు పరవడిదినములు వచ్చినప్పడు తరుణము చేజిక్కించుకొని పొట్టుటలకు సిద్ధమయ్యెడి అల్లరిమాకలను ఆయాస్థానిక ప్రముఖులే ఆదువు ఆజ్ఞలలో నుంచవలెను. దేశకాంతి కొరకు ఇండియా గవర్నమెంటువారు మన స్ఫూర్తిగా కోరుచున్నారను విషయము వైస్రాయిగారి యుపన్యాసమువల్ల వ్యాఖ్యానమున తెడములేడంద చాటింపబడినది.-నేనును అందు ఆధీనియును.

రిజర్వు బ్యాంకు బిల్లును గూర్చి

రిజర్వు బ్యాంకు బిల్లు ఉపసంహరింపబడుటవల్ల గత శనివారమునాడు ఖివానాకాఖ సభ్యులకు సర్వేంలు బ్లాక్కు గారు తమ యుద్ధోగములకు రాజీనామా నిచ్చిరి మా సిస్టా విలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు.

సిస్టాసమావేశమందు జరిగిన చర్చయొక్క పరిస్థితులను బట్టిమాడగా రిజర్వుబ్యాంకు బిల్లును ఉపసంహరించుకొనుటయే ఇండియా గవర్నమెంటువారికి సాఫ్యమైన పద్ధతి. ఇండియను కరెన్సీ కమిషనువారిచే మొట్టమొదట యీబిల్లుపట్టమునకు తయారుచేయబడిన ముసాయిదాలో చాలా ముఖ్యమైన మార్పులు చేయబడినవి. ఈ మార్పులవల్ల యీ బిల్లుయొక్క ప్రాతిపదికములకే రూపాంతరము కల్గెను.

పరిశుద్ధముగాను ఆరోగ్యకరముగాను ఉన్న గృహములు.

కొన్ని రూప్యముల బూటకపు మితవ్యముచే మీరు మీకుటుంబమునకును, మీకుమిత్రతప్పా నచ్చుచున్నది, మీరు గ్రహించుచున్నారా? నిర్గుం దేహముగా మానవునికిగల సౌఖ్యములన్నిటిలోను ఆరోగ్యమే ప్రధానమైనది. దీనిని పొందుటకై పరి శుద్ధతను చక్కగా గమనించవలెను. గొప్పనట్టణ ములందు యెక్కడ జనసంఖ్య విరివిగాగలదో అచ్చట సాధారణముగా ప్రబలియుండునట్టి వ్యాధు లను తొలగించి, మీరువసించుచున్న స్థలమును మిక్కిలి పరిశుద్ధముగా ముచుకొనవలెను.

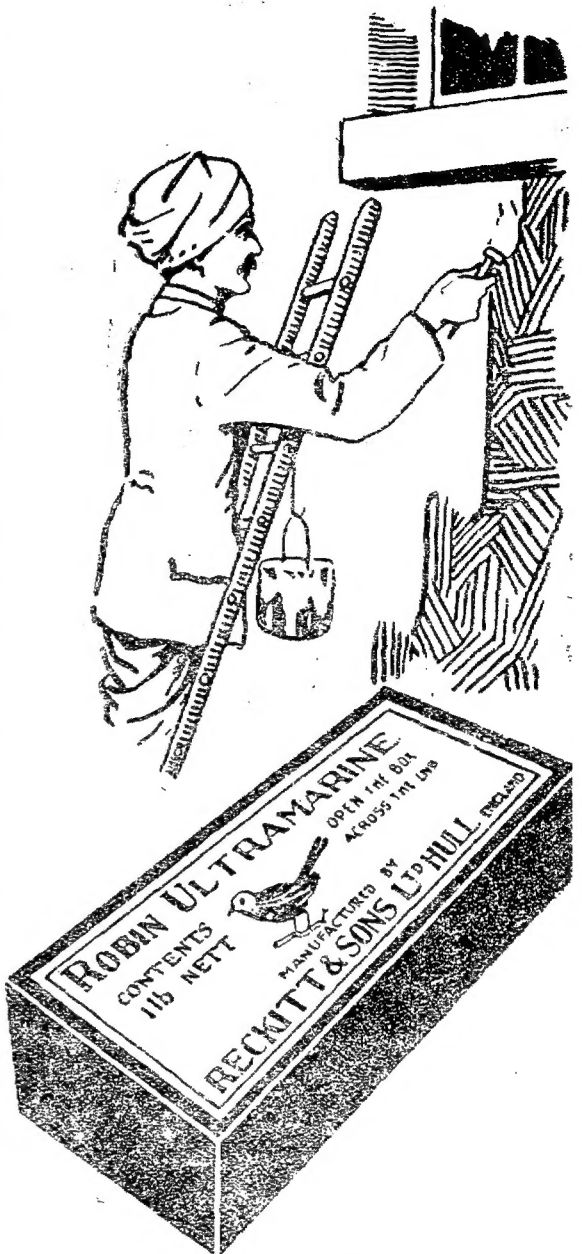
మిగ్గూహమును పరిశుద్ధముగా ముచుకొను టకు సున్నముతో కూడ చిన్ బ్రాండు రాబిన్ యల్ట్రామార్రిన్ ఊవారంగును కలిపి సంపత్కరము సండు 2 దఫాలు ఇంటికి సున్నము పూయవలెను. గోడలకు అందమైన రంగును కలిగించుట మాత్రమే గాక, దుర్వాయువులను పారదోలుచు, అన్ని క్రిము లను నాశన మొనర్చుచున్నది.

నయమైనట్టియు, కృత్రిమమైనట్టి యల్ట్రామార్రిన్ ఊవారంగును కొనక ఎల్లప్పుడును రాబిన్ బ్రాండుగల దానిని గమనించి తీయును. రాబిన్ యల్ట్రామార్రిన్ ఊవారంగు ముఖ్యవర్తకులందరి యొద్దను అనేకరంగులలో సిద్ధముగా నుండును.

రెక్కిట్టు అందు సన్ను వారిచే తయారుచేయ బడినది.

హల్ అండు లండన్

రాబిన్ యుల్ట్రామార్రిన్

ఇప్పుడు ప్రస్తుతము ప్రభుత్వాధీనమందున్న కరెన్సీ ఖివానా వ్యవహారములందు ఆయా రాష్ట్ర ప్రభుత్వముల కధికార మొసం గవలయుననుటయే యీ బిల్లుయొక్క ముఖ్యోద్దేశము. ఈ అధికారము రాజకీయవత్సవలంబులైన నాయకులవశములో లేనట్టి రిజర్వుబ్యాంకుద్వారా ప్రజలకు కలుగజేయవలెనని ఉద్దేశింపబడినది. హైందవ రాజకీయనాయకులు అన్యత్తముగా ఈ బిల్లును ప్రతిఘటించుటవల్ల హిందూదేశమునకు రావలసియున్న ఆర్థికభవపరిపాలనావకాశమును నేడు గోల్పోయిరి. మరికొంత కాలమునకుగాని లభింపకుండునట్లుగా గోల్పోయిరి. ఎంతకాలము నకు తీర్చి యీ అవకాశము లభించునో తెలియదు. ఈ చట్టము ను ప్రతిఘటించిన సభ్యులు తమకు తీరికగానున్న సమయము నందు తాము చేసిన ప్రతిఘటనకు పశ్చాత్తాపము నొందెదరు. ఈ చట్టమునకు అవ్యక్తముగా ప్రతిఘటించిన సభ్యులు నిచ్చిన యెడల చట్టము విగోహవునని సర్వే బేసిటు బ్లాక్కుగారు అనేక నూరులు సభ్యులను హెచ్చరించి యుండిరి.

ఈ బిల్లును ప్రతిఘటించినవారిని మూడు భాగములుగా విభజింపవచ్చును. ఏది ఏటు పోయినను హైందవ రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము పూర్తిగా నాపవలెనని వాదించెడివారు కొందరును, బంగారు నాణెములవలముణి కావలెనని యొవ్వెళ్లగవారు కొందరును వ్యాపారవిషయములకుగాని బ్యాంకువ్యవహారములకుగాని యీ రిజర్వుబ్యాంకుచట్టము బాగుగా లేదనియు కాలము ఇందులకు పరివర్త్యముకా లేదనియు కొందరును గలరు.

బేసిటుబ్లాక్కుగారు తమరాజీనామాను గత శనివార మిచ్చియుండిన సిస్టావిలేఖరితంతివారనంపిచున్నాడు. కాని వారి రాజీనామాను ఆమోదింపబడినట్లు తోచదు. సదరు తంతివార ప్రకారము ఇండియాఆఫీసువారికిని వైస్రాయికొన్నియ వారి కిని అభిప్రాయభేదము పొసగుటవల్ల యీ చట్ట మెత్తివేయవలసి వచ్చినదని. హిందూదేశ ఖివానాకాఖావ్యవహార పరిపాలనలో

ఉపక్రమింపబడిన యీ ముప్రసిద్ధకార్యక్రమ మంతలో కొలది మాసములలోనే యంతరించుట విచారకరముగానున్నది. కాని, యీ రాజీనామాకు యిండియా ఆఫీసువారిలో గలిగిన అభిప్రాయభేదముగాక అసెంబ్లీసభలోని ప్రాతిఘట్యమే కారణ మగునో మరింత విచారకరమైన విషయము కాగలదు.

బహుశః, ప్రజాభిప్రాయము పరిపక్వమగువరకును గవర్నమెంటువారు వేచియుండి తిరిగి యీ చట్టమును ప్రతిపాదించెదరు. కాబట్టి పునఃప్రతిపాదన తలపించేయెడల యిట్లవల కలిగిన అనుభవలాభమును గవర్నమెంటువారు పొంది తాము ఆమోదించియుండిన ఇండియను కరెన్సీ కమిషను రిపోర్టు లోని సూత్రములను విడనాడక యవలంబించవలెను. (లండను ప్రెస్సు పత్రిక.)

కరాచీ, అక్టోబరు 5:—కరాచీ దొంగ నాణెములకేసు లోని ఎడ్యుండు క్లారెన్సు వారుగారు నిన్న కరాచీలోదిగిరి. న్యాయాధికారి కేసు విచారణనాటివరకు రిమాండునందుంచిరి. (ఫ్రీప్రెస్)

తులసి.

తులసి మొక్కయొక్క అద్భుత క్రియలను డెలుపు గ్రంథము. సర్వస్థానిక క్రిమి కీటకాది విషములను, కఫజాడ్య ములను, వారిందు తులసి యోగములను, చంటి జబ్బులను మదు ర్వు తులసి బొంధములను, తులసి మహాత్యమును, తులసి పురాణమును, తులసి వైద్యమును, తులసి పటములను, తులసి గోవింద నామములను, తులసి పూజయను యందు వ్రాయ బడియున్నది. వైద్యులకు, వైద్యేతరులకు, స్త్రీలకు మిగుల ఉపయోకమైన గ్రంథము. 8905

వెల 8 అణాలు. పొట్టు ఖర్చులు 8 అణాలు.

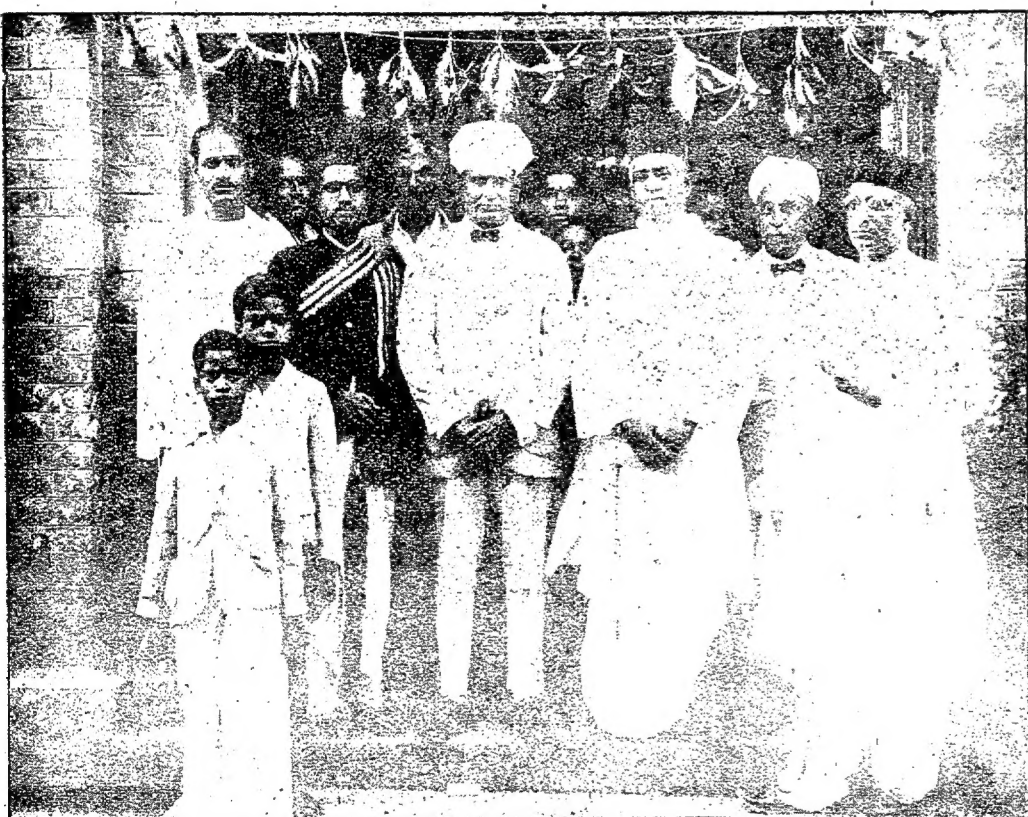
కేసరి కుటీరం, యుద్వేద బౌద్ధశాల, ఎమ్మారు, మద్రాసు.

మహాత్ముని జన్మదినోత్సవము—మదరాసులో డిరేగింపు.

(ఎ. రత్న).

డా॥ అనిబెసెంటుగారి జన్మదినోత్సవము

గౌరవనీయులగు రంగనాథమొదల్యారుగారి, అధ్యక్షతక్రింద గోఖలేహాలులో సభ జరిగెను. ఇందు టిలాంగు, జి. ఎ. నటేశు, రంగనాథమొదల్యారుగార్లు గలరు. (పె. ఫా. వీ.)

కొచినుర యితులసభ

15 వ తేదికి మార్చబడెను

కొచిను, ఆక్టో 4:—కున్నంకలనుండి రయితుల సంఘ కార్యదర్శిగారు యిట్లు వ్రాయుచున్నారు. మహాత్మ గాంధీగారు 14 వ తేదీన తిరుచూరు వచ్చుచుండుటచే రయితుల కాంగ్రెసు 15 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడినది. అధ్యక్షులగు సి. బి. ఎం. కృష్ణస్వామయ్యగారు ఆనాడేవత్తురు. ఉదయం 11½ గల నుండి మధ్యాహ్నం 3 గల వరకు జరుగును. (ఆ. ప్రె.)

లక్నో, ఆక్టోబరు 3:—ఇండియాను డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రికపై గానింపబడిన పరువునష్టపుదావాలలో న్యాయాధికారి పర్యవేక్షణ పెను. (ఫ్రీప్రెస్)

రంగూను, ఆక్టోబరు 3:—పూర్వబాటున కుపాకిప్రేరీ కానెల, మేస్సాటుగార్ల తోడట గాయములు కలిగెను. (ఆ. ప్రె.)

భారత క్రైస్తవసభ

లక్నో, ఆక్టో 3:—సంయుక్తరాష్ట్రముల భారత క్రైస్తవ పుల రెండవ వార్షికసభ ఆక్టోబరు 26 వ తేదీన గోరతులపురము నందు జరుగను. మాలానా మహమ్మదు షరూకి ఎం. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి.గారిని పెర్సెయను భాషాపాఠ్యాయులుగ లక్నో విశ్వవిద్యాలయములవారు నియమించిరి.

డాక్టరు బెసెంటు జన్మదినోత్సవము లండనులో జరిగెను. ఆమె ఇండియాను ఆక్టోబరు 12 న బయలుదేరును. ఇండియాను విమానమున్నచో అందులోనే బయలుదేరునట, రైల్వే ఆలస్యము విసుగగ నున్ననట ఆమెను.

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 3:—“కచాకండి” బేరము అన్యాయము గాదని కోర్టువారు తీర్పు చెప్పినందున పర్యవసాన మేమన రాత్రింబవళ్లు మార్కెటుండిను. (ఆ. ప్రె.)

మహాత్ముని సంచారము

రాజపాలెములో స్వాగతము

గాంధీమహాత్ముడును సహచరులును ప్రతివోటును దిగుచుండుటకు వీలుగా ఎన్.వి. రైల్వేకంపెనీ వారిక ప్రత్యేకపు రైలుపెట్టెను సిద్ధపరచిరి. ద్రవిడరాష్ట్రమునందు నూలువడుకు నట్టిసానములలో రాజపాలెము చాలముఖ్యమైనది గాన నవట 4 వ తేదీని ప్రత్యేకముగా స్త్రీలసభ జరిగినది. ఆనాడు సాయం కాలము బహిరంగసభలో మహాత్ముడు పర్యవసించెను. ధనము సమర్పింపబడెను. మహాత్ముడు రాజపాలెమునుండి బయలుదేరి 5-వ తేదీని కోయిలపట్టిలోను 6-వ తేదీని తూత్తుకుడిలోను 7-వ తేదీని తిరునల్వేలిలోను 8-వ తేదీని నాగర్కొయిలలోను 9-10 తేదీలలో త్రివేండ్రములోను నుండును. తిరువనంతపురము (త్రివేండ్రము)లో మహారాణి రీజెంటుగారు మహాత్ముని కాత్తిర్ల మొనగదరు. 13-వ తేదీని ఎర్నాకులములోను 14-వ తేదీని తిరుచూరులోను 15-వ తేదీని పాలఘాటులోను గడపి మరల అట నుండి ద్రవిడమండలమున కోయంబూత్తురుజ్జిక్కు రాజులెని మహాత్మునిసంకల్పము. (ఆ. ప్రె.)

అదిపూడి సోమనాథరావుగారు

పక్షవాతముచే బాధపడుట

వీరు ను ప్రసిద్ధపండితులు, అనేక భాషావేదియులు. ఆంధ్ర కర్ణాటకములయందు సాధారణమైన కవిభాషోరణి గల వారు. అనేక గ్రంథములను వ్రాసి భాషాసేవ చేసినవారు. ఉపశ్యాపములవలనను వారికధిలవలనను గ్రంథరాజములవలనను నీతిధర్మములను బోధించి పండితపాఠశాలను రంజింప జేసినవారు. శుశుభసంస్కర్తలు. తమ పుత్రికామణియును వసుంధరాదేవి గారిని ఉన్నత విద్య వభ్యసించుటకు ఇంగ్లాండునకు బంపి తమ స్త్రీవిద్యాభిమానమును బ్రకటించినవారు. భగవద్భక్తులు. కేవలము తమ పుస్తకములవలననే తమకుటుంబమును పోషించుకొనుచుండిరి. ఇట్టి వీరికి ఆకస్మాత్తుగా పక్షవాతము సంభవించెను. వీరి కుటుంబముంతయు శోకసాగరమున మునిగిపోయెను. వారి భక్తియే వారికి కొంచెము నెమ్మదిని కలిగించెను. మరల నెప్పుడు వచ్చునోయని యందరు భయపడుచున్నారు. మరల నీరోగము వారికి సంభవించుకుండుగాక! ఇంకను చాల కాలము వీరు సంఘభాషాసేవలను చేయునట్లు పరమేశ్వరుడు అనుగ్రహించును గాక!

(ఒక మిత్రుడు.)

కృష్ణా జిల్లా ఎన్నికల కేసు

బందరులో రెండవరోజు విచారణ జరుగుట

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి)

బందరు, అక్టోబరు 4:-

మీర్జాపురం జమీందారుగారిపై లేబడిన యెన్నికల దావానుండు కె. సి. లక్ష్మారావుగారికి సినమున 11 గంటలకు తిరిగి సమావేశమైనపుడు సాక్ష్యవిచారణ ప్రారంభించిరి. తొట్ట గది నిన్నటివలెనే యీ రోజునకూడ ప్రేక్షకులతో క్రిక్కిరిసి యుండెను. నూజివీడు, గన్నవరము ప్రాంతముల గ్రామ కరణములు కొందరు వాఖ్యాల మొసంగుచు, పట్టులు లేనివారను, తక్కువశిస్తులు చెల్లించువారను యే విధముగ వోలరుల పట్టిక యందు చేర్చబడినదియు వివరించిరి. వేరువరపు రామదాసు పంతులుగారును, సి. వెంకటరమణరావుగారును నిన్ననే మదరాసు వెళ్లిపోవుటచేత, ఈదినమున సిటివనరుల తరపున సి.వి. రామాచారిగారును, ప్రతివాదులతరపున సి. చక్రధరరావుగారును హాజరైరి.

పట్టా లేనివారిని వోలరులుగ జేర్చుట

కేసరిపల్లి కరణుడు సుజ్ఞాతా లక్ష్మీవరసింహుగారు ప్రభుత్వమున పిటిషనరుల తరపున సి. వి. రామాచారిగారిచే విచారించబడి గతకాసనసభ ఎన్నికలలో కేసరిపల్లి గ్రామ వోలరుల జాబితాను తయారుచేసితినిని నుడివెరి.

చక్రధరరావుగారు:- కేసరిపల్లి గురించి పిటిషనరునందుకూరింపలేదు. అందుచే నిపు డాసాక్ష్యమును విచారించ గూడవని ఆశ్చర్యించుచున్నాను.

సి. వి. రామాచారిగారు:- గన్నవరము తాలూకా యందలి గ్రామములలో నీది యొకటి. గన్నవరము పోలింగు స్టేషనుకుందలి గ్రామములలో నీది యొకటిగాన అనివయము నిపుడు విచారించవచ్చును.

న్యాయాధిపతి:- పిటిషనరులు తమ దరఖాస్తులో మాడుకేల మంచి అసర్లులు వోలరులుగ చేర్చబడినది చెబిరి. అట్టి నిదర్శనము లెక్కడ నున్నను జూపవచ్చునని విచారణసంఘమువారు తీర్పుచేసెరి. ఇప్పు డాయు తీర్పునకు భిన్నముగ వర్తించ వీలులేదు.

చ. రావుగారు :- పెన్నాములో నుదాహరింపబడిన గ్రామములు గాక ఇతర గ్రామముల నిదర్శనముల రుజువు చేయు వీలులేదని నేనిపు డాశ్చర్యించుచున్నాను.

న్యాయాధిపతి:- మీ ఆశ్చర్యం రికార్డు చేయబడును.

సాక్షి మరికొన్ని ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, జమీందారి నెం 10 రు అనుకం లెక్కలు ప్రభుత్వమువారి నెం 12 తీరునలెక్కలు తానే తయారుచేసితినిని చెప్పి వానిని దాఖలుచేసెను. ఈలెక్కలతోనే వోలరులపిటిషనరి జాబితా తయారుచేయబడెను. ఈలెక్కల రెండినికిలిపి ఏరెకు ఎంతము త్రము చెల్లించునోయూ దానినిజటి వోలరులపట్టిలో చేర్చబడెను. పిటిషనరి జాబితా ప్రకారము కేసరిపల్లిలో వోలరులసంఖ్య ఎంతయో జ్ఞాపకములేదు. అటుపిమ్మట ఘమారు 3 మంది రైతులు వోలరులజాబితాలో తేర్చవలసిన దని గోరుచు దరఖాస్తులుచెబిరి. ఇవి తాలూకా అఫీసులో దాఖలుచేయబడెను. తాను వానిని సర్టిఫైచేసెను. (సదరుదరఖాస్తులను సాక్షిజూపగా గుర్తించెను.) ఫైనలులిస్టులో 601 మొదలు 618 వరకు చేర్చబడిన వోలరులు పైదరఖాస్తులే. వారిలో కొందరు జాయింటు పట్టాదారులుగా నెం 12 గుర లెక్కలో నమోదుచేయబడి యుండిరి. అందు ముగ్గురు క్రయదారులు గానివారికి పట్టాలొసగబడలేదు. వీరిపేర్లు నెం 12 రు లెక్కలలో లేవు.

ప్ర:- అయితే ఈముగ్గురుపేర్లను వోలరులుగా ఎటుల చేర్చితిరి?

సా:- వారు పన్ను చెల్లించిన చిత్తానుజటి మిగిలిన 15 గురు జాయింటుపట్టాదారులు జాయింటుపట్టాలలో నోకరిచే రిడిమకే వోలరులజాబితాలో గలరు. మిగిలినవారు దరఖాస్తు పెట్టగా చేర్చబడిరి.

ప్ర:- ఆదరఖాస్తు లన్నీ ఒకరి దస్తూరిలోనే యున్నవా?

సా:- రెండుమూడు దస్తూరిలో నున్నవి. దరఖాస్తులు పెట్టినతరువాత తహసీలుదారుగారు, వారు నిజముగా రు 10 నిస్తు చెల్లించినవారేనా అని కనుగొనుటకు తనను సమనుచేసి లెక్కల తనిఖీచేసిరిని సాక్షి నుడివెను.

కాసుపరీక్ష

ప్రతివాదితరపున చక్రధరరావుగారు అడిగిన అడుప్రశ్నలకు సాక్షి ప్రత్యుత్తరమొసగుచు, పట్టా ఒకరిపేర్లకు ము రియొకరిపేరును ఉంచుటకలసి నుడివెరి. అవి భక్తముగనుండు నపుడు పెద్దవారిపేరే పట్టానుండును. విధక్తమైనతరువాత గూడ పట్టాల మార్పుకొనకుండ నుండవచ్చును. పై దరఖాస్తు లలో 15 గురుకు ఈతరగతివారే. అవివరము అంతముఖ్యమైనదా?

చ:- ఈతరగతివారు, వోలరుల అర్హతలలో వివరింపబడిన (డి) క్లాజ్ క్రింద వచ్చును. వీరికి పట్టాలు లేకపోయినను పన్ను చెల్లించు భూభాగములు.

సాక్షి ఇంకను ప్రత్యుత్తరమొసగుచు, తమ ఎన్నేటులో భూమి విభజించుకొనినవెంటనే ఆవస్థమే పట్టాలొసగు పద్ధతి లేదని నుడివెరి. తాస్మాగారు అడిగినపుడు లెక్కల జా పిడిని.

ప్ర:- ఈతరగతివారినికూడ వోలరులపట్టిలో చేర్చవలసినదని మీకు అర్థమగునా?

సా:- ప్రత్యేకభక్తము గల జాయింటు పట్టాదారుల నుకూడ వోలరులపట్టిలో చేర్చవలసినదని రెవిన్యూ ఇన్ స్పెక్టరుగారు మాకు చెప్పిరి.

ఈజాబితాను తయారుచేయుటలో మీర్జాపురం రాజాగారికిగాని వారి ఏజెంటులకుగాని ఏమీ సంబంధములేదు. కేసరి పల్లిలో కొందరు అహాయువాదులుగలరు. జమీందారి గ్రామములలో మీర్జాపురం రాజాగారంటే గౌరవంగానేయుంటారు.

పునర్విచారణ

సి. వి. రామాచారిగారు:- రెవిన్యూ ఇన్ స్పెక్టరుగారు తీర్పులు చేసిరిని నుడివెరి. అవి వ్రాతయ్యాయుగలవా?

చ:- లేదు.

ప్ర:- మీ గ్రామము మీర్జాపురం రాజాగారి ఎన్నేటులో ఉండెదా?

చ:- ఆవును.

మొఖాసాదారుల ప్రరణ

దేవరగుంట కరణముగారగు నందూరి వేంకట కుటుంబ రావుగారి సాక్ష్యము తరువాత గైకొనబడెను. దేవరగుంట గొల్లపల్లి ఎన్నేటుగానిదని వీరు నుడివెరి. కాసనసభ వోలరుల మొదటి జాబితా తాను తయారుచేయలేదు. కొంతమంది దరఖాస్తులు పెట్టుకొనిన తరువాత రెండవజాబితానుమాత్రమే తాను తయారుచేసెను. మొదటి జాబితాలో ముగ్గురుమాత్రమే గలరు. రెండవ జాబితాలో 69 మంది గలరు. అంకుశరావు తిరుపతిరావుగారుచ్చి దరఖాస్తులు చూసి, ఇంకా పన్ను చెల్లించేవారు గలరు. వారినిగూడ చేర్చవలసినదని చెప్పిరి.

అం. తిరుపతిరావుగారు మొఖాసాలో భాగస్వాములు. మరికొందరి పేర్లుచెప్పి వారినిగూడ లిస్టులో చేర్చవలసినదని వారడిగిరి. వారు శిస్తుకట్టుచున్నటులు లెక్క దాఖలా గలదాయని అడిగితిని. లేదనిరి.

ప్ర:- అయితే ఆ దరఖాస్తుదార్ల నందరను వోలరుల జాబితాలో మీరెందుకు చేర్చితిరి?

సా:- పై మొఖాసాదార్లు వారిపేర్లుచెప్పి శిస్తుకట్టుచున్నారని, చేర్చవలసినగా అభిప్రాయముగా వారిచేత వ్రాయించుకొని జాబితాలో చేర్చితిరి. మొఖాసాదార్ల చేతగూడ వానిపై సంతకము చేయించుకొంటిని. రెండవ జాబితాలో క్రొత్తగా నమోదుకాబడిన 66 గురిలో ఎవ్వరికి పట్టాలులేవు. వీరినందరిని తిరుపతిరావుగారే తెచ్చిరి. అపుడు మొఖాసాదారులపద్ధతుండి ఒక స్టేటుమెంటు పుచ్చుకొంటిని. ఆదరఖాస్తులను అధికారుల కిచ్చి నపుడు డిప్యూటీ తాస్మాగారు యెంటు స్టేటుమెంటు నొసగుచు, వారు పన్నులు చెల్లించుచున్నట్లు లెక్కలు లేవని తెలిపితిని.

ప్ర:- మొఖాసాదారుల కేమైన పన్నులు చెల్లించునటుల లెక్కలుగలవా?

సా:- లేవు.

ప్ర:- ఈ 66 గురు వ్యవసాయము చేసెదరా?

సా:- లేదు. కొందరుమాత్రమే వ్యవసాయము చేసెదరు. మిగిలినవారు వర్తకులు.

సాక్షి ఇంకను ప్రత్యుత్తరమొసంగుచు, అంకుశరావు తిరుపతిరావుగారును దేవరగుంట మొఖాసాదారులును బంధువులని నుడివెరి.

కాసుపరీక్ష

ప్రతివాదితరపు కాసుపరీక్షకు సాక్షి ప్రత్యుత్తరమొ సగుచు, తాను దేవరగుంటవచ్చి సంవత్సరము పైగామాత్రమే అయినదనియు అందుచే అచ్చటిరైతులగురించి పూర్తిగా తనకు చెలియదనియు నుడివెరి.

ప్ర:- డిప్యూటీ తాస్మాగారు యెంటు మీ రొసగిన వాఖ్యాలములో, దరఖాస్తుదారులు పన్నులు చెల్లించినటుల వ్రాసితిరి. ఆ విషయమును మీరు మొఖాసాదారులనుండి తెలిసికొంటినిని ఎందు కునవారింపలేదు. కారణమేమైన కలదా?

సా:- లేదు.

గొల్లపల్లి-మీర్జాపురం వైరము

ప్ర:- మీ గొల్లపల్లి జమీందారుగారికి మీర్జాపురం రాజాగారికి విరోధముగానన్న విషయం తెలియునా?

సా:- నాకు తెలియదు.

ప్ర:- వారిద్దరుకు వ్యాజ్యములు జరుగుచున్నవా?

సా:- నాకు తెలియదు.

మరికొన్ని ప్రశ్నలకు సాక్షి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు కొంతమంది మొఖాసాదారులకు రైతులు గలరనియు మరికొందరు తేరనియు నుడివెరి. మొఖాసాదారులు శిస్తులు తమంత తామే వసూలు చేసుకొందురు. ఆ విషయము కరణమునకు చెలియవలసిన ప్రపక్షలేదు.

ప్ర:- అంకుశరావు తిరుపతి రావుగారికి మీ పూరు మొఖాసాలో భాగము గలదా?

సా:- కలదు.

ప్ర:- మొఖాసాదారుల వద్దనుండి పుచ్చుకొనిన జాబితాలో ఆతరు సంతకమున్నదా?

సా:- లేదు.

సి. వి. రామాచారిగారు సాక్షిని తిరిగి విచారించుచు తిరుపతిరావుగారు రెండుకు సంతకము చేయలేదని ప్రశ్నించిరి.

సా:- కారణంతరమువలన నేను సంతకము చేయుటకు వీలులేదు. మిగిలినవారిచే సంతకము చేయించెదనని చెప్పెను. తక్కువశిస్తులు చెల్లించువారినిగూడ జాబితాలో చేర్చుట

గొల్లపల్లి రాజాగారిసమాస్తానుగు కొండ్లూరు వీరరాఘవయ్యగారు తరువాతసాక్షి:- ఓగవల్లి గ్రామతాలూకు ఆ మరకపు లెక్కలను శిస్తు వసూళ్ల లెక్కలను వీరు దాఖలుచేసెను. ఆ గ్రామమున జియిటిగలరు. అట్టిరానికి జమీందారుగారు పట్టాలిచ్చెదరు. చక్కపురి కాసనసభన్నీకల వోలరుల జాబితాను కరణము తయారుచేసెను. యదటిజాబితాలో ఘమారు 80 లేక 90 మందిగలరు. తరువాత మొఖాసాదారు మరి కొందరివద్దనుండి దరఖాస్తులు పుచ్చుకొని వోలరుల జాబితాలో చేర్చిరి. ఇట్టి దరఖాస్తుదారులసంఖ్య ఘమారు 18 ఉండును. ఈ దరఖాస్తులన్నియు తన దస్తూరిలోనేయున్నవి.

ప్ర:- ఇంతపొచ్చుచుండి దరఖాస్తులు పెట్టుకొనుటకు కారణమేమి?

సా:- మొదట కొన్నిపేర్లు పొరబాటున వదలివేయబడెను. మరికొందరు పట్టాలేని క్రయదారులు. మరికొన్ని సం దర్భములందు పట్టాలు తండ్రిపేర నుండగా కొడుకులుగూడ చేర్చబడిరి. వీరు మైనరులో మేజరులో చేప్పలేను.

మరికొన్ని ప్రశ్నలకు సాక్షి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు రు 100 కంటె తక్కువమొత్తము చెల్లించువారుగూడ చాలమంది వోలరులుగ చేర్చబడిరిని లెక్కదాఖలా నుడవారించిరి. వారిలో కొందరు పదకొండు అణాల నుండి రు 9-8-0 వరకు శిస్తు చెల్లించువారుగూడ గలరు. 175, 181, 182 195 196 197 198 199 200 201 203 227 238 240 242 243 244 245 217 249 250 251 254 260 263 297 298 299 300 302 304 305 306 309 310 315 317 319 నంబరులు వోలరులకు పట్టాలు లేవని సాక్షి నుడివెరి.

ప్ర:- పట్టాదారుపేరు, భూక్రయదారుపేరు ఇద్దరు పేర్లునుగూడా వోలరుల జాబితాలో చేర్చితిరా?

సా:- అట్లా వుంటాయి.

ప్ర:- ఈదరఖాస్తులన్నీ మీరే వ్రాయుటకు కారణమేమి?

సా:- కరణంగారు అనే రావు పేట ముఖాసాదారన కృష్ణధగవాళ్ళ శీతారామస్వామిగారు వ్రాసుంటే వ్రాసి తిని.

క్రాసు పరీక్ష

చక్రధరరావుగారి అద్దపవార్లకు సాక్షి ప్రత్యుత్తర మొసగును ఏసంవత్సరపు విలియా ముచ్చికా లాసంవత్సరమున మాత్రావరనియ, అటుల జరుగనియెడల పెండ్రు వ్రాసుకొనె దనునియు నుడిగిరి.

ప్ర:- భుక్త మొకరి పేర, పట్టామరియొకరి పేర ఉండ వచ్చునా?

ఉ:- అలాగూడ వుండవచ్చు.

ప్ర:- భుక్తదారు పట్టాదారు గానపును శిస్తు చెల్లించు నది భుక్తదారేనా?

సా:- అవును.

ప్ర:- విభక్తమైన తరువాత దరఖాస్తు చెట్టుకొననిది విభక్తులపేరి పట్టాహుచ్చెదరా?

సా:- మార్పురు.

కొద్దువా రంతట ఘనహరములకు లేచిరి.

ఫలహారానంతరము

కొద్దువారు ఫలహారానంతరము 2 గ. 30 నిమిషములకు తిరిగి సమాజే మైనప్పుడు, చక్రధరరావుగారి అద్దప్రశ్నలకు సాక్షి ఇంకను ప్రత్యుత్తరమొసగును, దిగవల్లియందు క్రయ మొనర్చబడిన భూములను, దానమొనర్చబడిన భూములను, భుక్తదారుల పేర్లను చాలవరకు చెప్పగలనని నుడిగిరి.

ప్ర:- వోటరుల జాబితాలో చేర్చబడినదని దరఖాస్తు చెట్టినవారిలో అందరు భుక్తదారులని మీకు తెలియునా?

సా:- కొందరు భుక్తదారులు గలరు. భుక్తదారులు కానివారు కొందరు గలరు.

ప్ర:- వాటికి భుక్తములేదనియు వారికి హక్కులేదని యు తెలిసియే మీ రాదరఖాస్తుల వ్రాసితిరి?

సా:- అట్టివిగూడ కొన్ని వ్రాసితిని. వానిని చెప్ప గలను.

మరికొన్ని ప్రశ్నలకు సాక్షి ప్రత్యుత్తరమొసగును 1925 సంవత్సరం డిసెంబరు నెలలోనే తాను దిగవల్లివచ్చితినినియు అం తకుపూర్వము తన కాగ్రామముతో పరిచయము లేదనియు నుడి విరి. ఎన్నికలజాబితా తయారుచేయఁపని నమ్మనంతవరకు ఆహూ రునెలలోను తాను సిస్టునూలుజేయటం అనురకము తెక్కల తయారుచేయుట తీరున నిర్ణయించుట మొదలగు పనుల చేసెను. ఆసందర్భమున ఏడేభూము లెవరెరికింద నున్నవి తెలిసికొం టిని. 1888 ఫిబ్రవరిలో గొల్లపల్లి రాజాగారు ఆ గ్రామమును అన్నేరావు గోడెం మొఖాసాదారులనుండి కొనిరి. వోటరులు గా చేర్చుమని గోరుచున్నట్టివ దరఖాస్తులను కరణం పట్టిపైచేసె ను. వారిలో కొందరు పది రూపాయలపన్ను చెల్లించకపోవు టచే పట్టిపై చేయరాదని నేను చెప్పలేదు. తరువాత డిప్యూటీ కలెక్టరువచ్చి తెక్కలనిభిచేరిరట. నేనాడినమునలేదు. అవార్త తరువాతనింటిని. డిప్యూటీగదరఖాస్తులు గలవని డిప్యూటీకలెక్ట రువారికిగాని గొల్లపల్లి జమీందారుగారికిగాని నేను చెప్పలేదు.

ప్ర:- మీ జమీందారుగారికి మీర్జాపురం రాజాగారికి విరోధములు గలవా?

సా:- ఏవో దావా లున్నవని తెలుసుకుగాని విరోధ కారణం తెలియదు.

సాక్షి మరి కొన్ని ప్రశ్నలకు సమాధానము చెప్పుచు మొదటి వోటరుల జాబితా ను రెండువ జాబితాను గాని తయారుచేయుటతో తనకు సంబం ధము లేదని నుడిగిరి. తెక్కదాఖాలా శిస్తుము త్రములను మా త్రమే తాను మొదట చెప్పెను. వారిలో కొందరికింకను భూమి గలను, కొందరికిలేదు. ఎంకనుండికి ఇతరభూములుగలవో ఎంత ముండికి లేవో సంఖ్య చెప్పలేను. ఇతరభూము లున్నవారు ఆ భూములపైన గూడ పన్ను చెల్లించెదరు. అనురకముతెక్కలు గతవత్సరపు తెక్కలబట్టి తయారుచేయబడెను. 1885 సం॥ అనురకపు తెక్కలు ఇంకను హుజూరుపరీక్ష గాతెను.

ప్ర:- మీ రీతెక్కల నన్నిటిని వాదిగారితరపు ప్లిడరు వద్దకు తీసుకొని వెళ్లితిరా?

సా:- లేదు.

ప్ర:- మీ రాజాగారు పంటతే వచ్చితిరా మీరు?

సా:- మారాజాగారికి పనులు వచ్చినది. వారు నన్ను పంపిరి.

ప్ర:- తీరువానబట్టి పట్టాశిస్తు మారునా?

దారుణమైన యెగ్ జిమా

అను బాధనుండి విముక్తి గండు.

జాంబక్ ను నేటినుండి ఉపయోగింపుడు.

ఈభూమండలము తరచుగా చర్మవ్యాధుల కాటవట్టు. సాధారణముగా ప్రతిమానపుడు గజ్జి, తామర, యెగ్ జిమా, పగుళ్లు మొదలగు వాటిచే బాధితుడము, వికృతాకారములకు లోనగుదురు.

శరీరము మొదట కొంచెముగా వాచినట్లును, కందినట్లును అగుపడి ఆరంభమున స్వల్పవిష యముగా కనుపడి, తదుపరి మిక్కిలి కఠినదనము నొందించును. జాంబక్ తో తమచర్మమును శుద్ధిచర చుటకు నిశ్చయించుకొనుడు. దీర్ఘకాలమునుండి యున్న ప్రణములు, విషపూరితములైన గాయముల బాధనుండి విముక్తి గోరవలె నన్న, జాంబక్ మీదనే ఆధారపడి యుండుడు. జాంబక్ నిశ్చయముగా అచిరకాలములో, కుదుర్చును. కారణమేమన,

జాంబక్ లోలోప లభాగము లన్నింటికిని చేరును.

అరదైవట్టియు, మిగుల విలువగలిగినట్టియు మూలికల చమురులచే తయారు కాబడి, బాధ నివారించుటయందును, కుసుపుల మాన్యుటయందును, మిగుల అద్భుత మైనగుణముల గలిగి యున్నది. జాంబక్ నందు జంతువులకొప్పుల చేర్చుకుంటుంటట్టి, వ్యాధి ఆమూలగ్రమువరకు రోమరంధ్రముల ద్వారా జాంబక్ ప్రవేశించగలుగుచున్నది. నొప్పిని శాంతింపజేయును, వాపులను మాన్పును. విషసంబంధ మైన పురుగులను నాశనమొనర్చి, చర్మమును ఆరోగ్యకరముగా నొనర్చును.

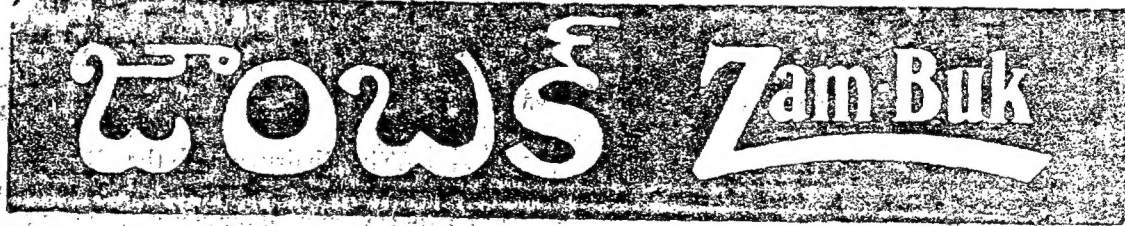
మీ కెట్టిచర్మవ్యాధులుగాని, బాధలుగాని వచ్చిన, జాంబక్ తోనే నయమొనర్చుకొనుడు. చర్మమునకు తరచుగా జాంబక్ ను ఉపయోగించిన, కురుపులకుగాని, వాపులకుగాని లోనుకాదు.

చర్మవ్యాధులకు దివ్యాస్త్రము.

జంతువుల కొప్పు ఇందు చేర్చబడలేదు.

మందులంగిల్లని టియంధును జాంబక్ ను రు 1-0-0 వెలకు అమ్ముదురు. పెద్దపెజ రు 2-4-0.

ఏజెంట్లు:- దాదా అంధు కో, యస్సనేడు, మదరాసు.

సా:- మారును.

ప్ర:- తీరవాజా పట్టా వేరుగా నున్నదా?

సా:- అది అంతా దాఖలుచేసిన పుస్తకంలోనే గలదు.

ప్ర:- మీ రిదివరకు కొందరు వోటరులు చెల్లించు శిస్తు మొత్తమునుగురించి నుడిగితిరి. అది తీరువాజా ప్లికలపు కొనియా లేక, కలుపుకొనుదానా?

సా:- కలుపుకొనియే చెప్పితిని.

అంతటితో క్రాసుపరీక్ష మగి నెను. పునర్విమర్శలో సి. వి. రామాచారిగారి ప్రశ్నలకు సాక్షి ప్రత్యుత్తరమొసగును దరఖాస్తుదారులలో కొందరు హక్కు లేనివారని తెలిసినను, కరణంగారు కృష్ణధగవాళ్ళ శీతారామస్వామిగారు చెప్పటచే వ్రాసితిని నుడిగిరి.

ప్ర:- మీర్జాపురం రాజాగారికి మీ రాజాగారికి దా వాలు ఎంతకాలమునుండి జరుగుచున్నవి?

సా:- చెప్పలేను. ఎన్నికల పనులుమున వారు న్నేహ ముగనే యుండిరి.

బస్సుల గుత్తకుగొనుట

సందిగామ తాశిల్దారు కామరాజు వెంకటప్పయ్యగారు పిమ్మట వామ్మూలమొసగుచు, గత శాసనసభ ఎన్నికల కాలమున తాను సందిగామ తాలూకా తాశిల్దారుగ నుండినది ను డివిరి. రామాచారిగారి ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, ఎన్ని కల పనులుమున బసవర్తియను గురించి దెజవాడ పము డివిజ నలు ఆఫీసరుకు తంజివూర్ నంపిటలు జ్ఞాపకమున్నదని నుడి గిరి.

సి. చక్రధర రావుగారు:- ఈ సాక్ష్యమును నేనా జేపించుచున్నాను. ఈబస వర్తియనుగురించి సి.వి.నునంజెప్ప టను నుదహరింపబడలేదు.

వ్యా:- ప్రతివాది, బస్సులన్నిటిని ఆదైత గుత్తకు డినుకొనెనని డిటేషనునం దుదహరింపబడెను. కనుక అదియుచు మును యుజువుచేయుట కీసాక్ష్యము అవసరము.

సి. చ. రావుగారు:- అంతియగాక, ఈతంజివూర్ ఎన్నికలు జరుగుటకు కొన్ని దినములముందు జరిగెను. ఎన్నికల

తో కలవుటకు వీలులేదు. దీనికిని దావాకును సంబంధములేదు.

స్వా:—ప్రతివాది బస్సుల గుత్తకు తీసుకొనెనని వాది అకోపించెను. దీనికిని కేసుకును ఎంతసంబంధముగలదో నిర్ణయించుటకును చర్యచేప్పటోపు విషయముల వివరములు ముందుగా, నిరాకరింప వీలులేదు.

స్వా:—(సాక్షిలో) మీరు తండ్రివార నంపెనదెవులు?

సా:—నవంబరు 6 వ తేదీన.

సాక్షి తంపెన తండ్రివారను కోర్టులో చదివెను. బస్సులన్నీటిని ఒక పార్టీవారు గుత్తకు తీసుకొనిరనియు అందుచే ప్రయాణీకులకు ఇబ్బంది గలుగుచున్నదనియు అందుగలను.

ప్ర:—మీ కి నష్టములు తెలుల దెలిసెను?

సా:—పొలం ఆఫీసరులు వారి వారి గవ్వస్థానములలో కోర్టులో చదివెను. కాని బస్సులన్నియు గుత్తకు గైకొనబడుచే తాము బస్సులకలకాతిమని వారు ఫిర్యాదుచేయగానే దానిని తివార నుపిరి.

ప్ర:—అనుగు త్తకు తీసుకొనినది?

సా:—బిల్లులో అధ్యక్షుడు గుత్తకు దీసుకొనిరని చెప్పిరి.

చక్రధరరావుగారు అడిగిన అడ్డుప్రశ్నలకు సాక్షి ప్రత్యక్షమొసగుచు తన మాటలను, పొలింగ ఆఫీసరులలో నొకరిని పిల్ల వెంటబట్టుంగాను, బస్సులు గుత్తకుగొనబడెనని చెప్పిరని నుడివిరి. ఈబస్సులు కీసర బెజవాడల మధ్యను బెజవాడ జగ్గయ్యపేటల మధ్యను తిరుగుచుండును. ఈబస్సులు మరియొక న్యాయుండాపోవుట కార్యక్రమము.

రామచారిగారు తిరిగి విచారింపగా సాక్షి ప్రత్యక్షమొసగుచు, నందిగామ బెజవాడ జగ్గయ్యపేటలకు మధ్యనున్నదని నుడివిరి.

భూమియు కెన్సరును అగు చల్లా వెంటబట్టుంగారి వాక్కులను తరువాతి గైకొనబడెను. రామచారిగారి ప్రశ్నలకు సాక్షి ప్రత్యక్షమొసగుచు ఇట్లు నుడివిరి.

చెన్నపురి కాననసభ ఎన్నికలసందర్భమున నేను లింగిరియందు పొలింగ ఆఫీసరుగ నియమింపబడితిని. నవంబరు 6-వ తేదీ తదయము 4 గంటలకు బెజవాడలో బస్సుకేసునునువ్వె బిగ్గయ్యపేటకు టిక్కెటు ఇవ్వవలసినదని అడిగితిని. ఆ బస్సులన్నియు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షునిచే గుత్తకు గైకొనబడెననియు ప్రయాణీకుల కెక్కింపుకొనమనియు బస్సుయజమానులు దెలిపిరి. అందుచే నేను మరి కొందరు కలసి సాధారణపు మోటారుకారును ఏర్పరచుకొని వెళ్లితిమి. ఆ బండికి మేలు 1-కి ఒకరూపాయ చొప్పున రు. 4 చెల్లించితిమి. సామాన్యముగా బెజవాడనుండి జగ్గయ్యపేటకు రు. 2-14-0 లు పుచ్చుకొనెదరు.

క్రాసు పరీక్షయందు చక్రధరరావుగారి ప్రశ్నలకు సాక్షి సమాధానమొసగుచు కండ్లకు చెప్పినమాట నిజమో కాదో దెలిసికొనుటకు బస్సు యజమానులవద్దకు వెళ్లి ఆ వార్త నిజమో కాదో తెలిసికొన ప్రయత్నింపలేదు. అందుకు వ్యవధి లేదు.

ప్ర:—మీరు బోనకల్లు మీదుగా రైలుమీద ఎందుకు ప్రయాణమొనర్చలేదు?

స్వా:—ప్రభుత్వాధికారులు ప్రభుత్వమువారిచే అంగీకరింపబడిన మార్గమునే ప్రయాణ మొనర్చవలెను. అయిన రైలు మీద ప్రయాణ మొనర్చవలెనని మీరు నిర్బంధింప వీలులేదు (ప్రశ్ననపు) (ఇందు ప్రేక్షకులు గూడ పాల్గొనిరి. అటుల నవ్వరాదనియు మరియొకసారి అటుల ప్రవర్తించిన యెడల కోర్టునుండి వెనుకొట్టించెదననియు న్యాయాధికారి మందలించెను.)

ప్ర:—మీకుమారునికి ఉద్యోగ మిప్పించవలసినదని మీర్రావురము జమిందారుగారి నడిగితిరా?

సా:—పైవా భారీయున్నదా అని జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుని అడిగితిని. అప్పుడు భారీలు లేవని, భారీవచ్చినపు డిచ్చెదనని చెప్పెను. నా మారుడు బి. ఎ. డిగ్రీ ఆనర్సులో ప్యాస్ అయినాను.

ప్ర:—ఇంతవరకు మీర్రావురం రాజాగారు మీకుమారునికి ఉద్యోగమిచ్చలేదు?

సా:—నేనడిగిన తరువాత కొద్దికోలలలోనే మావారికి డి. పి. డిల్ల్యూ నూపరిం పెండ్లెంటు పని అయినది.

నూజివీడు డివిజను తాసిల్దారు ఎస్. గణపతియ్యగారు తరువాత విచారింపబడి ఇట్లు నుడివిరి:—నూజివీడు డివిజనులో, కాననసభా ఎన్నికల పోటరుల రిజిస్టరు లిస్తును

తయారచేయుటలో తనకు సంబంధముగలదని నుడివిరి. క్రొత్తగా పోటరులుగా చేర్చవలసినదిగా గోరుచు వచ్చిన దరఖాస్తులన్నీటిని తానే విచారించెను. అట్లు విచారించుటలో ముందుగా, ఆయా గ్రామకరణములనుండి అవసరమగు వివరముల దెలిసికొని గుమాస్తాలచే పరిశీలించచేసి తుదకు పోటరుల జాబితాలలో చేర్చితిని.

ప్ర:—ఈదరఖాస్తుల గురించి మీకేమైన వింతకథయు గమపించెవా?

సా:—అప్పుడే దోపై యధికారులకు వ్రాసితిని కాని అందలి వివరములు జ్ఞాపకములేవు.

లెక్కల గనుపరపకపోవుట

ఈసమయమున, సాక్షి కొకలేఖను జూపగా, తాను పై అధికారులకు వ్రాసినబా బడేనని నుడివిరి

ఎన్నేటు కరణములు గ్రామాధికారులు లెక్కలను హాజరుపెట్టటలేదనియు లెక్కలపుస్తకములు ఎన్నేటు అధికారుల వద్ద నున్నవనియో లేక తమకు జ్వరముగ నున్నది రాలేమనియో సానుచెప్పి తప్పించుకొనుచున్నారనియు, అందుచేత యెదుట దెలియవచ్చిన స్వల్పవివరములతోడనే దరఖాస్తుల పరిష్కరింపవలసినవచ్చున్నదనియు, జాయంటు పట్టాదారులవిషయము చాల అనుమానముగనున్నదనియు అందు తెలుపబడెను. ఇది ఆగస్టు 16 వ తేదీన వ్రాయబడెను.

ప్ర:—మీరు చూచినదరఖాస్తులలో జాయంటుపట్టాదారులవి గలవా?

సా:—చాలగలవు. వీరిని పోటరుల జాబితాలో చేర్చవచ్చునో రాదో నాకు సరిగ దెలియలేదు. అందుచే శిఫార్సులు లేకుండనే చాలదరఖాస్తుల వదిలివేసితిని.

ప్ర:—రిజిస్ట్రేషన్లో సమావేశమున మీరు హాజరయినారా?

సా:—రెండవదినమున హాజరైనాను.

ప్ర:—బోర్డువారు మిమ్ముగాని ఇతరసాక్షులగాని విచారించిరా?

సా:—లేదు. అవసరమే కావలసిన విషయముల తెలుపుటకు మాత్రమే నన్ను హాజరుగవ్వవలసి.

ప్రతివాది తరపు క్రాసుపరీక్షలో సాక్షి ఇట్లు నుడివెను: రిజిస్ట్రేషన్ గు బోర్డు నూజివీడులో సమావేశమయ్యెను. సి. కె. రెడ్డిగారు మొదలగువారు ఎట్టి అర్హతలుగల దరఖాస్తు లంగీకరింపబడవలెను- అను విషయమున చర్చజరిగి ఏవో కొన్ని సిద్ధాంతములకు వచ్చిరి.

స్వా:—అది ఇతని కెటుల దెలియగలదు? అతియగాక దానికిని ప్రస్తుతవిషయమునకును సంబంధ మేమి?

చ. రావుగారు:—రిజిస్ట్రేషన్ బోర్డువారు ఆక్షేపణలు విచారించి పరిష్కరించినందు, పరిష్కారముపై అపీలు లేదనియు నావాదన.

స్వా:—వారు లాజేషించిన దరఖాస్తులపై ఆక్షేపణలు విచారించబడెనని నిరూపింపగలిగినచే తప్ప దానివలన ప్రయోజనములేదు. అతియగాక ఎన్నికలకు వారి పరిష్కారము తుదిపరిష్కారము గావచ్చును. కాని దావా విచారణకు ప్రతిబంధకము గాజాలదు.

సా:—మరికొన్ని ప్రశ్నలకు ప్రత్యక్షమొసగుచు, మొఖాసాదారులు సరిగా లెక్కలనుచరనియు, ఉంచినను దాఖలుచేయరనియు, మొఖాసాదారులలో అధికసంఖ్యాకులు నిరక్షరులనియు నుడివిరి.

ప్ర:—గన్నవరం తాలూకాలో, బలవంతమున అసహాయోద్యమపక్షము గలదువా?

సా:—1925 సం॥నుండి నేనప్పటినుండి, అసహాయోద్యమ విపులులేదు. అసహాయోద్యమాలంబవలనగా ఖద్దరు ధరించువారని మీయల్లిప్రాయ మగునెడల ఖద్దరు ధరించువాకు కొందరు గలరు.

ప్ర:—అసహాయోద్యమాలంబకులకును, మీర్రావురము జమిందారుగారికిని విరోధముగలదా?

సా:—అవును. మీర్రావురం రాజాగారు జస్టిసుపక్షమువారు.

పునర్విమర్శ

రామచారిగారు:—మీర్రావురం జమిందారు ప్రతిపక్షులు అసహాయోద్యమాలంబములు అని నుడివిరి. అనగా వారెవరు?

సా:—ప్రతికూలరు, స్వరాజ్యపక్షమువారు.

ప్ర:—ఈ విరోధ మెప్పటినుండి?

సా:—ఎన్నికలకు పూర్వమే వారి ప్రాతికూల్యము గలదు.

ప్ర:—అది వ్యక్తిగతమైన ప్రాతికూల్యము, లేక కొన్ని సిద్ధాంతములగురించినదా?

సా:—సిద్ధాంతములగురించిన ప్రాతికూల్యమేగాని వ్యక్తిగతమైనది కాదు

నూజివీడుతాలూకా తుక్కులూరు గ్రామకరణమును భూస్వామియునగు గొల్లనపల్లి బుచ్చయ్యగారు తరవాతి వాబ్బూల మొసగుచు తమ గ్రామమున మేడవోయిన అక్కమ అను నామమేన పోటరులన్నిటో చేర్చవలసినదని గోరుచు ఒకదరఖాస్తు వచ్చినదని నుడివిరి.

చ. రావుగారి దరఖాస్తును పైలుజేయుట కాజేషించుచు, అది అసంబంధమైనదని నుడివిరి.

రామచారిగారు ప్రత్యక్షమొసగుచు ప్రతివాది పోటరులజాబితాలో లేనిపోనిపేర్లను చేర్చుటకు ప్రయత్నించెనని రుజువుజేయుట కిది అవసరమని నుడివిరి.

సాక్షి, మరి కొన్ని ప్రశ్నలకు ప్రత్యక్షమొసగుచు, ఆదరఖాస్తుదారు నాల్గువత్సరముల పూర్వమే మరణించెననియు అవిషయము తమకు తెలియుటచే దరఖాస్తు నంగీకరింపక త్రోసివేసితి ననియు నుడివెను. ఆదరఖాస్తుపై, తేలప్రోలు జమిందారుగారి సముద్దాహ ఎ. రామయ్య అను సంతకముగలదు. తేలప్రోలు జమిందారుగారును, మీర్రావురం రాజాగారును అన్నదమ్ముల డిడ్డులు.

క్రాసు పరీక్షలో ప్రశ్నలకు సాక్షి ప్రత్యక్షమొసగుచు తాను, అంగీకరించి పోటరుల లిస్తులో క్రొత్తగా చేర్చబడినవారందరు అర్హులేయని నుడివిరి.

అంతటితో ఈదినమునకు విచారణముగి సెను. తిరిగి 6 వ తేదీన జరగను.

The Asiatic Government Security Life Assurance Company, Limited.

Head Office:—ASIATIC BUILDINGS, BANGALORE CITY.

NOTICE.

The Chairman of the Board of Directors of the Asiatic Government Security Life Assurance Company, Ltd., Bangalore, informs the public that Messrs. P. K. Rau & Sons, Chief Agents, Madras are asked to continue to work as Chief Agents for the Madras Presidency and the Notices issued to stop the work have become null and void by this order.

Dated 29—9—1927. (Sd.) K. S. CHASKAR L.G.C.A., M.R.C.A.,
CAMP. BANGALORE CITY. Chairman of the Board of Directors.

Wanted influential & energetic Agents everywhere, Apply in person for terms & conditions to Messrs P. K. RAU & Sons. V. Rangaswamy Esq., B.A., B.L.,
Chief Agents, for Madras Presy. OR Secretary,
33, Mukaranalla Muthu St., G.T., Madras Asiatic Buildings, Bangalore City.

తక్కువధర! 4097 మేలైన బసీనులు!!

నేలంబసీనులు

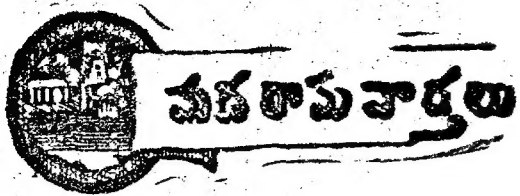
మా కంపెనీలో నవీనమైన అనేకభక్తుల బసీనులు తయారచేయుచున్నాము. చూపునకు అందముగాను, చాలకాలము వరకును యుండును. ఒకసారి తీసివాడిన దీనినిజము మీకే తెలియును.

నేపనల్ హోజైరి ఫ్యాక్టరీ శేవ్యాపేట, నేలము.

విజ్ఞాపణ:—డి. ఎస్. సంపత్చెట్టియార్, 102, గిడ్డింగివీధి, మద్రాసు.

MR. KAKI RAMA MURTHI GARU SUBBA RAO
Sole Agents for Andhra Districts Rajahmundry.

గాంధీమహాత్ముని పట్టము:— (వైస్రాయ్) బీరో వారు, మాకు పంపిన గాంధీమహాత్ముని పట్టమును కృతజ్ఞతతో స్వీకరించుచున్నాము.

వైస్రాయ్ బీరో:— (వైస్రాయ్) బీరో పరమవారి కోరికను సంతోషమున ఎ సో రాజ్ కి వారు 10వ తేదీ రోజులకు ఎన్నుకొని "ఆంగ్లేయులకు" గల జరిగెదరు. మంత్రి ఆంగ్లేయస్వామి మొదలగువారు అన్యకత పహించెదరు.

రైలుపట్టాలు తప్పట:— 5వ తేదీ రాత్రి నెం 8కి రాంచి ఎక్కువైనట్లు అధికారముండి కలయికంబు బోధించుచు (ప్ర)వారి 6 పెట్టెలుపట్టాలోకి దిగిపోయి. జీవల రావా అన్ని విధముల జరుగుచున్నది అని కర్ణాటక ప్రయాణాధికారులకు తెలుపబడింది.

రాకపోకలు:— తేలకమునకు నేలగు గారు నన్ను రాత్రి బాటకు, వ్యవసాయశాఖ దైర్ఘ్యము అట్టిగుగారు మొన్న రాత్రి బోధించినను, పయ్యమ రవా ఆలిగారు నన్ను రాత్రి బెంగళూరుకు వెళ్లిరి.

టి. ప్రకాశం గారు:— నేడు మంత్రిగారిని (సా) సేవకు రాధాకృష్ణుగారు నిన్న ఉరము వచ్చిరి. టి. కె రాజగోపాలకారు ఇండియా ప్రభుత్వ ఆర్థిక భోగ్యుని నన్ను నిర్మాణంబున నన్ను నే బెంగళూరుకి బోయిరి.

యువజన మహాసభ:— భారత యువజన మహాసభ సంస్థాపకులు యల్లు వాయునివ్వారి:— (ప్రథమ భారత యువజన మహాసభ దేశంబులో వాదరాసునందు జరుగునని ఫిబ్రవరిలోనే ప్రకటించబడినది. వివిధ రాష్ట్రములలోని యువ జనసభలు అనంతరము ప్రతినిధులను పంపించినవి ఇందుకు సంబంధించిన ఇష్టాగోష్ఠి 7వ తేదీ 5-30 గ మైలూరూ కౌతారికోడునందు "మలబారు లాడ్జింగ్" జరుగును. ఆహ్వాన సభకు మహాసభాధ్యక్షుల ఎన్నిక జరుగును.

మదరాసు శాసనసభ

18వ తేదీన జరుగును

మదరాసు శాసనసభ యీనెల 18వ తేదీన సమావేశమై 23వ తేదీనకు జరుగును. మొదటి మాడు రోజులు ప్రభుత్వ కార్యక్రమము, తరువాత రెండు రోజులు అసభికార కార్యక్రమము జరుగును మరియు 31వ తేదీన సమావేశమగును.

సయ్యదురజా ఆలిగారు

మదరాసు మహమ్మదీయమిదు

ఇల్లికు స్వస్థులకు కమిషను సభ్యులకు సయ్యదు రాజా ఆలిగారికి మదరాసు సి. బి. డి. డిప్యూటీ కమిషను ఆర్డులు కమిషను ముద్దీ గారు నిన్న సాయంకాలము కానిమరహోలలు నందు విండ్ నెట్టిరి. పలువురు మహమ్మదీయ నాయకులు అహ్వానిం పడిరి. ఆలిగారు కేళిమాను మహమ్మదీయ సంఘమునకు గాంధీ చిన నేనకు కొని కూడుచు ఉపన్యాసము లొసంగిరి.

రజా ఆలి గారు ప్రస్తుత మొసంగుచు, మహమ్మదీయల కనకాశము లొసంగి హిందువులతో సరిసమానము గు బుద్ధి కుశలత సంపాదించగలరు. అవిషయమును ఆచరణ పూర్వకముగ రుజువు చేయుటకు తమకు యీనాటికి ఉద్యోగరీత్యా అనకాశ మొసంగినందుకు సంతసముచెప్పిరి. ప్రభుత్వము వారు ఉద్యోగముల విషయమున ఒకరియొక్క సౌకర్యములను మహమ్మదీయులు విరియొగింపుకొనవలెనని మహమ్మదీయ సంఘమునకు సంబంధించిన పెక్కు-విషయములు విందుపరచుచు చర్చింపబడినది.

వైద్యులు, ధాన్యసంబంధమైన భోజనములనే, స్వీకరించవలయునని

యే. డెప్యూటీ, హిందువులు తెలిపిన గోరుచున్నారు.

జీర్ణకాలములో ప్రతిమానవుడును, 10 లేక 12 వక్య రుతుల ప్రాయమునకు లోపలనే శరీరాభివృద్ధి సాంకులకు తరుణముగాన, పుష్టికలపదార్థములనే నీకరించవలయును. వ్యభిచార సిద్ధమైనట్టియు, కలభయగా జీర్ణించుకొనదగిన పదార్థములే, తగినవి వైద్యులు ఎలకల నిచ్చియున్నారు. ఆహారపదార్థము లన్నింటిలోనూ, ధాన్యములు మిగతా శ్రేష్ఠమైనవి. వాటిలో నాయకముగా అయిట్టిని స్వీకరణ ఓర్పు.

(శ్రేష్ఠమైన, తెలుపురంగుల ఓర్పును సంపించుట)

దివ్యమైన పనితనము.

సకాలమున కివ్వబడుచు

పద్మావతులు, వాగ్దత్తులు, వంశీలు, పలుకములు గాజులు మొదలగు బంగారములు, అన్ని రకములు వెండి నగలు, యిత సామానుల సహా అన్యకమునకు సిద్ధముగానున్నది. సరకు బంగారుకు, నీసవెండికి పూచీ నివ్వబడును.

పన్ను రీ కన్నయ్యచెట్టి అందు సన్,

గలవ రక్తాలు, 282 చైనాబజారురోడ్డు, (పూలఅంగడికి సమీపం.) మద్రాసు.

సిలువి గ్రహ సత్యాగ్రహము

వాడేపు జగ్గరాజుగారు

శ్రీమత వాడేపు జగ్గరాజుగారు (గంగలగు అనులాపురంబు లో) ఇక్కడనుండి జీవించుచు ఉదయించి, నీల సత్యాగ్రహ యుద్ధము మొదటి యాత్రా హామతో సాగించుచున్నాడో చూచివెళ్లిరి. సాయంకాలము సత్యాగ్రహ శ్రమనామలు. తమ యుద్ధము ప్రచారమునకుగాను ఏర్పాటుగావించిన సభియందు వారి కోరికపై యుపన్యాసించిరి.

ఉపన్యాసము

రాయపేట అయ్యక కోయలయందు దుపస్థింపియు శ్రీ యాతులు వాగపుర వైకము సత్యాగ్రహోద్యమముల గుర్చి తెలిపి సత్యమునకు జనుచు తప్పననియు మొదలుమొదలు చాలకష్టముల నెదుర్కొనసరియించుననియు పట్టణంలోను త్యాగబుద్ధిగల అన్ని టిక్కిరిమంది దౌర్భాగ్యరాహిత్యముతోను యుద్ధమునకు సాగించి నంతకాలము యుద్ధమునకు ఆపుచేయ ప్రయత్నించిన వారందరు విఫలమగుచుననియు చివరకు సత్యాగ్రహముల జనుచుగలుగుననియు తెలిపి. తగవార నీల చరిత్ర తేలుతెలుగుక తెలిపి తమకు తెలిసినది బహుస్వప్నమనియు దానితోనే తమకు ఇట్టి నీలవిగ్రహము ఇప్పుడు బంగారు నీధులలో నుండదగినదిగా దని విశ్వాసముగ అంతరాత్మ తమకు బోధించినదనియు చెప్పి సత్యాగ్రహములను త్యాగహవరచి తామును తమ సహవాసులతో సుఖమునకు సాను మెనర్సులకు త్యక్తమే రాగలరని తెలియజేసిరి. సభయందు త్యాగము చెలరేగిని ఇప్పటి సత్యాగ్రహనాయకలెలపు గ్రామి ఆ రాత్రి మెయిలులోనే ప్రయాణమై కాకినాడ వెళ్లిరి.

* * *

పరశువాకం కృష్ణస్వామి మొదలిగారి అధ్యక్షత నిన్న సాయంకాలము 6 గంటలకు పరశువాకమందు గంగాధరేశ్వరేశ్వరి పరశువాకం కృష్ణస్వామి మొదలిగారు గారి అధ్యక్షత క్రింద సభాసమై, శ్రీమముగ ప్రసాదించిన నాయకాక్షిప్త, నయనస్పృశిత, అల్లుకొంగిగార్లు ఇతరులు కు ఉపన్యాసించిరి వేదనాయకంగా ఆశీర్వాదితముగ నవన్యసింది నీల సత్యాగ్రహోద్యమము ప్రజల సహాయోద్యమమును తెలిపి 'గాంధీ సహాయుడు' జయజయధ్వానములతో సభ ముగిసెను.

విమానములవైపు

కరచి, అల్లంపర:—డబ్బి వైమానికుడు తెఫ్టి నెంబు ఏసగుగారు ఆగ్నేయదిక్కు ద్వీపములకు ఓహగంపోవుచు నేడుదయము 7:30 గంటలకు రాచి విడచిరి. కలకత్తా మీదుగ బోయెదరు.

సాదవంతమైన భూములలో సంపదించుచున్నది. ములగుగా జీర్ణించగల బుకరమైన పదార్థము లిందు ఇమిడి యున్నది. శరీరమునకు తగినట్లుగా కాన్పిస్తే స్వీకరించి విలసిల్లును ప్రాప్తమునకు సుభాగమును గలిగియున్నది. అవి నీ శరీర బోధనకు సాధనములు. పాలిగో వంశదగిన పదార్థములలో శ్వేతర ఓర్పు ఒకటి. మాంసాహారమునకు బదులుగా స్వీకరింపదగిన కాశాహారము స్వీకరణ ఓర్పు.

స్వీకరణ ఓర్పు గాలి నీరు యుడ ద్వానియును స్వీకరించుచున్నది, గట్టిగా ప్యాకుచేయబడును అందులకు నెట్టి చెరువులను, దుర్గావలలను బోధకానుంచే ఎల్లప్పుడు శుభముగానుండును. తమకు కాబడునప్పుడు చేతులతో తాకలవగు.

ఆస్పత్రిశతను తొలగించుటకు సత్యాగ్రహము

గాంధీమహాత్ముడను మతిచొసంగుట

తిరునావు దేవాలయము మట్టునను వీరుగో ఆస్పత్రిశతను తొలగించుటకు విషయమునుబార్చి మహాత్ముడు విన్నవించుటకు నిన్న రోజు తేదీ ఉరము తుర విరుచునగరమున మధ్యాహ్నము సమావేశమై. కుత్తునాయకుగారు మహాత్ముని సూచనలను విని. మహాత్ముడు సామాజికముగా ఆ కాకినాట్లోని చదివెను. విషయమునుబార్చి అడిగి తెలుసుకొనెను "నీను తెలుసుకొని గలిగినంతవరకు సత్యాగ్రహమును ప్రాంభించుటకు బలపత్రాగములు కనబడుచున్నవి." అని మహాత్ముడు తెలిపెను. "సత్యాగ్రహమునగా వైకంలో నవలంబించబడిన పద్ధతియేనా?" యని కుత్తునాయకుగారు మహాత్మునికి అడిగి మాత్రమేకాదు. అన్ని విధములకు శాస్త్రోక్తములు సత్యాగ్రహమునందు ఏమిడియున్నది. అనబ అహింసాచీక్ష ఒలముగానున్నచో సత్యాగ్రహమునకుగాడ సారంభించవచ్చును. తిరునావు దేవాలయమువారి వైకం మహాత్ముడు తని అనుసరించక వాపుటలననే యాచిక్షుక లిగింది. ఇక నర్దులు దేవాలయ పరీక్షాత్మత్వమును కోరుటకుబాడ ఆ కాక మేర్పడును. అందుడ రానైయున్నది. నేను ఎన్నోమనునకు వెట్టువును తిరునావు వచ్చెను" అని మహాత్ముడు తెలిపెను.

బెంగళూరు మునిసిపాలిటీ

రాజీనిచ్చిన సభ్యులందరు తిరిగి ఎన్నుకొనబడుట బెంగళూరు, అక్టోబరు 6:—అధ్యక్షుని చిహ్నము నము చేసావు ఈ మధ్య మునిసిపాలిటీ సంఘమునకు రామా నిచ్చిన బేరూరు శ్రీనివాసయ్యగారు మరొకరు, లుగురు సభ్యులును నిన్న జరిగిన ఎన్నికయందు పూర్తి విజయమును సాధించిరి. ప్రజలందరు వారి విజయమునకు సత్కారములతో నాహ్వానించిరి.

గుంటూరు జిల్లా కౌన్సిలరు

గుంటూరు జిల్లానండి యాస వత్సరము ముగియుచు జగ్గ దేవయమహాదేవుడు వెళ్లదుచున్న ప్రతినిధులు యీనెల 20 తారీఖులో పూర్తి 1 రూపాయి రుసుముతో జాయిం కార్యదర్శి అయిన శ్రీమత శోణు రామస్వామియ్యగారి అన్యతలూ తెలిపి తలూరా అని పంపించుట ముగిసెను. తారీఖు తిరునావు వచ్చెడు దక్షిణాదు తమకు నవలెను.

నడింపల్లి వేలకటలక్ష్మీనరసింహారావు, కార్యదర్శి

పార్లమెంటు సభ: ఎన్నికలు

శ్రీమంతుల

బ్రిటీషు పార్లమెంటు సభకు ఎన్నికలెప్పుడు జరుగునో తెలియదు గాని కన్సర్వేటివు లొకవంకను, లేబరుపక్షమునా రింకొకవంకను పోరాటమునకు సంసిద్ధు లగుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. కన్సర్వేటివులును లేబరుపక్షమువారును తమ తమ కార్యక్రమములను తయారుజేయుచున్నారు. ప్రభుత్వఃరిపాలనమునందు వాల్లవ సంవత్సర మెప్పుడును సందిగముగ నుండుట యాచారము గాన కన్సర్వేటివులు ఆందోళనపడుట వింతగాదు. ఇంతయ గాక కన్సర్వేటివు పరిపాలనము యలవిధముల అవజయము గాంచి యున్నది. ముఖ్యముగ కార్మికసమస్యలను కన్సర్వేటివు పక్షమువారు పరిష్కరింప జాలక దండనమార్గము నవలంబింప సాగిరి. మొదట బాగుచట్టమును గావించి అల్లల్లోలవరచిరి. పిమ్మట సమ్మెలచట్టమును నిర్మించి కార్మికులను నిస్సహాయుల గావించిరి. కార్మికులలో లెగిన యసంతృప్తికి మేర లేకున్నది. ఆర్థికవిషయములుగూడ తృప్తికరముగ లేవు. బడ్జెట్టునిర్మాణము దేశాభివృద్ధి కనుకూలముగ నుండలేదు. సర్టిఫ్ మంత్రిగారు ఎప్పటికప్పుడు ఉపశాంతి పార్లమెంటును వెదకుచుందురు గాని ఫలప్రదముగు పార్లమెంటు నవలంబించుటలేదు. విదేశసంబంధము యమున ఛోబల్లేను మంత్రిగారు ప్రాత మం గాంగ పద్ధతుల నవలంబించుచు ఆధునిక సంపాదకప్రాయమును తృణీకరించుచున్నారు.

ఆయుధనిర్ణయసభపట్ల నేమి, గత నానాష్ట్ర సంఘసభయం దేమి, ఛోబల్లేనుగారు వర్తించిన విధము ఇంగ్లండుకీర్తిని యినుమడింప మజాలదు. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునకు ప్రత్యేక టిబ్బందులు గల వని చెప్పి, తమ వైఖరిని సమర్థింపదొడగిరి. ఛోబల్లేనుగారి ప్రతికూల ఖరీ మూలమున, సెలెబు ప్రభువు ముత్రిపదవికి జీనామానీయపలసివచ్చెను. కన్సర్వేటివు పక్షమువారిలో గూడ కొందరు ఛోబల్లేనుగారి మార్గ నామోదించుట లేదని, దీనివలన విధి కమగుచున్నది. ఇక ప్రధానమంత్రియగు బాల్బువిచుగారికి కదారి తెచ్చు గనుపింపడు. తోడిమంత్రి లెటుల ను వారటుల నడుచువారేగాని, వీరు తమ క్రిత్యమును నిలుపుకొనరు. ఛోబల్లేనుగారి కు, సెలెబు ప్రభువును వీరు గోల్పోయిన విధ యిందుకు నిదర్శనము. బాల్బువిచుగా రింత కు, సాహజముతో నొక కార్యక్రమమును పంపలేదు. ప్రస్తుతదుస్థితిని నివారించుమార్గ

మును జూపలేదు. ఎట్టెటులో కాలముగడచిన వీరికి జాలును. ఇక హిందూదేశము విషయమున, బర్మో హెడ్డుప్రభువు మాపుచున్న దృష్టిపథము మిగుల ఆసంభావ్యముగ దోచును. బాల్బువిచుగారు హిందూదేశవిషయముగూర్చి సా మాన్యము గ ముచ్చటించరు. వీరి కీ సంగతి పట్టినట్లుల దోచదు. రాయల్ కమిషను విషయమై బాల్బువిచు ప్రభు త్యమువారు ఇంతవర కట్టికట్టన గావింపలేదు.

వదంతులు మాత్రము బలముగనున్నవి. శాసనసభవారి తీర్మానములకు వీ రెట్టి ప్రత్యుత్తరము నొనగలేదు. రిజర్వు బ్యాంకు చట్టమును ఇండియా ఆఫీసువారు భగ్నపరచిన విషయము తెలిసియే యున్నది. కాలనీలలో తెల్లవారి ప్రాబల్యమును వృద్ధిజేయుటకు బాల్బువిచుప్రభుత్వము తలచుట పడుచున్నది. కన్సర్వేటివు పరిపాలనము మరికొంతకాలము సాగుచో, ప్రపంచమునందు బ్రిటీషుప్రతిష్ఠ విస్తరించుటకు మారుగ ఊహించుట సహజము. మిస్ మేయో రచించిన నిందాభూయిష్టముగు గ్రంథమును కన్సర్వేటివు ప్రముఖులు ప్రోత్సహించుటజూడ, భారతీయుల సవమానించుటకు వీరు వెనుదీయరని స్పష్టమగుచున్నది. పార్లమెంటు సభవారి ఎన్నికలలో హిందూదేశ విషయము ప్రాముఖ్యము వహింపదని తెలిసిన విషయమే. అయినను, ఇతర విషయములలో గూడ కన్సర్వేటివు పరిపాలనము అక్రమముగ మెలగెనని, స్పష్టమగుచున్నది. అందుచే బ్రిటీషు ఓటరులు సత్యమును గ్రహింపకబోరు. కాని, లేబరు పక్షమువారి సమయమున తగినంత చురుకుడ నము జూపుట లేదని చెప్పవచ్చును. ధైర్యము వహించి వీ రొక స్పష్టమగు కార్యక్రమమును నిరూపింపలేదు. రుష్యా కార్మికులను నిరసిం చుటతో, బ్రిటీషు లేబరుపక్షమువారి ధర్మము పూర్తిగాజాలదు. లేబరుపక్షమువారి యలసభావము కన్సర్వేటివు పక్షప్రాబల్యమును మెంచుచున్నది.

ప్రభు సభా సంస్కరణము, స్త్రీ సాతంత్ర్యము, మున్నగు విషయములను కన్సర్వేటివు పక్షము వారు, చేపట్టెదరట. వీనివలన ప్రజలు సంతృప్తి జొందజాలరు. కాని, లేబరుపక్షమువారు ఎక్కుడు ధైర్యవంతముగు కార్యక్రమము నవలంబింతురా? పెట్టుబడిపై పన్ను విధింపవలయు నని, కార్మికుల కభిలాషకలదు. సంఖ్యాబలము లేకుండుటచే, వీరిది వర కిట్టిసంస్కరణమును నిర్వహింపలేకబోయిరి. ఈమారయినను వీరిందుకు గడంగెదరని దోచదు. అందుకు మారుగ, వీరు సర్ టాక్సును విధింపగోరుచున్నారు. ధనవంతుల ఆగ్రహము నెదుర్కొనుటకు వీరింకను సంసిద్ధులుగా లేరు. బ్లాక్ పూలులో గూడిన కార్మికపక్షసమావేశము నిర్ణీత మగు కార్యక్రమమును నిర్ణయించుటకు మారుగ, రాబోవు ఎన్నికలనిమిత్త మొక కార్యక్రమమును నిర్ణయించుటకు కార్యనిర్వాహకసంఘమువారిని కోరెను. ఇట్టి తీర్మానమును రామ్సే మాక్డనాల్లా గారు ప్రతిపాదించిరి. తాము తలచినంత తొందరగ ఎన్నికలు జరుగవేమోనని, మాక్డనాల్లాగారు నందేహపడుచున్నారు. ఏలన కన్సర్వేటివు పక్షమువారు అయిదు సంవత్సరములును ఎట్టెటులో కాలము గడుపదలచిరని తెలిసినవిషయమే.

ఎన్నికలు ఎప్పుడు జరిగినను లేబరుపక్షమువారు సంసిద్ధులుగ నుండురని మాక్డనాల్లాగారు చాటిరి. కాని అట్టి సంసిద్ధులకు వలయు చిహ్నములు మాత్రము కనిపించుటలేదు. లేబరుపక్షము వారిలో అభిప్రాయభేదములు గల వని బ్లాక్ పూలో సమావేశము స్పష్టపరచెను. కార్మికుల సంపూర్ణాశయములపై నాధారపడెడి ధైర్యవంతముగు కార్యక్రమము నేర్పగుపవలెనని ఒకపక్షమువారు ననుచుండ, అట్టి కార్యక్రమమును సాగించుటకు సాధ్యపడదని మరొకపక్షమువారు ననుచున్నారు. అటు లగుచో కార్మికపక్షము అధికారమునకు వచ్చినను పరిస్థితులలో మార్పు గలుగదనియు, పేర్లుమాత్రము భేదముగ నుండుననియు తలంపవలసివచ్చును. హిందూదేశమువిషయమున గూడ వీరు వెనుకటివలెనే ప్రవర్తించవలసి వచ్చును. గొంతెమ్మకోర్కెలను గోరక త్వరతో సాధింపదగిన ప్రయోజనములను మాత్రము మూడు బెట్టుకొనవలయు నని బెనిను గారు చెప్పినవాక్యములు ఏమాత్ర ము తప్పిహము గలిగింపజాలవు. లేబరుపక్షము అధికారమునకు వచ్చినపిమ్మట సమ్మెలచట్టమును రద్దుజేసిద రని, బ్లాక్ పూలో తీర్మానముబట్టి గ్రహింపవచ్చును కాని ఆవిషయమై లేబరుపక్షమువారి రెట్టి యాందోళన గావించుటలేదు. ఆదర్శములను మూల ద్రోసి తాత్కాలిక లాభముల కొరకై లేబరు పక్షము వారు ప్రయత్నించు సంతవరకు కన్సర్వేటివులను ఓడింపజాలరు. ప్రజలలో భావోత్తేజము గలిగింపజాలరు. లేబరు పక్షమువారు తుద కవలంబించెడి కార్యక్రమ మెటు లుండునో చూడవలయును.

నీలు విగ్రహము

నీలు విగ్రహమును ప్రస్తుతమున్న చోటునుండి దీసివేయించవలెనని ప్రభుత్వమువారిని కోరు నిమిత్తము, పదునయిదుమంది శాసనసభ్యులు రాబోవు సభకు తీర్మానముల బంపుట జూడ, ప్రజాభిప్రాయ మీ విషయమున సొత బలవత్తరముగ నున్నదో యూహింపవచ్చును. మదరాసు శాసనసభవారి తీర్మానము నామోదించెద రని యూహించెదము. ప్రజాభిప్రాయమును గమనించి, ప్రభుత్వమువారు నీలు విగ్రహమును ఎత్తివైచుట న్యాయము. దీని నింకను నిలిపియుంచుకొలదియు, సత్యాగ్రహము బలపడి, ప్రజలలో నసమ్మతి హెచ్చును గాని తగ్గ నేరదు. ఇట్టి యవమానములు ప్రజల దృష్టికి గోచరింపనపు డెటుల మెలగినను, వానిని ప్రజలు గ్రహించినపిమ్మట, ప్రభుత్వమువారు ఉపేక్ష వహించుట సమంజసము గానేరదు. కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులగు శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారు, నీలు విగ్రహమును ఎత్తి వేయ గోరిరి. కాంగ్రెసు సంఘమువారి విషయమై ఆందోళన నలుపుచున్నారు. గాంధీమహాత్ముడు దీనినిగూర్చి పట్టుదల సూపుచున్నాడు. గత "యంగుడెడియా" పత్రికలో నీలుసేనాని జరిపిన దురంతములను మహాత్ముడు వివరించి శిలావిగ్రహముపై వ్రాయబడిన సంగతు లెటుల సత్యవిరుద్ధములో స్పష్టముగ దెలిపెను. పగ సాధించుటకును ప్రజలను భయ పెట్టుటకును నీలుసేనాని గావించినదురంతములు

వర్ణనాతీతముగ దోచును. ఇట్టివారికి జ్ఞాపకచిహ్నము గట్టించుటకన్నను వింత వేరుండదు. హిందూ దేశమున కిది భాగ్యశాస్త్రమునను నా పాదించుచున్నది. దీనిని విత్తములకు భారతీయులు మాత్రమేగాక అంగ్లేయులు కూడ తోడ్పడవలయునని మహాత్ముడు గోరుచున్నాడు. సత్యమును అహింసను సత్కారములు పరిత్యజింపనంతవరకు వారిపట్ల సానుభూతి జూపుట కర్తవ్యమని మహాత్ముడు హెచ్చరించెను. ఇట్టి విషయమున ప్రజాభిప్రాయమును గౌరవించుటవలన ప్రభుత్వగౌరవము ఇనుమడించుచు గాని ఊచితమైనది. హిందూల రక్షణముతో తృప్తిజెంది ప్రయోజనములేదు. అశాంతికి మూలకారణ మయిన యీ విగ్రహమును బహిరంగ ప్రదేశము నుండి దీసివైచి ఏమ్యూజియమున కో పంపుట శ్రేయస్కరము. భారతీయసమాజమును తొలగించు బాధ్యత ప్రధానముగ ప్రభుత్వముపై నే గలదు. అట్టి బాధ్యతను వీరు ఎంతవరకు నిర్వహించిన నంతమేలు.

ద్వంద్వప్రభుత్వనిర్వహణము

బీహారు ప్రభుత్వమునందు అధికనభ్యులుగ బనిచేసిన నచ్చిదానంద సింహాగారు అతివాదు లని ఎవరును ఎంచజాలరు. వీరు మితవాదు లని తెలిసిన విషయమే. వీరు గడించిన పరిపాలనానుభవముబట్టి, ద్వంద్వప్రభుత్వస్థితి వీరికి చక్కగ గోచరించె ననుటకు సందియము లేదు. లండనులో నిటీవల నువ్వనించుచు వీరు ద్వంద్వ ప్రభుత్వపు లోపములను పూర్తిగ వివరించిరి. ఏప్రభుత్వమయినను ఒక్కటిగ నున్నపుడే పని చేయును. గాని, విభాగింపబడినపుడు పనిజేయజాలదని వీరి నమ్మకము. రెండుభాగములును గలసి, సుఖమగు కుటుంబముగ నుండుట యసంభవమని వీరు కనుగొనిరి. ప్రస్తుతస్థితిలో బ్రాన్సుఫర్డు శాఖలను నిర్వహించుట దుర్లభమని సింహాగారు భావించుచున్నారు. ఇక రిజర్వుడు శాఖలను శాసనసభపై నాధారపడి నిర్వహించుట ప్రహసనముదప్ప వేరుగాదు. బ్రాన్సుఫర్డు శాఖలసంఖ్యను బెంచుటవలన ప్రయోజనము లేదని, సింహాగారి నిశ్చితాభిప్రాయము. సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వ పరిపాలన మే శరణ్యమని వీరు అసందిగ్ధముగ తెలిపిరి. ద్వంద్వ ప్రభుత్వమునకును, రాష్ట్రీయస్వపరిపాలనమునకును మధ్యమార్గము లేదనియే, వీరి తలంపు. సింహాగారేగాక, పరిపాలనమునందనుభవము గలిగిన ప్రతివాడును యిటులే చెలువుచున్నారు. ఇట్టి సందర్భములలో ద్వంద్వ ప్రభుత్వ మహిమను మద్రాసుమంత్రి లింకను కొనియాడుట, వ్యర్థ ప్రయత్నము.

విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షుల సంబోధనము

సర్ యం. విశ్వవిద్యాలయగారు పూనాలో జరిగిన పారిశ్రామికప్రదర్శనమును ప్రారంభించుచు జేసిన యువన్యాసము చాల ముఖ్యమునది. హైందవ పరిశ్రమలు పెరుగవలె ననిన విదేశపు సరకులపై హెచ్చుముకములను విధించుట యవసరమని వీరు భావించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు

ముఖ్యపరిశ్రమలకు ధనసహాయము జేయవలయును. బ్రిటీషు అధినివేశ రాజ్యములందేమి జపానునందేమి పారిశ్రామికాభివృద్ధికై ప్రభుత్వము వారవలంబించినమాగ్గ మిదియే. హిందూదేశమునందిది త్యాజ్యమని చెప్పట వలన ప్రయోజనము లేదు. సాహిత్యవిద్యాభ్యాసమును తగ్గించి, విద్యార్థులను సాంకేతికవిద్యలలో నిపులుజేయవలయునని, విశ్వవిద్యాలయగారు గోరుచున్నారు. ప్రభుత్వము తగు సహాయము జేయుచో, పారిశ్రామికాభ్యుదయము తప్పక జేకూరునని, వీరి నమ్మకము. కాని, ప్రభుత్వమువారు రుదుకు బూనుకొందురా యనునదియే సందేహము. వత్తురతుణకు, ప్రభుత్వమువారు యిటీవలనే తోడ్పడ నిరాకరించియుండిరి. రిజర్వు బ్యాంకును నెలకొల్పుటకు సాధ్యపడకబోయెను. రూపాయ మారకపురేటు, హిందూదేశమునందు నకు ప్రతికూలముగ పరిణమించుచున్నది. అందుచే, హిందూదేశము స్వపరిపాలనము బడయ నంతవరకు, పరిశ్రమ లభివృద్ధిజేయవలెనని తలంప వీలు లేదు. ముమ్మాదు సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికై భారతీయులు యావచ్ఛక్తి వినియోగింప నవసరము గలదు.

రాయల్ కమిషన్

రాయల్ కమిషన్ గూర్చి చిత్రవిచిత్రములగు వదంతులు వ్యాపించుచున్నవి. కాని ఇవి యన్నియు, భారత దేశాభివృద్ధికి ప్రతికూలముగ నున్నవి గాని, అనుకూలముగ నుండుటలేదు. సర్ సప్రూగారు నిన్నటిదినము ఇంగ్లండు నుండి ఇండియాకు వయనమయిరి. ఇంగ్లండులో నున్న మూడు మాసములలోను, వీరికి గనుపించినవైఖరిని, రూటుకు తెలియజెప్పిరి. ఇంగ్లండులో హిందూదేశాభిప్రాయము వెలువడుటయే కష్టమట. కొన్ని రకముల యభిప్రాయములే, బ్రిటీషువారి దృష్టి నాకర్షించునట. రాయల్ కమిషనులో భారతీయు లుండకూడదను నభిప్రాయము బలపడుచున్నదట. సన్ డే టైముస్ పత్రికయు నీ సంగతినే దెలిపెను. భారతీయులు సభ్యులుగ లేనియెడల, రాయల్ కమిషనుతో ఏపక్షమువానికిని బని యుండదని సప్రూగారి నమ్మకము. ఇట్టి కమిషనుకొరకు ఖర్చుపెట్టు డబ్బు వ్యర్థమనియే వీరి తలంపు. ఏలన, అధికారుల నడుగుచో, వారే సమాచారము సంతను జెలిపెదరు. కమిషను వర్తనముతో బనియే ముందును? ఇట్టి పరిస్థితులలో కమిషను రాకుండుటయే మేలని, సప్రూగారు స్పష్టపరచుచున్నారు. సప్రూగారి బోలు అత్యంతమితవాదప్రముఖులే యిటుల బలుకుచుండ, తదితరులెటుల భావించునో యూహింపవచ్చును.

హిందూమహమ్మదీయవైషమ్యము

హిందూమహమ్మదీయ వైషమ్యమును నిరసించుచు, అహమ్మదీయసంఘాసితం లగు మీర్జాబషిరుద్దీనుగారు చెప్పిన సంగతులు ఆశ్చర్యకామియ్యచున్నవి. మతభేదములకొరకు దౌర్జన్యము నల్పుట హేతుమని వీరితలంపు. క్రొత్త చట్టమునందు మత నేరమును జామీను గలదానిగ జేయనందుకు వీరు

విచారించు చున్నారు. మసీదులముందర మేళము వాయింపకూడదని మహమ్మదీయులు గోరుట న్యాయముగ నున్నను గోవసను బహిరంగస్థలములలో జేయుట తప్పు విరు దెలుపుచున్నారు. ఇట్టి పలుకుబడిగల నాయకులు గలసి వైషమ్యబీజములను పెరిగించుటకు ప్రయత్నింపవలెను. లేనియెడల నవి యింకను పెరిగి పెద్దవగుట సహజము.

విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షుల ఎన్నిక

బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షులను ఎన్నికములమున నియమింపవలయునని, ఆర్. జి. ప్రధానుగారు బొంబాయి శాసనసభలో దెచ్చిన సవరణను, తత్సభవారు నిరాకరించుట తోడ్పడుచు నున్నది. ఎన్నుకొనబడిన ఉపాధ్యక్షుని తో పనులు నెరవేరవని, మంత్రిగారు చాటిరి. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు ఉపాధ్యక్షులను సినేటునభవా రెన్నికొననను, ఎట్టి లోపము వాటిల్లుటలేదు. అట్టితర, బొంబాయిలో అనర్థము వాటిల్లునని నమ్ముట కవకాశము గనుపింపదు. శాసనసభ్యులు కక్షలనిమిత్తము ఉపాధ్యక్షులను విడనాడుట మిక్కిలి శోచనీయము.

పటేలు స్టోవరులు

గుజరాతు వరదల సహాయప్రచారము

అహమ్మదాబాదు, ఆక్టో 4:—గాం. వి. జి. పటేలు గారు యిచ్చటికి వచ్చి సోదరుడు వల్లభాయీపటేలు గారితో గలసి గ్రామములన్నియు జూచిరి. రేపు డోల్కాప్రాంతముల గ్రామములను బోయెదరు. గ్రామములలో పంటలనజూచుట, పాలములలో స్వయముగ నడచిపోయిరి. 6 అజాలపంటను మించిరాదు గనుక పూర్తిగ సహాయము జేయవలెనని గ్రామములు కోరిరి. సహకారసంఘములు ప్రభుత్వమువారికి రు. 2000 ఋణమున బడినవి. అది రద్దుజేయగోరిరి. ఈ విషయమున అధికారులతో ప్రసంగించి పిలయిన సహాయము జేయునని పటేలు గారు చెప్పిరి.

మసీదలు కొతారిగారు

అంబాలా, ఆక్టో 4:—కాంగ్రెసు వారి యాజమాన్యమున జరిగిన బహిరంగసభకు హిందువులు మహమ్మదీయులు సిక్కులు పలువురు వచ్చిరి. మసీదలు కొతారిగారు హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యతగూర్చి ఖద్దరద్యమముగూర్చి ఉపన్యసించిరి. కొతారిగారు డిల్లీకి వెడలిరి.

బెంగాలీశ్రీధైర్యము

కలకత్తా, ఆక్టోబరు 5:—సీల్హనుండి తెలవాదజామున రైలులో బోనునతి నిద్రలేచునదికి ప్రక్క నొక ఘోరైన భారతీయుడు నీలుపబడి మెలలోని బంగారుగొలుకును లాగికొనబోయెను. ఆతడు నాయకుడు. ఇంతలో ఆమె కేళిడినెను. భర్త వచ్చి యాతనితో పోరాడెను. ఆమె గొలుకులూగి రైలు నాపెను. అంతలో దొంగదూక పారిపోయెను. రెండు వైఫల్యము వాడిగల కత్తి యొకటి దొంగెను. (శ్రీ ప్రెసు.)

కలకత్తా, ఆక్టోబరు 4:—పూజోయుత్సవము శాంతియుతముగ జరిగెను. కాళికాలయమువద్దరాత్రుము కొద్ది అల్లరి జరిగెను. మూడువేలరూపాయలను గేటులోచెల్లించి యాత్రికుల నంకి యాతని యిష్టమువచ్చినట్లు పూజారి వసూలుచేయుచుండగా కాంగ్రెసు వ్యవస్థాపకసభలు యాత్రికులను ఇదివరలో నిచ్చు మామూలునే యాయుధుని హెచ్చరించుచుండ కొట్టాడును దిగిరి. ఇరువురు గాయపడిరి. 7 గురు అక్రైష్ట చేయబడిరి. (శ్రీ ప్రెసు.)

అలహాబాదు మహమ్మదీయులపై పూనిటిపు పన్ను విధింపబడినది.

కోలంబో, అక్టోబరు 4:—వయస్సు ఇచ్చుకెన్ను కం పేసి
నజేంటు కం పేసి 9032 రూపాయలు (బ్రోహమగావింబిగారు
లకు విచారింబడను న్నరు. (గోపీ, పేను)

వాతావరణస్థితి

1927 నవంబరు 6 వ తేది గురువారము

మట్టస్థితి	అల్పము	అధికము	వర్షము	వీచి	తేలికదనము
గోల్కొండ	81.5	78.0	0.88	4.20	+ 8.25
విజయవాడ	81.8	74.9	0.84	1.76	+ 0.77
కాకినాడ	84.2	71.2	...	2.38	+ 1.78
అచ్యుతపూర్ణి	78.8	72.7	0.89	4.82	+ 8.48
కర్నూలు	81.2	72.1	0.07	1.26	+ 0.38
కర్జూరి	86.6	71.8	...	0.64	- 0.41
అనంతపురం	...	...	...	0.76	- 0.19
కడప	85.4	78.6	0.01	2.54	+ 1.49
నెల్లూరు	81.8	75.8	0.04	0.76	+ 0.15
మద్రాసు	88.1	78.4	...	0.82	- 1.16
కడపూర్	92.0	77.5	...	2.26	+ 1.56
నెలమ	86.5	72.8	...	0.98	- 0.47
కోయంబూరు	84.0	71.6	...	0	- 0.81
తిరుమకూర్	90.6	75.4	...	1.90	+ 0.56
నాగపట్నం	90.9	77.8	...	0.82	+ 0.14
మధుర	98.8	76.9	...	0.15	- 1.28
పొన్నం	88.4	78.4	...	0	- 0.87
తిరునల్వేలి	...	...	...	0	- 0.98
తిరువేంగుళూరు	81.1	75.0	0.08	0.12	- 1.04
కొచ్చి	81.6	74.6	0.76	1.71	0
కాలికట్ట	87.8	71.4	0.16	1.48	- 0.81
మంగళూరు	84.8	74.8	0.14	3.74	+ 2.56
బెంగళూరు	79.9	64.1	...	0.27	- 1.45
మైసూరు	71.8	61.5	0.26	1.57	- 0.22
బెంగళూరు	65.5	58.0	...	0.43	- 1.58

నర్సాపేట:—గోల్కొండలో 0.88" మిల్లీమీటర్లు
ముల్ 0.81" విజయవాడలో 0.84" వర్షించెను. మిల్లీ
మీటర్లు ముల్ దట్టముగ నున్నది. తక్కినచోట్ల తేలికగ
నున్నది. మిల్లీమీటర్లు 12, ఇతరచోట్ల 6 నుండి 7 డి
గ్రీలు పగటివేడివి తక్కువ. రాత్రివేడివి 2 నుండి 6 డిగ్రీలు
తక్కువ.

కడప:—కడప కర్నూలులలో చినుకులుపడెను.
పేగుములు విస్తారముగ నున్నవి. బల్లారిలో 4 1/2, కర్నూలు
లో 8 డిగ్రీలు పగటివేడివి తక్కువ.

కర్నూలు:—నెల్లూరులో చినుకులుపడినవి కడ
పలో పేగుములు ఒక మోస్తరుగ నున్నవి. ఇతరచోట్ల
దట్టముగ నున్నవి. మద్రాసులో 8 డిగ్రీలు పగటివేడివి
తక్కువ. నెల్లూరులో 12 డిగ్రీలు తక్కువ.

కె. వి. నారాయణ అయ్యర్,
కడప వాతావరణావస్థాశాస్త్రజ్ఞుడు.

దక్షిణ ఇండియా రైల్వే

మితస్థయ విధాన నిరసనము

కాగపట్నం, ఆక్టో. 4:—8000 మంది కార్మికులు కృ
ష్ణస్వామిపేటలో అగ్రతరతరమున నిలిచిరి. కిర్కూ, కింగారు
వేలు చెట్టిగార్లు ఉపసరించెను. బ్రిటిషు వస్తువులకు చెల్లుబా
ది మార్గము భూభ్రమంబుచేతనే యామితస్థయ విధానములు వ
చ్చుచున్నవి. బ్రిటిషువస్తువుల బహిష్కారమునకు 800 మై
ళ్లు త్రొత్తెలువారు. వేయించుకొని పనివాండ్రును తొల
గింపవలసిన అవసరమేమి. పనివాండ్రులకు వికస్యముతోనుం
డి యెదుర్కొనవలెను. అని కింగారువేలు చెట్టిగారు పర్యవే
షించిరి.

మితస్థయ విధానమునకును పనివాండ్రు అసంతృప్తి
లియజేయును, కిర్కూ వారు పనివాండ్రులకు సానుభూతి చా
లుపుచును ఇదిలా తీర్మానించిరి. (ప్రీ. ప్రెసు.)

ఆయురవాతి నది పొంగి 50 వేల ఎకరముల పంటభూమి
నాశన మొనర్చెను. (ఆ. ప్రె.)

పియోసాలో 20 మహమ్మదీయ కుటుంబములు హిం
దూనులకును స్వీకరించిరి.

అలహాబాదు, ఆక్టోబరు 5:—నసరా దినమున హరతాళ
ముచేయ నిశ్చయింపబడినది. (ఆ. ప్రె.)

నిర్వాహకులైన హర మరాఠులు చేయబడినది. ఇది
గోంకర్మమందలి బుద్ధిమత్తులు. (ఆ. ప్రె.)

పంజాబి బాక్సరు లాధరామ ఆనంధగారి ననదు సెం
సేర్వరములకు రద్దుచేయబడినది.

దసరా దినములందు హిందూ విద్యార్థులయమునకు
విద్యార్థులు చందాల వసూలుచేయుచున్నారు.

చందనపురమునందలి రెండుకైళ్లు డిక్షానుటలన గార్లు
ఎడ్వర్డు మరణించెను. స్టాక రొకడు గాయపడినది.

నిన్న శివపురముందు పడవవానిని తన్ని యాతనివద్దనున్న
ఆస్తి బంధిపోయిలు హరించిరి. ఇరువురు ఆరెస్తుచేయబడిరి.

బెనారసు, ఆక్టోబరు 5:—పెద్ద పోస్టాఫీసులోని ఖ
జానాలోని వేయిరూపాయల మూట హింపబడినది. (ప్రీ. ప్రెసు.)

అలహాబాదు, ఆక్టోబరు 5:—ఆర్యసమాజ కార్యదర్శి
పండిత దేవకర్మగారి భవనము సోదాచేయబడినది. ఏమియు
దొరకలేదు. (ఆ. ప్రె.)

లక్నో, ఆక్టోబరు 4:—సురజుబలి దొంగ ఆస్తిని
ఖాసి ఆముఖానున్నందులకు రెండేండ్లకరివవకమును, రెండుసె
లల ఏకాంతవాసమును విధింపబడినది. ఆసినిభార్యను విచారిం
చెదరు. (ప్రీ. ప్రెసు.)

జబ్బల్పూరు, ఆక్టోబరు 5:—నుదర జబ్బల్పూరుమందు
నిన్న రాత్రి కొట్లాట జరిగెను. 9 గురు గాయపడిరి. ఒక హిం
దువు అపాయనీతియందున్నాడు. పోలీసువారు చర్యతీసికొను
చున్నారు.

చిట్టగాంగు, ఆక్టోబరు 4:—బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు
6, 10 ఏండ్లనడిమివయసు బాలలకు ఉచితప్రారంభ నిర్బంధ
విద్య నొసగుటకు తీర్మానించినందున పురపాలక సంఘమువారు
14 వ తేదిన అనివయమునుగూర్చి చర్చించుదురు.

అలహాబాదు, ఆక్టోబరు 5:—31 బంధిపోట్లుగావించి
చి న 49 మందికి దేశాంతరవాస శిక్ష
విధింపబడినది. అన్ని జాతులవారు మతములవారున్నారు. బ్రా
హ్మణులు మాలలుగూడనున్నారు. మహమ్మదీయులున్నారు. ము
ద్దాయిలు 70 మందిలో 18 మంది విడుదలైరి. ముగ్గురుకు నాలు
గేండ్లు శిక్ష విధింపబడినది. (ప్రీ. ప్రెసు.)

కావలెను

ఏలూరు తాలూకా దెందులూరు కొవ్వొత్తిగ్రామములకు
సంబంధించి, 2 సంవత్సరముండి విద్యాభివృద్ధికి బాటుపడు
చున్న దెందులూరు గ్రామ విద్యాలయమునందు విద్యావ్
పరీక్ష నొంది మంచి సాహిత్యము కలిగి ఎంట్రిస్కోర్సు అనర్గ
ళముగా చేపు చేర్చు కలిగిన పండితుడు కావలయున్నదిగాన
కావలసిన తగు విద్యార్థులు మావద్దకు దయచేసి వేతనము
వగైరా విషయములు మాట్లాడగోరుచున్నాను.

మొట్టమొదటి చినసోమయ్య
దెందులూరు, ఏలూరుతాలూకా.

ఆయుధశాసన ధిక్కార
యుత్సవములు

పునః ప్రారంభము

నాగపురము, ఆక్టోబరు 5:—తిరిగి స్వచ్ఛంద సేవకులు
యూరేగింపులు ప్రారంభించిరి. ఇరువురు భటులు ఆరెస్తుచేయ
బడిరి. మూడు నెలల కరివవకము విధింపబడినది. (ఆ. ప్రె.)

24 గంటలు యాత

బెంగాలి యువకుని యత్నము

బొంబాయి 4:—బెంగాలీ యువకుడు నాజును ఛాటర్జీ
అలహాబాదులోని బి. ఎ. విద్యార్థి గొప్ప యాత ప్రదర్శనము
జేయుటకై బొంబాయివచ్చి నిన్నును ఈర్ష్యలో దిగెను.
హాస్టల్ గేటు అపొలోబందాన 11-30 గంటల నీటిలోదిగెను.
మట్టుది మైళ్లు యాది తిరిగి 24 గంటలలోనే టువద్దకు రావల
చెను. బాలభటులు రెండు పడవలలో అతినికి ఆహారము వెంట
గానిరి. ఈ తను యిదివరకు 1928 డి. 30
బుధలో 19 1/2 గంటలలో గం. గానది యందు 48 మైళ్లు
యాదియించెను. ఈయందందరికి ప్రోత్సాహము కలిగించ
వలెనని వీరియందేకము.

12 గంటలనేపు యాదగల్గుట

24 గంటలు యాదవలచిన సముద్రములో దిగిన ఛాట
ర్జీగారు యిచ్చటిసముద్రపు పోటుపాటులు తెలియనివారగుటచే
తమయందేకమును పూర్తిగ నెరవేర్చుకొన లేకపోయిరి. అదితెలి
సి ముండినచో తగినట్లుస్థితిపడి గొప్పయిండురు. ఇతరుకు పూరి
లో ఒక్కసారిమాత్రము సముద్రమునందు యాదిరి. వీరికి నది
లో యాదుటయే యెక్కువ అలవాటు. రాత్రి 12 1/2 గంటలకు
వీరిని పడవలోనికి ఎక్కించిరి. అంతవరకు కప్పపడి కెరటముల
పోటునెదిర్చి అప్పోలోబందరునుండి ఉరానుదాటి ఎలిఫెంటా
చేరుటకు యత్నించిరి. ప్రస్తుతము విఫలమైనను యికముందు
విజయము కలుగగలదని ధైర్యముతో నున్నారు. పలువురు
వీరియత్నముల ప్రశంసించుచున్నారు.

పడవలలో తెచ్చిన ఆహారపదార్థములు చాలనందున
త్రోవలోమిఠాయి తినవలసినవచ్చెను. అందుచే (నాసియా)వచ్చె
నని చాటర్జీగారిని. వేరొకసారి నీటిలో చేతులు కాళ్లు కట్టి
నేసి గడుముత్రాటికొక పడవనగట్టి 6 గురుగల యాదపడవను
5 లేక 6 మైళ్లదూరమువరకు యాదగల్గుచునని జెప్పిరి.
(ఆ. ప్రె.)

మదరాసు స్టాల్కాజు కోర్టులో

సూట్ నెం. 14388/1928

వాది:—

యన్. ఏ. ఖాజామియాన్ సోపేబు అండు కంపెనీ.
ప్రతివాదులు:—

- 1 కె. నాబీసాహెబు (చనిపోయినాడు)
  - 2 జోరాన్ బీ
  - 3 రహీమ్ బీ
  - 4 ఫాతిమా బీ
  - 5 రంజిత్ సాహెబు
  - 6 బుడన్ సాహెబు
1. రహీమ్ బీ. అబ్దుల్ రహీమ్ అను కటికవాను భా
ర్య కడప. 2 ప్రతివాది.
2. ఫాతిమా బీ:—అబ్దుల్ సతార్ సాహెబు అను క
టికవానిభార్య సెంట్ థామస్ హోటలు.

వాది ప్రతివాదులమీద తనకురావలసిన రూపాయలు
1294-10-11 కు వేసిన పైన పుదమారించబడిన కేసు, విచారణ
నిమిత్తం 12-10-1927 తేదిన వాయిదావేయమొనరి యిందు
మూలముగా తీరుపడమైనది. ప్రతివాదులు సవరు తేదిన కో
ర్టుకు హాజరువలెను. లేనియెడల యక్స్ ప్రాక్టీ తిరపున తీర్పు
యివ్వబడును.

కె. వి. పద్మనాభపిల్లె.
వాదితరపు వకీలు.

బి. ఎ. రైల్వే కార్మికుల దుస్థితి

బి. ఎ. రైల్వే కార్మికులకు తంతి

పార్లమెంటులో అలజడి కలిగింప నర్కారుగారు కోరుట

భిక్షుగారు, అక్టో 2:—ముందుగా పార్లమెంటు గారు అ. భా. రైల్వే కార్మికులకు కార్మికులకి (బి. ఎ. రైల్వే కార్మికులకు) సంఘకార్యదర్శి వారు సి. టి. సి. గారి వద్దకు (ల. డి. సి.) యిదిగవరీ కేబిలువార్త వచ్చెను:—బెంగాలు నాగపూరు రైల్వే ప్రస్తుత పరిస్థితులను గూర్చి పూర్తి వివరములు తెలుపుచు కేబిలువార్త పంపవలెను. మీరే సా, లాన్సెట్ గార్ల కంపెనీ కేబిలువార్తల జూచితిమి. మే మేవిధముగ మీకు సహాయము చేయవలసినదియు నూచింప గోరెదము.”

దీనికి జవాబుగా పార్లమెంటు గారు సి. టి. సి. గారికి అక్టోబరు 1 వ తేదీన యిదిగవరీ కేబిలువార్త పంపిరి:—“మీ వార్తలకు కృతజ్ఞులము. పరివాంక్షలు పొందింపము. నూలి, డిస్కీలు మున్నగు యిబ్బందులను గూర్చి వెంటనే విచారా జేయుదుము. అని అధికారులు వాగ్దాము జేయుటనే గతపర్యాయము యిదిగవరీ కేబిలువార్తలకు 600 మందిని చెడు ప్రవర్తనమున వై తొలగించుచున్నాను. మితస్థులవిధానము క్రింద 2200 మందిని తీసివేయుచు ఆగస్టు 17 వ తేదీన ప్రకటించిరి. రైల్వే ప్రోద్దు ఉత్తరువునే నట్లు చేసితిమి. వర్తమానము నూపరెంటుగారు, మితస్థులవిధానమున ఏజెంటు గారు, పరివాం (డెక్లరేషన్) ప్రభుత్వమునకు జేరు జేరు కారాములు తెలుపుచున్నాను. కాని సమస్యకట్టిన వారి భయపెట్టి బాధించుట కే యిట్లు చేయుచున్నారని యూనియనువారు అందుచున్నాను. ఏమన, లోలనోబడ నున్న వారందరు గత పర్యాయములో పాల్గొనినవారే. తనస్థులకు 600 మందిని కొంతవారిని చేర్చుకొనిరి. పరివాంక్ష తొలగించునట్లు ఏజెంటు మంచి కారణము చెబువలెను. లేకననుటబడెదమని హామీబోర్డు మానే జింకు డైరెక్టరు చెప్పియున్నాను. సెప్టెంబరు 7 వ తేదీన 1750 మందిని సామగ్రి నోటిసు లంకిరి. దీనిని నిరంకుశము 100-0 మంది పరివాంక్ష సాత్తికనిరోధపద్ధతి మువలించిరి. కర్మాగారములోనికి బోయి పనిచేయుచు మానిరి. 12-వ తేదీనుండి కర్మాగారములముసిరి. తరుగుగొట్టుచున్నవారికి ఆగస్టు జీతములను గూడ యిచ్చలేదు. వెంటపెంటుజేతములు బుచ్చుకొని పొమ్మకుచున్నాను. యూనియనువారి విన్నపములు, ఎనబ్లిగా ప్రజాభిప్రాయముగూడ నిర్ణయము చేయబడెను. కావున వెంటనే మితస్థులవిధానము మానుకొనవలెను. లేదా మరల

సమస్యకట్టినది యూనియనువారు ప్రకటించిరి. మిగిలినవారు మన పార్లమెంటులో పంచలవము గలిగించి అంతర్జాతీయ కార్మిక సంఘము వైపున ఉండి యా ఆఫీసు రైల్వే హామీబోర్డులందు పలుకుబడి నుపయోగించి యీ దుస్థితి తొలగింప వోడ్పడవలెను. గతపర్యాయము జేయవలెను. బి. యన్. ఆర్. వారు ఇంగ్లాండులో వస్తువుల తయారుజేయుచు కంపెనీలలోని పరివాంక్షను ప్రోత్సహించి వారా సరుకుల తయారుజేయుచుండ యేర్పాటుచేయవలెను.

గిరిగారి సంచారము

గోండియా, అక్టోబరు 4:—గిరిగారు బిల్వపూరునకు చేరగనే బి. ఎ. రైల్వే పరివాంక్షుల పులదండలుజేసి సవ్యానించిరి. సాయంకాలము పెద్దసభ జరిగెను. వారికి సవ్యాసభత మొనరి జనీవాలో వారొసర్వీస్ సేవకు మెచ్చుకొనుచు పూవు గువ్వసిందిరి గిరిగారు పార్వత్యకార్మిక పరిస్థితులను గూర్చి తెలుపుచు ఇండియాలోగూడ కనీసజీతము నిర్ణయపుబోర్డు స్థాపించవలెనని నూచించిరి పనివాంక్షు మరల సమస్యకట్టుకు సిద్ధముగ నున్నామని చెప్పిరి.

నైనిపూరులో సభ

అక్టోబరు 5:—నైనిపూరులో గిరిగారు కాలమ్మ రామరావుగార్లు భిక్షపూరుకిరితులగుగూర్చి పరివాంక్షను నిన్ను ఉపన్యసించిరి. బ్రాంచి యూనియను ఉపాధ్యక్షుని దూరమునకు బదలాయించు జేసినందుకు పరివాంక్షకోప మధిక మగుచున్నది.

24 దినములనుండి కర్మాగారములు మూయుట

మునియనువారు 410 కుటుంబములను అనుదినము పోషించుట భిక్షపూరు, అక్టో 5:—కార్మికసంఘ కార్యదర్శి యిట్లు తంతింపుచున్నాడు. “భిక్షపూరులో కర్మాగారములు మూసి కేటి. కి. 24 దినములయినది 10,000 మంది పనివాంక్షు నిరాధారులై యున్నాను. వెడలగొట్టునన్న పనివాంక్షు ఆగస్టు జీతము అనుమాత్రము కోరుతుండ నెట్లుపెంటుప్రకార ముతయు పుచ్చుకొనిపొమ్మని అధికారు లనుచున్నాను. కార్మికసంఘమువారు అనుదినము 20 వ తేదీనుండి 40 కుటుంబముల పోషించుచున్నాను. ద. ఇ. రైల్వే కార్మికసంఘము వారు రు 100 జన్మముగ కార్మిక సంఘమువారు రు 200 ఆప్తునిడనును. డి. కి. రైల్వే కార్మికలనుండి రు 20, చంద్రాగరం నుండి రు 500 సహాయమువచ్చెను. సహాయధనము అయిపోవుచున్నది. ప్రజా తోడ్పడవలెను.”

ఇదివరకు ప్రకటనము ప్రకారము అక్టోబరు 1 వ తేదీన కర్మాగారములు తెరువవలసియుండెను గాని పనివాంక్షు సాత్తిక నిరోధము జేయుదునను భయముచే తెరువలేదు. పనివాంక్షు దండరును సమస్యకట్టుకు దృఢసంకల్పులై యున్నారు.

హర్తాలు

బెంగాలు నాగపూరు రైల్వేయందు ఇండియను ప్రయాణికులందరు హర్తాలు జేయుటకు కలకత్తాలో తగిన యేర్పాటులు జరుగుచున్నవని తెలియుచున్నది.

రైల్వే కార్మికసంఘముల సమిష్టసభ మదరాసులో అదివారము జరుగునని తెలియుచున్నది. గిరిగారు నాగపూరులై వరతము తిరిగి ప్రచారము జేయుచున్నాను. (ఫీ. వె. ను)

కౌను థియేటరు

1527 cell అక్టోబరు 5 వ తేదీ బుధవారమునుండి 7 వ తేదీ కు కవారమువరకు.

సాయంత్రం XII 6-15. రోజుకు రెండాటలు రాత్రి XII 9-80 మదన్ థియేటరు, లిమిటెడ్ వారు

“ది వైటింగు ట్రయల్”

రెండవభాగమును ప్రదర్శింతురు. కావ్యా ప్రదేశముల యందు తీయబడిన ఫోటోలలో కల్ల అత్తులమైన సాహస కార్యములను ప్రదర్శింపగది 15 ఉపభాగములు గలది. ప్రాముఖ్యము.

“విలియమ్ డంకన్” “కేరల్ హోమ్”

1927 అక్టోబరు 8 తేదీ శనివారమునుండి, ది వైటింగు ట్రయల్

తృతీయభాగమును ప్రదర్శింతురు.

మెమో దిక్పష్టా మగరు వరుక్కు, లిమిటెడ్

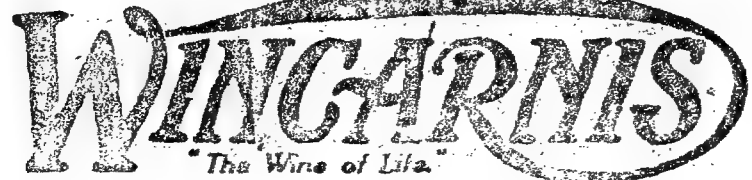
బందరు

ది 2-10-27 వ తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 4 గంటలకు కంపెనీ కార్యాలయమున జాగవలసిన జనరల్ మీటింగుకు కోరం భర్తీకావలసిన సభకు మీటింగు తిరిగి యానెల 9 వ తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 4 గంటలకు వాయిదా జేయబడినది. గనుక సభకు తేదీన ఆమీటింగుకు కోరం పూర్తియైనను కాకపోయినను తప్పక రూ జరుపబడును గనుక మేర హోల్లు అందరు తప్పక 9 వ తేదీ మీటింగుకు హాజరకాగలందులకు కోరుచున్నాము.

జల్లు వెంకటసుబ్బారావు, శక్రటకీ, ట్రజరరు

వీచ్యుక్క దేహదార్ధ్యమును, శక్తిని, జీవనోపయోగత్వమును పెంపొందించుకొనుడు.

దేహదృఢత్వమును వృద్ధిచేయు అత్యద్భుతలక్షణములు గల దని 40 సంవత్సరములుగా విఖ్యాతి చెందిన “విన్ కార్నిస్”ను గొప్ప టానికును ఉపయోగింపుడు. వ్యాధి నిమగ్నమైన తర్వాత గలుగు బలహీనత, పాండురోగము, నరముల బాధ, నిస్సత్తువ మొదలగువాటికి సుమారు 17,000 మంది వైద్యులచేత సిఫారసు చేయబడియున్నది. “విన్ కార్నిస్” పరిశుద్ధమగు స్వభావసిద్ధమైన ఆహారము. ఇది నరములకు పుష్టినిచ్చును. రక్తమును వృద్ధిచేయును. క్రొత్తశక్తిని, ఉత్సాహమును కలుగజేయును. నీ వెన్నెండైనను బలహీనముగ నున్న, “విన్ కార్నిస్”ను వాడుము. నీ కెంత త్వరలో ఆరోగ్యము గలిగి, బలము వచ్చునో గ్రహింతువు.

3390

విన్ కార్నిస్ నే పట్టుకొనో ఫలముగొనుడు. క్రిబుడ్డిమైనను చీటిమైనను పేరును గనుసంచి చూడుము. విన్ కార్నిస్ అన్ని దుకాణములందును, పలకరికుల అంగణములందును దొరకును.

17,000 వైద్యులచేత సిఫారసు చేయబడినది.

ఆంధ్రరాష్ట్రము

చిత్తుర మండలము

“చిత్తురమండల మండ్రరాష్ట్రమున జేరవలయునా? చేరవలదా? యనునంతయుగూర్చి వాదప్రతివాదము లతితీవ్రముగ జరుగుచున్నట్లులఁ బత్రికాపాఠకుల కెల్లరకు విదితమే. చిత్తురమండల నై సర్వక పరిస్థితులంబట్టియు బూర్వనరిత్రము ననుసరించియు నయ్యది యాంధ్రరాష్ట్రముననే చేరవలయును డుట నీమధ్య ననేకులు నూచించియున్నను నేలాకో యేతన్నం డలవాను లంత దృఢముగ పట్టుదలతో నద్దానికి విస్తూత మాదరింప గంకఱబడుతెరి. ఇందులకు ముఖ్యకారకులగు శ్రీయుత బొల్లిని మనుస్వామివాయుడు గారును బ్రస్తుత మండ్రరాష్ట్రమున దనుమండలము చేర్చబడకుండుటకు జూపుకారణము లంతయు క్రియుక్తములు గాకుండుట యటుండ లోగడ జేర్చురమున జరిగిన యాంధ్రమహాసభకు వీరావ్యవసంఘాస్యత వహించినపు యాంధ్రరాష్ట్రానశ్శక్తతం గూర్చి వీరు మాపిన యాతురము ఇపుడు లేకుండుట మిగుల శోచనీయము. మండల దురదృష్టము. చిత్తురమండలకేంద్రస్థాన మగు చిత్తురమున నున్న విద్యావంతులలో నతనలే యెక్కువసంఖ్యవా రై నందునను వారాంధ్రరాష్ట్రానిర్మాణ విముఖు లై నందునను శ్రీ నాయుడు గారి యిప్పటిపట్టునెగ్గుటకు వారెంతేని సహాయభూతులగుటలో నాశ్చర్య మిగుమంతయు లేదు. మండలములో నెల్ల నేంతయో పలుకుబడిగల నాయుడుగారి ననుసరించుటలో దక్కిన (మండల) ఆంధ్రులెల్ల రగ్రణ్యులగుట నీకార్యము వారికి మరంతకుకరము అగుచున్నది. ఈవిషయము లన్నిటిని గ్రహించియే శ్రీ నాయుడుగారు తమనూతనోద్దేశమును మార్చుకొనజాలక యందులకు వ్యతిరేకముగా దానిదోహదములగు సభలు తీర్మానములు నిరాఘాటుముగ జరుపుచున్నారు. ఇందుచే నాంధ్రులవ్యక్తిత్వము చిత్తురమండలమున నేమాత్రము లేదనియు నతనలప్రాముఖ్యమే మితి మీరు చున్నదనియు దేటతెల్ల మగుటకంటె నే త న్మండలాంధ్రుల కొండు పరాభవకారణమేమున్నది? విద్యావంతులగు చిత్తురద్రవిడ సోదరులయభిప్రాయమే మండలాంధ్రులగణతాభిప్రాయము గాదు. కావున మండలవాసులపక్షమున సభ్యులగు శ్రీ నాయుడుగారు ఆంధ్రరాష్ట్ర తీర్మానమున కడ్డతగుటలో (తమమండల వందు జేర్చవలదనటలో) మండలవాసుల యభిప్రాయముగాక, చిత్తురవాసుల—అధవా స్వకీయ—అభిప్రాయమునే తెలిపిరి. అట్లు తెలుపుట తమపూర్వాభిప్రాయమునకు విరుద్ధమని యింతము వారికి దెలియను. కనుక దామిప్పుడు వ్యతిరేకముం ద్రొక్కినమార్గము నెట్లయిని స్థిరపఱచుకొనుటకే యింత గంభీరోకపమచున్నారు. లేకన్న—లేకట్టా మాంధ్రసభల నావ్యసించి జనుప్రదమగ వానిని గొనసాగించినో, యేట్టామన శ్రీ నాయుడుగారి మేఘగుంభిరస్వర మొకప్పుడాంధ్రరాష్ట్రావశ్యకత ఘోషించినో యాట్టామననే మరల మండలవాసులు సభ గూడి, “చిత్తురమండల మండ్రరాష్ట్రమున జేరదగద”ని తీర్మానించు తెందులకు? ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ కాన్యద్యగారరుడెంచి కత్తనముం దెలిపినపుడు, వారిముఖపీఠికేదియో దిక్కులేన సమాధానముం దెప్పిపంపు తెందులకు? తిరిగి జిల్లాబోర్డు సభలో “దత్తమండలములతో జేరి మేమమాత్రమొక ప్రత్యేకరాష్ట్రముగ నుండుముకాని యాంధ్రరాష్ట్రమున జేర”మని తీర్మానించు తెందులకు? ఇవంతయు దమపట్టు నెగ్గించుకొనబడునట్టి గంభీరోకములు కావా? ఆలోచింపుడు.

శ్రీ నాయుడుగారికి బాసటగ నాంధ్రతత్వ మెటుంగని యాంధ్రదత్తమండల భారతసభా ప్రతినిధియగు నరవసోదరుడు నిలుచుట వింతకాదు. కాని శ్రీ నాయుడుగారు మాత్రము మండలి యరవసోదరుల బారినుండి మండలమును దప్పించి, యాంధ్రరాష్ట్రమున జేర్చ బ్రయత్నింపకపోవుటలో వారి యూహయేమియో తెలియకున్నది. ఇంతవఱకు నూచించినవారి యూహలు సకారణములు కావు. శ్రీ నాయుడుగారియొక్కయు వారి యనుచరులయొక్కయు నూహల గొన్నింటి గమనింపుము:—1 ఆంధ్రరాష్ట్రానిర్మాణ మాత్రము తమ కిష్టమేకాని చిత్తురమండలముమాత్ర మందులో జేర్చరాదట. అట్లు చేరినచో నాత్తరేయండ్రుల ప్రాబల్యము ముందు దమ ప్రాముఖ్యము పడి పోవునట.

తమకు గానప్పుడు—తమ మండలమునకు గానప్పుడు—ఆంధ్ర రాష్ట్రమున్న నేమి యూహిన నేమి తామెండలకు దానిని గోరవలయు? దానిప్రతినిధియగు నాంధ్రమహాసభకు దామెందులకొహ్యో

నీ బిడ్డ యింకను శల్యముల ప్రోవ!

విచారకరమైన దృశ్యము. కంఠు లోనికిపోయి, దేహ మెల్లప్పుడు ఉష్ణముచే గ్రాగుచు, ఎమి కె లన్నియు లోలుముక్కలో చుట్టబడి నట్లుండి, దుర్బలముగను నిస్సక్తువుగ నుండు నీ బిడ్డ నెప్పుడేని మద్దాడ దీసుకొనుటకు జంకవా?

అనారోగ్యకరముగ పదార్థములచే పెంచుటవలన నీబిడ్డ అట్టిస్థితికి పాలై యున్నది.

అరోగ్యకరమును, పరిశుభ్రమును, డబ్బులు నీలు వేయబడిన డబ్బాలలో ప్యాకుచేయబడి, చేతితో తాకబడక అతిశుద్ధగ తయారకాబడు గ్లాక్సోను నీబిడ్డకు పంపయోగించిన నీబిడ్డ యెప్పుడు నట్టిస్థితిని పొందదు. ప్రముఖమైన అయిదు రాజకుటుంబములందు దీనిని మాత్రమే నుపయోగించిరి.

నీబిడ్డకు గ్లాక్సోనిచ్చి, అభివృద్ధిని గమనింపుడు!

Glaxo

ఆల్ ఫ్రెడ్ యంగు అ డు కో, లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

తపాలపెట్టె నెం. 41, మదరాసు.

3

8706

న సంఘాస్యతపడవి నలంకరించవలయు? అంగరంగిరించినవారతమ మండలమునకును దమమను ననుభవ యోగ్యముకాని యాంధ్ర రాష్ట్రాసమస్య నేల యెత్తవలయు? యెత్తినచ ర దానికి సమ్యుతించినట్లేకదా. సమ్యుతించినప్పుడు ఆంధ్రమగు తమమండల మందు జేరవలయునను నూహక లిగియున్నట్లేకదా. అట్టియూహ నేడేల లేకపోయెనో, లేక సమ్యుతించియు దమకు వర్తింపరాదేదను నూహతో నుండిరా? అట్టిదియున్న నాడేబయలు పట్టియుం డరా? ఆంధ్రరాష్ట్ర సమస్యను జర్పించి చిత్తురమండలమును ముందు జేర్చవలదటలేతనే మాన మర్థాంగికార మున్నూ క్రి నను సరించి తామందు జేరవచ్చును శ్రీ నాయుడుగారికి సమ్యుతమం దినట్లే తోచుచున్నది. మఱియు నేటికి తమ యభి ప్తాయము నాడుండినచో నాంధ్రరాష్ట్రాసమస్యతో బ్రక్క వారి యుపన్యాసము నుండియే యుండదు. కావున సప్రభువు పూర్వముగ వారి కాంధ్రరాష్ట్రమున దమ మండలము జేర్చబడవలయు ననియే యుండెను.

జొత్తిరేయండ్రుల ప్రాబల్యము ముందు దమ ప్రాముఖ్య ముడుగల్గుటననుట వట్టిసూట. దానికర్థము లేదు. ఇందుచే దమ యసమర్థత దామే చాటుకొని నట్లుగను.

2. ఆంధ్రరాష్ట్రకేంద్రస్థానమేర్పడిన నది యేదెజనాడ గనో, యేరాజమహేంద్రవరముగనో యుండును. గావున గార్యార్థ మట కరుగవారికి వ్యయప్రయాసము లధికమట.

బాగున్నది ప్రస్తుత మాత్ర రే యుల ప్తేయ న్యకొని మదరాసుకుం బోకుండ నున్నారా? ఆంధ్రరాష్ట్ర కేంద్రస్థాన మురాష్ట్రానుభ్యమననుండక ఏచిత్తురముననో బళ్లారిపురముననో స్థాపింతురాదేమి? అట్లు స్థాపించుట సమంజసమా? ఇంతకు“అ లులేదు పోలులేదు... ..” అన్నట్లు ఆంధ్రరాష్ట్ర తీర్మానమే యటుండ కేంద్రస్థాన చర్చయే? అది యేర్పడి నప్పుడు మనసోకర్యమున కనుగుణ్యముగను రాష్ట్ర మధ్య

స్థాపింతురాదేమి? ఇట్లయిన మనమమాత్రము హక్కు లేకుండునా? ఆప్పుడుచిత్తురమువారు మిన్నక చూచుచుందురా? కావున నీ కారణముచే నాంధ్రరాష్ట్రమునుండి యేతన్నం డలవాసులు విడిపడజాదుట భావ్యమా?

3. పరిపాలనావ్యయము అనవసరముగ సధికమగునట.

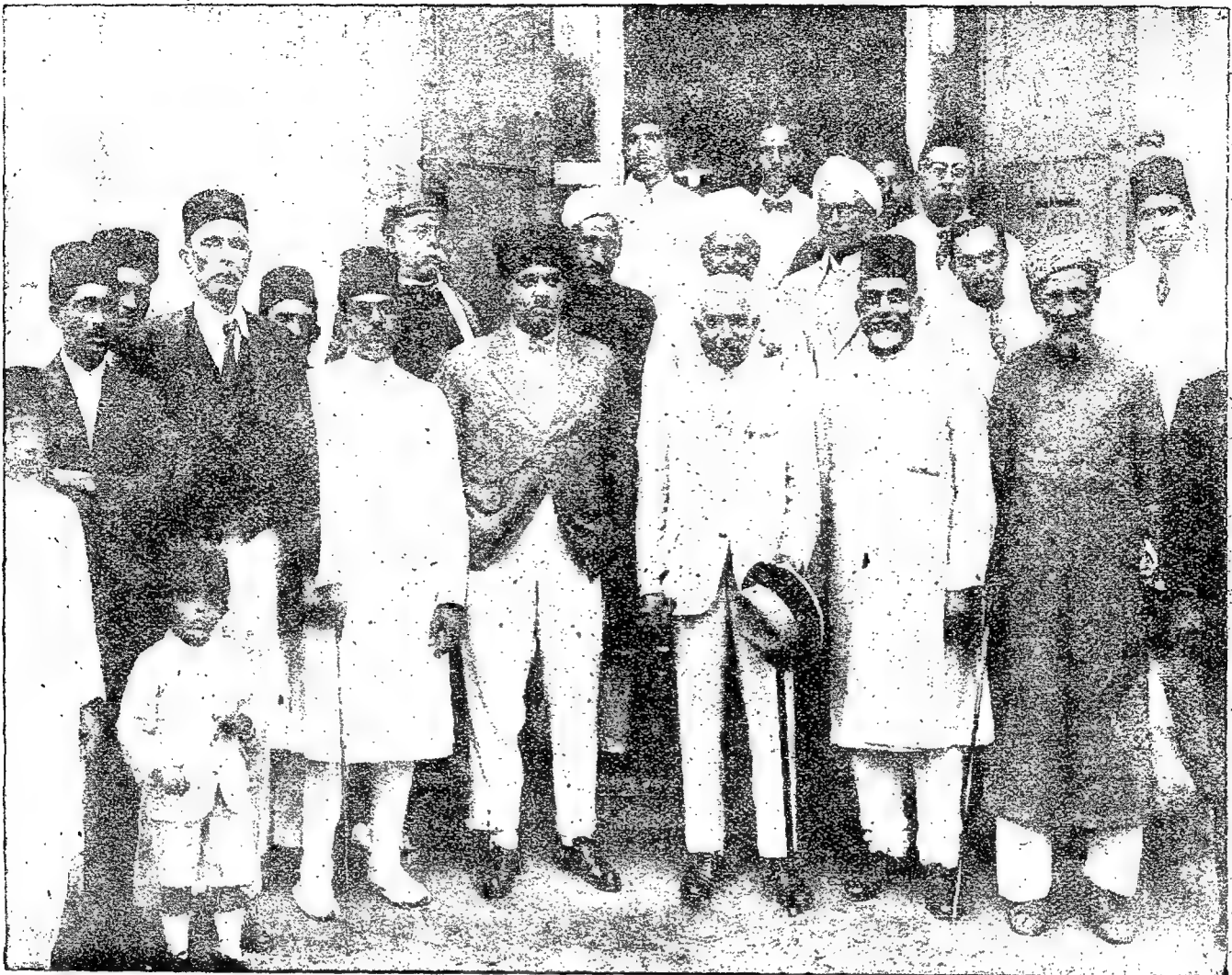
జౌను. వ్యయమధికమగునని యాశ్చర్యకృత్యముం బోం గొట్టుకొన నేజాతి యిచ్చయిందును? ఇది యనవసరమా? ఇప్పు డుమాత్రము ప్రభుత్వమువారు, మనసభ్యులు వలదనుచున్నను నెన్నివిషయముల కనవసరముగ వ్యయపంపుచుండుటలేదు? అది న్యాయమును, మన ప్రతిభకు వెచ్చింపంగోరుట అన్యాయ మునా? చిత్తురమండలముచేరక, యుత్తరాంధ్రమండలములు మాత్రమాంధ్రరాష్ట్రమయినప్పుడు అట్టివ్యయమవసరమగునా?

4. దత్తమండలము తమ మండలము కలసి యొకరాష్ట్ర మునల.

ఇది కేవల మసంభవము. తెనుగునీమలో జేర కంకించువా రిదిమాత్రము సాధ్యమా? సగము హిందుస్థానికలడపమండ లము సగము కన్నడముగల బళ్లారిమండలము ఇవిరెండును చిత్తు రమండలముతో జేరగలవా? అదియుగాక, నుఖముగ నటు (ద్రావిడరాష్ట్రముతోనో, యిటు ఆంధ్రరాష్ట్రముతోనో) చేర క మాడవదను నీమురారిమార్గ మే? ఉభయద్రష్టత్వమున నట్టి దేనేమా? ఈనాలు గైదు జిల్లాలచేరి యొకరాష్ట్రమా? మ రల దానికొక ప్రత్యేకపరిపాలనా సలహా? అయ్యా (ద్రా విడప్రాణాయామా? చిత్తురమండలమున కెట్టిగతిపట్టెను?

5. తమమండలము సగముననుట.

మండలము మొత్తమునకుం జూచిన నేపాతిక భాగమో యతనిలండుట నిజము వారైనను నూతనముగవచ్చి చేరుకొనిన వారే. మఱియు వారందఱు బత్తిలలో నున్నాకాని మండలస్థ గ్రామవాస్తవ్యులుగారు. చిత్తురమున విద్యావంతులలో మాత్ర

నయ్యదు రజా ఆలిగారికి శనివారమునాడు అంజమాను సంఘమువారు అల్పహారములవలన దొనంగిరి.

(ప్ర. పో. పే.)

ము జాలనలు కందరములలో సామాన్యజనులలో రి వ వంతు ఆరవ లుందురు. అట్లే తిరు త్తణిపురమునను మూడవవంతు అరవజను లు. తాలూకాలుగా గ్రహించినను నీరెండు తాలూకాలలోను నీంకను దక్కువేయగుదురు. కనుక యరవలు సగముసంఖ్య మండలము జనులలో గలరనుట చాలపొరబాటు.

ఇవియుండునీచిన నాంధ్రరాష్ట్రమున జేరుటకీవం డలమున కెంతవఱగ్గ తకలవో యాలోచితము.

1. ప్రథమమునుండియు నియ్యది యాంధ్రమండలమేకా ని దురదృష్టవశమున నాంధ్రమండలమునకు సరిపొందు ప్రదేశము గుటయే ఇట్టి యనవసరచర్యల కెడవిచ్చుచున్నది. అంతమాత్ర మున దాని యాంధ్రత్వముడుగలంజాలదు.

2. పూర్వము తురుసంతకులు, సాశ్వతలోతన్నులు, వెలమప్రభువులు మున్నగు నాంధ్రరాజన్యాలచేతనే పరిపాలిం పఁబడినట్లు చరిత్ర లుచ్చోషించుచున్నవి. అందుచే దీనిస్థానమాం ద్రరాష్ట్రముననేకాని యే ద్రావిడ, కర్ణాటరాష్ట్రములలోనో యుండలేదని విదితపడుచున్నది.

3. మండలసంరక్షణను బరిశీలించిన దిరు త్తణి తాలూకా లో నర్ధభాగమును, జిత్తురము తాలూకాలో బాతికభాగము ను నరవప్రదేశములు, మఱియుఁ బుంగనూరు, పలమనేరు తా లూకాలలో గొంత కన్నప్రదేశము ఇవి నెలయునన్ను నాంధ్రరాష్ట్రమునఁ జేర్చఁబడుటకు వీలులేదు. కావున నివి విసవయింపగా తక్కినవి, అనగా కాళహస్తి, చంద్రగిరి, వాయల్ పాడు, మదనపల్లి, కార్యేటిసగరముమెదలగు ప్రదేశ ములు శుద్ధాంధ్రములు. అందలి జనులును శుద్ధాంధ్రులు. ఇంత టి యాంధ్రప్రదేశముగల చిత్తురమండల నాంధ్రరాష్ట్రమునఁ జేర్చఁబడకుండుటకు వీలేలేదు.

4. మండలమంతటిలోను, చెన్ను, వెలములు, కమ్మలు, అంధ్రత్రియులు మున్నగు నాంధ్ర బ్రాహ్మణేతరజాతులే యెక్కువగనున్నవికాని, మొదలియారులు పిల్లలు మొదలగు నరవ తెలుగు చాలతక్కువ. బ్రాహ్మణులలోసయిత ముద్వోగవశ మునను, తిరుపతిమున్నగు పుణ్యక్షేత్రములములమునను నయ్య దు లయ్యంగారులు వచ్చిచేరిరిగాని, చాలమట్లు కాంధ్రబ్రాహ్మ ణులే కలరు.

5. మండలమునగల జమీనులలో నారణితప్ప మిగిలిన జమీనులన్నియు నాంధ్రజమీన్ దారుల స్వాధీనములోనే యు న్నవి. వారాంధ్రాభిమానులు.

6. మండలమున కెక్కడనోతక్క నెల్లెడల నాంధ్రము నకే యదరమెక్కుడు. ప్రభుత్వ పరిపాలనము జమీందారుల రాజ్యాంగము. ప్రజలసామాన్యవ్యవహారములు వీనిలో జేకభా మకు స్థానవియ్యవలసినచోట నాంధ్రమునకే యుపయోగ మున్నది.

7. ఈ మండల మఖండయశో వికాసరగు నాంధ్రులకుఁ బుట్టినిల్లు. మండలస్థుడై నారాయణవనమున రాజ్యాంగవిద్య నభ్యసించిన తిమ్మరుగు (చిం. పి. రావుగారి తిమ్మరుగుచరిత్ర) కాళహస్తిశ్వర వరప్రసాదమున నుత్తమగ్రంథముల రచియిం చి శ్రీ కృష్ణదేవరాయనిచే బహుకరింపబడిన ధూర్జటికవి, తలకొనసిద్ధేశ్వర వరప్రసాదసమాసాదిత చిత్రకవి తా వికారదుం డై "బృందావనవిహార" మను నవరసభరితకావ్యకర్తయై రీగ న్నవనముంగంధరకాస్త్రీ, కార్యేటిసగరభూకాంతులచే మన్న నలనందిన యెఱ్ఱావెగ్గడమునిమునుడుగు మల్లనకవి, వేదాంతవిధి ని రాఘటముగ సంపదించిన నారీమణియగు తరిగొండ వెంగమ మొదలగునా రీమండలమువారే. ఇప్పటికిని నీమండలీమతల్లి గొడ్డువోలేరు. ఆంధ్రాంగ్లములయం దనవకీ ర్తిగని యాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షుడయి వెలుగొందు శ్రీయత కట్ట మంచి రామలింగారెడ్డిగారును, మండలప్రజల ప్రేమను జూత గొని, ప్రభావితకార్యముల నవారము బాటుపడుచు మామి సర్కాయములు ఆశ్రమముగ కాసనసభకుఁ బ్రభావమున స భ్యులుగ నెన్నుకొనఁబడిన మన శ్రీనాయకగారును, నబల లలో బలాన్వయిని చేర్చుకగన్న శ్రీమతిరుక్కావయియు, ఖండారతరవానులచే సయితముఁ బ్రజ్ఞప్తించుచున్న ప్రాఫె. రాధాకృష్ణయ్యగారును నీమండలమువారేగదా? నీరెల్ల రాంధ్రు లేగదా! అట్టివారు తమతల్లియంతలమున నుముఖముగ నుండ నుపేక్షించుట భావ్యమా? చిత్తురమండలాంధ్రసోదరులారా!

మనమండల నాంధ్రమయముని నొక్కివక్కాణింపఁగల నిదర్శనము లేన్నే నిగలవు. కావున మనయాంధ్రవ్యక్తిత్వము నితంబెట్లుకొనవలయుననిన లేనిపోని వివాదములతోఁ బ్రొద్దు పుచ్చక ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణమున కడ్డుపడక మన మండల మందుజేరుటకు విఘ్నములు కలిగింపక ప్రవర్తించినచో గీర్తినందగలము. ఈశ్చివయమున మనమండల ద్రావిడసోదరుల యభిప్రాయములు మనకు పలదు. దీర్ఘాలోచనమొనర్చి మండల నాయకుల నాంధ్రరాష్ట్రాభిమానులం గావించి మనమండల మందుజేర్చ బ్రయత్నింపఁ బ్రార్థింపుడు. ఆంధ్రవ్యక్తిత్వము ను, మండలాంధ్ర మూర్త్యమును కాపాడుకొనుడు.

(చిత్తురమండలవాసి)

భీమవరం తాలూకా బోర్డు

భీమవరం తాలూకా బోర్డు మీటింగు యీ నెల 15 వ తారీఖు శనివారం పగలు 1 గంటకు భీమవరం తాలూకాబోర్డు ఆఫీసులో జరుగును. అందర సభ్యులు రాకొరబడుచున్నారు.

అధ్యక్షుడు

మ హాత్మ ని సంచారము

నీలేశ్వరమునం దేర్పాటులు

ఈనెల 4 వ తేదీని నీలేశ్వరమున సన్మానవంశమున జరిగినది. ధనమును సమకూర్చుటకు చాలమందిని నియమించి, తాటాకుపై సన్మానపత్రములు లిఖించి దానిని కొత్తాచివ్వటా డల్పిలోనుంచి సమర్పించుటకు నిశ్చయింపబడినది. (ప్ర. పో. పే.)

రంగూను, అక్టోబరు 3-రాతిన స్మిత్తుడ్రోహముగావించిన కంపెని నూపరెంటు సాక్ష్యము గొన్నతరువాత కేసువాయి. దా రెండవ నవంబరుకు జేసిరి. (ప్ర. పే.)

జీవామృతము

అను 1045

క్రేష్టమైన బలవర్ధక 5 ప్రధాన ఔషధమునకు లక్షణములు.

1. స్త్రీపురుష భేదముగాని పెద్దచిన్న అను భేదముగాని లేక ఎల్లరు నేవింపదగినదై దివ్యామృతమని ప్రజ్ఞప్త గాంచిన క్రేష్టమైనబలవర్ధకౌషధము. గర్భిణులుగూడ నేవింప వచ్చును.

2. చిరకాలముండి వ్యాధిగ్రస్తులై క్షీణించియున్న వారికి ఎప్పటిసంపూర్ణ ఆరోగ్యమును ప్రసాదింపగల అమృతో పమానమైన దివ్యసాయనము.

3. రక్తశుద్ధి, రక్తవృద్ధిగలిగించును. ఇతరమలేత సాధు క్షులనలేనిదిమలబద్ధకముచేయక, వలబద్ధక రోగమును హరింపజేసి రాళ్లను తినిపించి, రాళ్లను హరింపజేయు వడతటి జీర్ణ శక్తి ఇంకగలదు.

4. పగలంతయు అమితమైనకృష్ణ చేసి నిస్త్రీ, తుల్య, మృ, నిరుత్సాహము, బలహీనత పొందులాయదు. విద్యార్థులు ఇతరవ్యాపారములు దీనిని నేవించుచుండిన యిక కష్టములు పని నమితోత్సాహముతో చేయగలరు.

5. ముప్పదినవత్సరముల అపూర్వఆయుర్లేడనకాస్త్రీమ భవముతో అపరధవ్యవృత్తి యని ప్రసిద్ధిజెందిన, వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారిచే 1898 వ సంవత్సరమున స్థాపింపబడిన

ఆయుర్వేదా శ్రమమునందు

తయారగుచున్నది. క్యాటలాగు కోర్చువారికి ఉచితము చురుకైన ఏజెంట్లు కావలెను. 151, గోవిందప్పనాయక వీధి, తపాలపెట్టె 287, మదరాసు.

వృత్తాంతలేఖలు

చిత్తూరు

(నక్షత్రవిలేజి)

ఉద్యోగవిషయములు

అడ్డకాలం, 4:—చిత్తూరు జిల్లా కోర్టు ఆఫీసియల్ రిజిస్ట్రేషన్ కమిషనరీని శ్రీయుతులు బి. సి. పంచనాథకాగారు డిప్యూటీ కమిషనరీగా వెల్లెట్టు చేయబడినందున వారి సానే శ్రీయుతులు బి. యస్. కృష్ణారావు, యం. పి. బి. యస్. గారు ఆఫీసియల్ రిజిస్ట్రేషన్ నియమింపబడిరి. నూతనోద్యోగి నాలుగు తోడొకరినను చార్జీ వున్నట్లనిరి.

పురపాలకసంఘము

మా పురపాలకసంఘము ఖాళీపడిన 2, 3, 7వ వార్డులకు శ్రీయుతులు అరుణాచలం శెట్టిగారు, మర్రిగొండ రెడ్డి చాడ్డయ్యం, అబ్బాయి చెట్టిగార్లు వరుసగా సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

డిస్ట్రిక్టు ఎడ్యుకేషనల్ కాన్సిలు

శ్రీయుతులు యస్. రంగంశెట్టిగారు సిరిసిరి రంగయ్య శెట్టిగారు చిత్తూరు పురపాలక సంఘము తరపున వై. సంఘమున సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

అనిబెసెంటు జన్మనిర్దేశనము

పై యుక్తియును శ్రీయుతులు సి. ఆర్. పార్థసారథి అయ్యగారు వారు దివ్యజ్ఞానసహజ భవనమును గత 1, 2, తారీఖులకు బహు వైభవముగా జరిపిరి.

స్థానిక స్వపరిపాలనా సంఘములు

మా మండలముందలి చంద్రగిరి కార్యేక్షనగరపు తాలూకాలోని ఎన్నికలు జరిగియుండుటకు ఓటరుల పట్టికలు తయారుచేయుటకుగాను స్పెషల్ రెవిన్యూ యిన్ స్పెషల్ రులులు తయారుచేయబడిరి. వారు పట్టికను తయారుచేసి కలెక్టరు కండ్లచేడినాడని తెలియుచున్నది.

నవరణ

ఈనెల 1 వ తేదీ సోమవారమున వెలువడిన ఆంధ్రప్రతిభలో 'హిందూదేశ పరాధీనత ప్రతిభాశూన్యత' అను వ్యాసమున మొదటికాలమున రెండవం క్రిలో 'స్వాతంత్ర్యమైనదనుటచే' అనుటకు 'అస్సాదంత్ర్యమైనదనుటచే' అని సవరణ చేసికొని పాఠకమహాశయుల వేడెడ.

సింగంపల్లి వెంకటాద్రి.

పాఠపాఠము:—నిడదవోలలో వున్న మి. నెరే హాస్పిటెల్ ఆఫ్ డాక్టరుగావున్న జాన్ గారు ఆమెరికా వెళ్లు సందర్భమున తమిళనాడునకు వచ్చుచున్నారు. ఫోటోను రెండవ వైపునండి తూర్పునకు వారిలో నాల్గవవారు డాక్టర్ జాన్ గారు. అయినచూ వారు విడవవోలలో వున్న ఆహమదీయ రైసుమిల్లు కంప్లెక్టుగా చింతాపూరితరేడిగారు-అని వేరులుకు బదులు 4-10-27 తేదీ ప్రచురించుటలో పాఠపాఠము నిడదవోల ఆహమదీయ టెక్స్టైల్స్ కు ఉద్యోగులైన డాక్టర్ జాన్ గారు అని పడినది గాన యువకులు వైవిధ్యము గమనింప ప్రార్థితులు.

హిందూదేశముయొక్క భూమి కంపెనీలలో కెల్ల ఎక్కువగా అభివృద్ధి నొందినది

జి. జనరల్ అన్యూరెన్స్ సొసైటీ లిమిటెడ్-అజ్మీరు ఆరంభమైనదానిగ గడిచిన 19 సంవత్సరంలో 1000 కి 200-కోసను ఫాండిన భూమి కంపెనీలలో కెల్ల యిదియే మొదటిది. ఇంత కొలదికాలములో యిట్టి అభివృద్ధి నేయితర కంపెనీ ఏదీలేదు. ఇప్పటివరకు అన్యూరెన్స్ మొత్తం 1 కోటి రూపాయలకు పైనున్నది. కడిచిన 21 మాసములకు రు 109000 పెట్టెనున్నది 3477

ఏకైకము కావలెను. ధారాళమైన కమిషనుయవ్వబడును.

Apply to:—V. RAMA RAO, B. COM, (VORA & Co.) Special Representative, GENERAL ASSURANCE SOCIETY Ltd. VIZIANAGARAM

ఖర్గపురము కార్మికులకలవరము

ఇంతలోనే మరియొకసమస్య?

దెంగాల్ నాగపూరు రెయిల్వేయంత్రాళంలో 2000 కార్మికులను సాఫీరుండి తప్పించుటకు ఉత్తర్వులు జారీకాబడిన తేదీనుంచి ఖర్గపురము యావత్తును బ్రహ్మాండమైన ఆందోళనలో మునుగును లేలుచు పడుచు, లేచుచున్నది. తుదకు పర్యవసాన మెటునుండి యెటుల మారగలదో నెవ్వరును యీ తత్వము చెప్పజాలరు.

కాని, రాబోవు పరిస్థితుల గురించి బి. ఎన్. ఆర్. ఇండియన్ రేబరుయూనియన్ అధ్యక్షులగు మల్లా రామశ్రీ వరహగిరి వెంకటగిరి పంతులుగారు మాత్రము 26-9-27 తేదీని గుమారు 12,000 కార్మికుల సంఘసభామండలమున యొక తీవ్రమైన గంభీరీకావ్యాసము గావించియుండిరి. సదరు అగ్రతూకీకావ్యాసముందు విస్తారము నోక్కి చెప్పబడిన దేమన, సమైక్యము ముమ్మాటికిని తన స్వబుద్ధికి అసమ్మతమైనప్పటికిని సమైక్యము ఒక్క కంపెనీవారికే నష్టదాయకముగాక గవర్నమెంటువారికిని ప్రజాసముహమునకును కార్మికులకు గూడ యనర్థమైనప్పటికిని కార్మికులకు "చావోబ్రతుకో"యను ప్రశ్న తలపించినపుడును, సత్యము, న్యాయము, సహాయము విడిచి కంపెనీవారు కేవలము నిరంకుశపరిపాలనా విధానమును రోజురోజును మొండిపట్టుబట్టి సబబు సందర్భములు పెడచెవినిపెట్టి నూటిమాటికిని అత్యాచారము సలుపుచున్న కంపెనీవారికి సరియైన జశాయి కార్మికుల పక్షమున సమైక్యము వేరువిధి లేదనీ అట్టి యవసరముగల్గియున్నదనీ శ్రీమదయూనియన్ కేంద్రకార్యకర్తల సంఘమువారు 25-9-27 తేదీని తీర్మానించిన ప్రకారము తాను ఏకాగ్రముగైన ఆవెంబనే రెయిల్వేయంత్రాళముల యేకమందున్నను, యే డిహార్డు మెంటులో పనిచేయుచున్నను గుమస్తాఅయినను, కూలీఅయినను, పెద్దఅయినను, చిన్నఅయినను, స్త్రీఅయినను, పురుషుడైనను, వేయేల భారతీయులమని తలచుకొను ప్రతివారను, తమ పనినివదలి సమైక్యమున కేరి, ఎటువంటి కాంతత్యాగమునకైనను పూర్తి అయినను సత్యాగ్రహములో దుముకవలెనని ముమ్మాటికి వక్కాణించియుండిన.

గిరిగారు డాబుదంబము లేకుగని సత్యశీలురును, కార్యశూరులును, అత్యగౌరవ కంకాబద్ధులును యగుటంజేసియు, వారి శివభవజీవయొక్కచవి కొంచెము మొన్న మొన్ననే కంపెనీప్రభుత్వము రుచిమావియుండుటతోతన ఆఫీసర్ల కల్లులూ గుసగుసలు, తెలిపానుటతోత్రుబాటును బహుమిక్కుటముగా నున్నది. గిరిపంతులుగారు ఆ డాబుజీడి భాగా విలాసపూర్వక నాగపూర్ ఎన్. రా ప్రాంతముందుగల యితర కార్మికులకు దానన్న యాగమునకు సంసిద్ధులుగజేయుటకు ఖర్గపురమునండి పయనమై యుండిరి. కనుక ప్రతిభారతీయు రెయిల్వేయంత్రాళము కృత నిశ్చయపడకుండుటకు తన సహచరులను కృతనిశ్చయముగా తే నుటయు విధిగా తలంపవలెను. ముఖ్యముగా ఆంధ్రప్రదేశ్ గల బహు పట్టణలలో పనిచేసే మన నామకళిఖానుజీయైన 90 పంతులుగారి శివభవము భంగముకలగకుండా త్యాగము వెదజల్లు భారము ఆంధ్రప్రదేశ్ సభ్యులపై నానియున్నదని ప్రత్యేకము జాట నక్కరలేదని నాతలంపు.

యచ్చట ఖర్గపురమునందు యవసరముగ నేర్పాటులన్నియు అఖిలభారత రెయిల్వే కార్మికుల సంఘము ఖర్గ కార్మికుల యగు శ్రీయుత ముకుందలాల్ సర్కార్ బాబుగారి యాజమాన్యముక్రింద సాగుచుండుటచే అంతయు నుత్సాహముతోను క్రోధతోను పట్టదలతోను సంతృప్తికరముగా నడుపబడుచున్నది.

చాగంటి జోగారావు

పట్టు సాలినూలు

ఈనూలు విశేషముగా గుజరాతు, వికాఖపట్టాము జిల్లాలలో తయారు చేయబడుచున్నది. అన్నటి కొండ ప్రదేశములలో యీ ప్రతి వైరుచేయబడును ఏను గంజకు గట్టిగా అంటి యుండును. విత్తులు తీరుటకు పూర్వము యీ ప్రతిని ఎండనిచ్చి చేపదవుడలచే దువిక్కు శుభ్రముచేయుదురు. ఇట్లు శుభ్రము చేయుటలో దృఢమైన ఏనుమాత్రమే నిలిచియుండును. శుభ్ర పరచబడిన ప్రతిని ఇనుపపట్టితో చురుకుపలకపంటి బల్లమిద నొక్కటచే గింజి విడిచావును. ఈమాదిని సన్నపాటి నరముగల చేతికమానుతో ఏకెదరు. ఈకమాను సాధారణ ఉండేబుబద్ధవలె యుండును. శుభ్రముచేయుట, విత్తుల తీయుట, ఏనుట, ఏనుట చేయుట, మొదలగు పనులన్నిటిని వడుకువారు స్వయముగా చేయుదురు. వారు ఉపయోగించు రాటముల చక్రముయొక్క

అడ్డకాలం 28, 29 అంగుళములుండును. ఈవడుకును పట్టు సాలికులములోమాత్రమే నిలిచియున్నది. రోజునకు ఒక్కొక్కరు, ప్రతిని శుభ్రముచేయుటకుండి ఏకలుచేయుటకును మందుపనులను చేసి కి తలము ఎత్తుగలనూలుకు తీయుదురు. ఈపనివలన ఒకరికి నెల 1 కి సగటున రు 4 గిట్టు పాటును. ప్రస్తుతము యీనూలును హెచ్చుగి రాకీయుండుటవలన యితర కులములలో గూడా యిప్పుడిప్పుడే యీనూలును తయారు చేయుటలో కృషిచేయుచున్నారు

పొందూరు, బొంతలకోడూరు చుట్టుపట్ల చాచాపు 30 గ్రామములలో ప్రతిపట్టుసాలి యింటను యీనూలు తయారు చేయబడుచున్నది.

బొంతలకోడూరు, ధర్మవరము, పొందూరు, చంద్రయ. పేట, నేలేరు, అక్కవలస మూరపాక, అను 7 గ్రామముల నూలు, నూటయిద్దరిది, సెప్టెంబరు 4 వగవారములో పరిశీలించబడెను.

22 0/0 నూలు 75 నెంబరుకు 76 0/0 నూలు 50 నెంబరుకు 25 0/0 నూలు 100 0/0 బలమునకు 76 0/0 నూలు 75 0/0 బలమునకు 75 0/0 నూలు 75 0/0 సాఫీకి వినిచియున్నది. హెచ్చునెంబరు నూలు ఏబది. 40 కు తక్కువ నెంబరులో నూలు లేదు. ధర్మవరము కార్మికులు శ్రీమతి దున్నా మారమ్మగారి నూలు శ్రేష్ఠతముగా నున్నది. ఈమె వయస్సు 16 వత్సరములు. ఈమె నూలు నెంబరు 150, బలము 159 0/0 సాఫీ 100 0/0.

ఈపట్టు సాలీనూలుతో తయారు చేయబడిన గుడ్డ హెచ్చుకాలము కానును. నూలులో బలముగల ఏనుమాత్రమే నిలిచి యుండుట పురి హెచ్చుగాయుండుట యందుకు కారణములు. కొండ ప్రతిచిక్కని ప్రదేశములలో ఏమిడిప త్రితో వైషదతులన నూలు తయారు చేయవచ్చును. డక్కా మస్లిన్ గుడ్డను యీమాదిరి చూచి యుపయోగింపబడుచుండెడిది.

రా. మానుమంతరావు,

ఖాది ఇన్ స్పెక్టరు.

అఖిలభారత చరణసంఘము-ఆంధ్రకాళి, గుంటూరు.

The Allenburys Foods.

బిడ్డలను పెంచుటకు క్రమమైన పద్ధతి. భూలోకమున చంతయు, కృతజ్ఞత గల తల్లి తండ్రులనుండి వేరుపడే సూక్ష్మతాపత్రాలు వచ్చినవి. ప్రతివారమును ఇండియాను క్రొత్త నరకు వచ్చును. అన్ని ఉగ్రాణములలోను, మందు లమ్మువారికడనుకొరకును.

Allen & Hanburys Ltd., London

Special Representative for India:

A. H. P. JENNINGS,

Block E, 2nd Floor, Clive Buildings, Calcutta.

'బిడ్డలను పెంచుట, విచారణ' అను మా ఇంగ్లీషు పుస్తకమును కూడా ముద్రాణము.

3466

మేయోకన్యను భారతీయుడు రక్షించుట

కృతజ్ఞతానుచకముగా

అమెభారతమాత గ్రంథమున వ్రాసెను

ఈమె రహస్యముగా ఆంగ్ల దేశమునకుబోయి స్వదేశమును అమెరికాను చేరినది. ఈమెవ్రాసిన గ్రంథముపై 3 ఖండములలో తీవ్రముగ విమర్శ జయింపబడినది. మిగిలిన ముగ్గురు గ్రంథమును వ్రాయుదురాయని యొక విశేషము యీమెన డుగగా మరల నెపుడు వ్రాయుదురని చెప్పవలసినది. వ్రాయు దనినయంతయు లభించిన నే గాని పూనుకొనను అని ఆమెనుకొని ను కాని, అమెవ్రాసిన భారతీయ మాత గ్రంథమును ప్రకటించుచున్నవారు ఆమె ఆంగ్ల మాతమును గ్రంథమును కూడ వ్రాయునేమోయని యూహించుచున్నారు. విమర్శలనుగూర్చి ఆమె యిట్లుచెప్పెను. నేనీ గ్రంథమును నాస్వదేశములగు అమెరికావారికొరకు మాత్రమే వ్రాసితిని. అతిశయోక్తులను అన్యులకల్పనలను గ్రహించునందా భారతదేశ వైజ్ఞయోపమును వారు మాత్రముకే నేనీ గ్రంథమును వ్రాసితిని.

ఈ గ్రంథము ఆంగ్ల దేశీయులకుగూడ ఆర్థికమై యున్నచో నాకు మరింతసంతోషము కల్గును. కాని నాకు భారతదేశమందలి రాజకీయందోశములను, సామాన్యజనులను వారు ప్రశంసించు గ్రహించవలసియుండును. సామాన్యజనులు ఎట్టి అసంతోషము చేయువారు కారు. కావున వారిదురస్థి బ్రతిభువారికేమియు తెలియదు. రాజకీయందోశములకు భారతీయజనసామాన్యముగూర్చిన వైతికపరిజ్ఞానముపూజ్యము. భారతదేశమునందలి స్త్రీల శిశువులదరవర్తన నాకు గాఢముగ సులభముగ గల్గించినది. వారిమేలుగోరియే నేనాదేశమున చూచినదానిని చూచినట్లు నర్హించినాను. భారతదేశమునందు రాజకీయసాయకలలో ఆంగ్లవ్యూహాలను సహజీవిగారి ఆలోచనను విద్యాభివృద్ధి భారతీయ లామోదించి భారతీయైతరీకలను బాగుగావిద్యకేర్చి ప్రతిగృహమునను జ్ఞానబోధిని ప్రకాశించుచోగలవో అపుడు వారు నాతత్వములను తగినద్రుష్టాంతరముచేసిన వారగుదురు అభ్యుదయగోరి వారంతకతినముగా నను తూలనాడినను నేను సంతోషముగా అనుభవించెదను.

గిరిదేశపు అడవులలో పొలములలో పనిచేయుచున్నట్టి భారతీయుడగు హిందువు నాప్రాణమును కాపాడెనని నే నెన్నటికిని మరువజాలను. నేనొకసారి పాములకును ఘోర వృగములకును కర్షణప్రదేశము అనును నిలచుమైన ఘోరరక్తాశ్రయమున కొన్నిగంటలపేపు మాత్రమే గిరిపై అతిభయంకర కాలరాత్రియందు దగ్ధియైతిని పరిస్థితికి లోనైతిని. చెట్లకొమ్మలు దట్టముగా నల్లుగాని యుంట్లచే పట్టపగలే గాఢాంధకారబంధురమై యుండెను. అట్టిదోఆర్ధరాత్రులందు చెట్లలుండవో నేనుగ నర్హించవలయునా? పులుల పింహముల భయంకరధ్వనులు వ్యూరయ్యవారకముగ నుండెను. అడుగడిసి అడుగుపెట్టిన యేభయంకరసర్వము కాటుచేయవో అనుభూతి అపారముగ నుండెను.

అంతకుపూర్వము అభయదారణమున ప్రవేశించినవారు చాలమంది అచటనే అంతరించి పోయినవారు నేను వినియుంటిని. అట్టిచో సత్వతియో ప్రాణమో పోకుండ వెనుపడి నవ్వుచు మహాదృష్టమని చెప్పవచ్చును. ఆ నిశితమున నేను అక్రందన వెనువచ్చుచు ఏనుగుమో బొబ్బలిచున్నదని తలచుకొని యనాధ స్త్రీజనాలాపముని యెవ్వరును తలపకు. కావున నేను మరణమే నిశ్చయముని నిరవచయకొంటిని.

ఏభారతీయుడో, ఏజానా ద్వీపస్థుడో ఏనీగ్రో జాతివాడో నాయాద్ర భావమును విని ఏశ్వేతియుఖానికైన నెరింగించినచో వారస్వేషణకార్యము పరిత్యజింపవలసి నేను తేకలిడితిని.

బ్రిటిషుఇండియా దేశముడగు నొకహిందువు మొదట వేశాకోశముగా పరిహసించెను. మరల నే నాక్రందనముచేయుగా నతనికి సంశయము కల్గినది. పిమ్మట నాయుడు సానుభూతి కల్గినది. అతల అనుకంపకల్గినది. తరువాత అతడే నన్ను కాపాడెను. అతిగా అనుయాయుడగు భారతీయ కృషీవరుడు నాప్రాణములను కాపాడుటకు నే నేను బ్రతుకగల్గితిని. ఆకారణములవల్లనే భారతీయులపై నాకు అవ్యాజముగ ప్రేమకల్గినది. పిమ్మటనేను పెక్కువెత్సరములు భారతీయులనుకూడ నివసించియుంటిని. నాముందు తీర్పుకొనుటకే వారికి క్షేపించనలేక నేనచేసితిని.

5-వ ఆంధ్రవిద్యదైవ్యపరిషత్ సమావేశము

(ప్రభువనామ సం॥ కాత్రిక బ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 తిథులకు సరియైన 1927 సం॥ సవంబరు 15, 16, 17, 18 తేదీలయందు బెజవాడ నగరమున జరుపబడును.)

వైద్యవిద్యార్థులకు బెజవాడయందు స్వాగత కారితీసభ ఏర్పరుపబడినది. ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. వైద్యులును, వైద్యవిద్యార్థులును సభాకార్యక్రమమున పాల్గొని యాయుధ్యమమును జయప్రదముగావింప నేమిచున్నాము. ప్రతిసంవత్సరమును జరుగునట్లే ఈ సం॥రముగూడ 1. వాచనములు. 2. గ్రంథపఠనము. 3. ద్రవ్యనిర్ణయము. 4. ఉపన్యాసములు అను నాచుగువిషయములు కార్యక్రమమున ప్రవేశపెట్టుటకు నిశ్చయింపబడినవి. ఆయం:-

1. వాచనము:- 1 రక్తచంద్రములు. 2 కుక్రూర్తవములు. 3 రసవంశాగ్రములు.
2. గ్రంథపఠనము:- 1 మహాభారతము. గ్రంథకర్త: ప్రాణాచార్య చీనులకొండ సూర్యనారాయణ శాస్త్రి గారు.

2. అంజనవిదానవ్యాఖ్య:- వైద్యవిద్యార్థి కొక్కెర గడ్డ కావేశ్వరరావుగారు.

3. ఆయుర్వేదాంగ ప్రవృత్తిజ్ఞానము:- శ్రీమాన్ కవి రాజు, ప్రతివాది భయంకర కృష్ణసూర్యులుగారు.

4. ద్రవ్య నిర్ణయము:- లవణ పంచకము, కంఠిలకము, నవపాచుములు. బురుదతువైయము, ఆగరు, రత్న పురుష= రక్తశంఖపుష్పి, ఎఱ్ఱరచ్చారి=భారతి, నెమలిచెట్టు=పూర్తిరంజి, లింగదండ=లింగిని, సన్నదాజి= స్వర్ణకాజి, విరజాజి=కపజాతి, లోయగ=మరుగుండు, అశోకము=అశోక, జపా= మంచార్దము, గోవిందగుంప= విష్ణుగుంప, ఇది కొంద రుచనియు, కాదనియు నూడవీరు రెండవవిధిప్రస్తావనమున చచ్చిపోని నిర్ణయము తేలవందున సంగతులుగా వివరపడినవి.

4. ఉపన్యాసము:- 1 త్రివోషములు, 2 అంగ్రులు అహారము, 3 కారీరము. ఈవిషయములు ప్రస్తుతము నిర్ణయింపబడినవి. పైచూపబడిన విషయములలో పాల్గొనదలచినవారు వెంటనే మాకు తెలిపవలయుననియు ఇవికాక ఇతరవాద విషయములుగాని, ఉపన్యాసములుగాని, ద్రవ్యనిర్ణయములుగాని, జనపదలంచినవారు ఆచూచిషయములను, తమనామము తెలుపుచు మాకు వెంటనే వ్రాయవలయుననియు. నూతన గ్రంథములు రచించినవారు పంపియైన తమ గ్రంథమును పరిశీలించు కొరుదురేని ఆ విషయము మాకు వెంటనే తెలుపవలయును.

ఈసంవత్సరమున వైద్యవిద్యార్థులకు ప్రత్యేకముగ నాచనము, న్యూనశీలనములు, ఉపన్యాసములు జరిగింబడును అనికాశము గడిగింపబడును. విద్యార్థులకు 1 ప్రోత్సాహము, 2 రసములు, 3 రస, 4 విద్య, 5 విహారములు, 6 యుక్తివిభాగము అను విషయములు వాదమునకును. 1 త్రివోషములు, 2 స్వాస్థ్యసంరక్షణము, 3 జ్వరము, 4 కుష్మము, 5 ప్రమేయము అనునవి న్యూనరసమును నిర్ణయింపబడినవి. వైద్యవిద్యార్థి, విభారవ భిక్ష పరిశీలన చదువుచుండు ఆంగ్లవిద్యార్థులందఱును కలకాలాలయందలివాగున, గవర్నమెంటు స్కూలులందలి వారును యీ ఉత్సరమున పాల్గొనవలయునని కోరుచున్నాము. విద్యార్థులెవరునును పైవిషయములకు కాక ఇతర విషయములనుగురించి వాదములను జరుపుటకుగాని వ్యాసములనువ్రాసి చదువుటకుగాని కోరుకొనదు మాకు విషయము తెలుపవలయును. ఏవిధముగా నయినను పరిషత్ కార్యక్రమమున పాల్గొనువారికి పరిషత్ ప్రబంధక సమితివారు భోజన నివాసాది సౌకర్యములు కలగజేయుదురు. కావున విద్యదైవ్యులును, వైద్య విద్యార్థులును, తమరు ఏయే విషయములను గురించి పరిషత్ కార్యక్రమమున పాల్గొనదలచినది మాకు వెంటనే తెలుపవలయును.

శ్రీమాన్ ప్రతివాదిభయంకర కృష్ణసూర్యులు, ఆంగ్ల ఆయుర్వేద విద్యాపీఠ మంత్రి, శంకర వెంకట్రామయ్య, ప్రబంధక సమితి, అధ్యక్షుడు, వైద్యవిద్యార్థి కంభంమెట్టు విష్ణువర్ధనరావు, ప్రబంధకసమితి కార్యదర్శి.

ముఖ్యగమనింపు:- అన్ని విషయములకును పరిషత్ ప్రబంధక కార్యదర్శిగారి, గవర్నరుపేరు, బెజవాడ అని వ్రాయవలయును.

చెన్నై యజమాను ధరలు 1927-వ సం॥ అక్టోబరునెల 6 తేది గురువారము.

1. ధాన్యములు.

దరియలు కా 1-2	26 125	183	వరకు
చిన్నములపూలు			
యనుమ తెనాలి	3 32	కలకు 14	15 0 0
జిల్లా	11 15	8 0	16 0 0
జిల్లా	11 16	4 0	17 0 0
కాగులు	8. 164	బస్తా 1-2	11 8 0 12 0 0
శుభ్రము			22 0 0 25 0 0

2. ధాన్యములపప్పులు.

కందులు బస్తా 1-3 ర 200	11 15 0 0	17 0 0
తెనాలి	11 13 12 0	14 4 0
కలకు	11 14 8 0	17 0 0
చిన్నములు	11 17 0 0	19 0 0
కాగులు	11 15 0 0	16 8 0

3. సూపనస్తుప్తులు.

శుభ్రములకా 1-2	11 150 0 0	152 0 0
చిన్నము 1-2	11 14 0 0	24 0 0
కొండాపురంబేరు తెనాలిపప్పు 1-2	11 52 0 0	54 0 0
ఇతరప్రదేశము	11 46 0 0	50 0 0
కొండాపురంబేరు తెనాలిపప్పు కా 1-2	11 114 0 0	112 0 0
అమరము కా 1-2	11 109 0 0	110 0 0

4. చిల్లరనస్తుప్తులు.

చామచిన్నము కా 1-2	11 73 0 0	74 0 0
శుభ్రములకా	11 44 0 0	45 0 0
చిరకాచిన్నము(చిన్నములకా) కా 1-2	11 105 0 0	180 0 0
చిన్నములకాచిన్నము చిన్నములకా 1-2	11 40 0 0	40 0 0
కాశిపా చిన్నములకా	11 50 0 0	50 0 0
చిల్లము కా 1-2	11 40 0 0	40 0 0
అగ్రానకెల్లెర బస్తా 1-2	11 28 11 0	29 0 0
చిరకాచిన్నము కా 1-2	11 41 0 0	42 0 0

5. ఇనుము.

తట్టాకోర కా 1-2	11 39 0 0	80 0 0
చుర్రు	11 24 0 0	29 0 0
కభంబ	11 24 0 0	32 0 0

6. నూలు.

నెల 10 చెన్నై మిల్లు	11 8 0 0	
నెల 6 చెన్నై కట్టా	11 5 6 0	
నెల 24 చెన్నై	11 5 2 0	
నెల 20 చెన్నై కట్టా	11 10 8 0	
నెల 20 చెన్నై కట్టా	11 7 6 0	
నెల 40 చెన్నై కట్టా 20 సా	11 10 18 0	
నెల 40 చెన్నై	11 5 8 0	
నెల 40 చెన్నై	11 4 6 0	

7. మూడి.

గోండాబెట్టా బాంబ 1-2	11 40 0 0	
చిల్లములకా	11 145 0 0	

8. లోహములు.

కండి 100 గుంటల	11 59 0 0	59 4 0
చిన్నములకా 1-2	11 21 0 0	21 2 0
చిన్నము 1-2	11 18 7 8	
చిల్లము కా 1-2	11 234 0 0	238 0 0
కా 1-2	11 245 0 0	247 0 0

అమకమునకు సిద్ధముగా నున్నది
యభిమాన్ తుపాకిముందు ఎట్టని డబ్బా లం
డనులో తయారుకాబడినది. పాను 1కి రు 1-10-0
యభిమాన్ తుపాకిముందు 1/2 పాను డబ్బాల
లోతయారుకాబడినది. పాను 1కి రు. 2-0-0

స్పెన్సర్ అందుకో., లిమిటెడ్
మదరాసు

ముఖ్యపకటన

3976

హౌస్ లో గారి టెన్వెంట్ రెమిడిను రెండుభాగములు
చెల్వించును. రానుకృష్ణమిషన్, నేపాశ్రమమువారి
గోష్ఠి గ్రంథములనుండి తీసి వ్రాయబడినది. హోమోపతి రసం
చక్కాస్త్రము పలువిధములుగా ననుసరించుకొనునది. లా
ములు, రానుకృష్ణమిషన్ నేపాశ్రమము, ముత్తిగండ్, ఆ
హోమాదు, వారికే చెందును. వెల రు 5/- వి. పి. ఖర్చు
శ్రేయకము. పలుకువాడు:-
రానుకృష్ణమిషన్ నేపాశ్రమము, ఉచిత వైద్యశాల,
ముత్తిగండ్, అలహాబాదు.

శ్రీ కృష్ణభారతము

ద్రోణ భీష్మపర్వములు గల నాల్గవసంపుటము 6
రావల్ పుటలుగల మహాగ్రంథము. విక్రయమునకు సిద్ధము
చున్నది. ఇది మూలానుసారముగా నులభ్యమైనది. దెనిగింపబడి
నది. లిక్కనభారతములో లేని అనేకవిషయము లిందున్నవి.
భగవద్గీతలన్నియు ఇందు రెండవ ఆశ్వాసముగా వ్రాయబడి
నవి. లిక్కన సంపుటముకంటె ఇది రెట్టింపు పొదుపు
చున్నది. మంచి నునుపైన కాగితము క్యాళిలో బయింపు
వెల రు 8-0 మాత్రము

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, రాజమండ్రి,
8355 అని వ్రాయవలెను.

ప్రతాప కస్తూరి మాత్రలు

మిక్కిలి ఘాటును సువాసనగలది 3357

1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన ఆనందముగా నుండుట

యేగాక అజీర్ణము, వాయువు, జలుబు, జ్వరము,
దగ్గు, ఉబ్బుపము, కఫము, చిన్నబిడ్డ గుణము,
కలరా, ప్లేగు మొదలగు అనేకమగు వ్యాధులను
హరించుటయేగాక బలమును, జీర్ణశక్తిని, ఆరో
గ్యమును గలిగించు వరప్రసాదము. ప్రతి గృహ
మందుండవలసినది. 3357

250 మాత్రల సీసా 0 4 0
12 సీసాలు 2 8 0
వి. పి. చార్జి ఎన్నటికైనా 0 6 0

పి. టి. పి. అందు కో. ఆయుర్వేదసమాజం,
చెరిచేపి - నెల్లూరు జిల్లా.

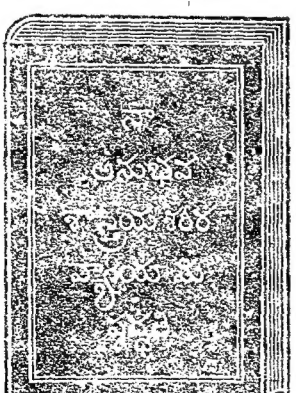
గోక్షిరవర్ధని

3984

హాస్యపుటలు పేట్టులు యిల్లాబ
గూగలయినాక తినండి మీదమీ
శరీరములోనున్న దుర్బలత్వమున పో
గొట్టుకుని యేల ఆరోగ్యముగా నుం
చుకొనడ? మీకు ఆరోగ్యమున్నా
అత్యధికమయిన మంచిపాటన్నా కావలసినదెడల నేడే గోక్షి
రవర్ధని ద్రవ్యానుసారము మీ ఆవునకుతనిపించి దానికత్యధికంగా
వృద్ధి అయిన పాలు మీద తాగినచో త్వరలో మీ శరీరమును
ఆరోగ్యవైరితి తెచ్చుకొందురు. వెల రు 2 పానల
ద్రవ్య 3 కి రు 2 ల. వి. పి. చార్జి వేరు. గిజిపర్డు ప్రేక్షకులకు
గిజిపర్డు. పలుకువాడు G.M. & Co. MOUNT RD.
P.B. No. 314. MADRAS.

ఉచితము 8298 ఉచితము
అందరికీ నుచితముగా బంపబడును

ఈ గ్రంథమునందు
శరీరవ్యాధులను విషయ
ములనుబట్టిగా చర్చింపబ
డినది. ఇందునాయొక్క
గ్రంథాకాశ్వుల యొక్క
యొక్క తెచ్చుపదములను
మూలముచూడవలెను
అలాగడ కలవు. దీనిని స
మగ్రముగ చదివితేనే
వాస్తవమునుపదతి మీ
కుదానగ బోధపడ గల

య. ప్రతిభారతీయునకును దీని జదివిన మాత్రమున నూతనో
త్సాహమును శరీర వ్యాధులను క్రియు కలిగి తీరును. తపాలా
ఖర్చు మాత్రము రు 0-2-0 రెండవం పంపితిరేని య
గ్రంథము వెంటనే పంపబడును. దీని మీదే యాత్రయందు ని
ష్ఠులయ్యెముగ మార్పుగలిగి తీరును. ఈసమయము పోగొట్టుకొ
నకుడి. ఈవిషయము మీచి త్తమునందుండగనే లేఖను వ్రాయు
తు. దీనిజదివి ఆయురారోగ్య బలముల ననుభవించుట గాత.
ప్రొఫెసర్ యం. వి. కృష్ణారావు అఖిల భారతీయ శరీర
వ్యాధులనుగూడర్చి పోస్టు బంపకొనుడి, చెంగునూరు. (పి.టి)

అమితమైన సువాసన
విడువక ఈటాయిలెట్ సబ్బును వాడు
టచే మీ వర్మమునందుగల వెల్ వెల్ వం
టి మృదుత్వము అట్లనేయుండును.
Made by GOODWIN'S, Manchester

Agents: P. HOLT & Co., Ltd.
P. O. BOX 237 3433
MADRAS.

డా॥ హాఫ్ మన్ గారి (జర్మల) దివ్యోపధములు.

- 1. డాక్టరు హాఫ్ మన్ గారి ఎలిక్సర్ ఆఫ్ లైఫ్:-
150 వ పంలి నుండి ఖ్యాతిగాంచినది. అజీర్ణి పూర్తిగా
తొలగించి, ఆకలిని బాగుగా వృద్ధిచేసి రక్త వృద్ధినిచేయు
ను. కలరామీద ఆమోఘముగా పనిచేయును. వెల 1 కి
రు 1-0-0
- 2. డాక్టరు హాఫ్ మన్ గారి సాల్ వేజిన్ ఆయింటు
మెంటు:- గాయములకు, కాయలకు, కరువులకు, ప్రణా
ములకు, లోపుండ్లకు, తామర మొదలైన వాటిని వెంటనే
మాన్యు వెల 1 కి రు 1-0-0, చిన్ననెడ రు 0-8-0.
- 3. డాక్టరు హాఫ్ మన్ గారి పెయిసాల్ అన్ని నొప్పు
లనుక్షణములో నివారించు జర్మల పెయిసాల్ బామ్. వెల
రు 0-12-0, చిన్ననెడ వెల రు 0-8-0.

Sole agents:- NEELA & Co. New Street, Madras.
Madras Agents:- ALL-INDIA MEDICINES &
GENERAL AGENCY, 8 Broadway (Upstairs) Madras.
ఈ దిగున దుకాణములందుకూడ దొరకును.
Messrs. Asvin & Co., 174, Broadway.
Raja D. Mawney & Co., 11, Broadway.
Dadha & Co., Esplanade. (Pachayappas)
Mr. Iyaccannoo Mudaliar.
157, Deva Raja Mudali Street. 4023 Madras.

దగ్గులకు, రాసిన
గొంతుకు అమోఘమైనది.
"వేస్ లైన్ జెల్లి" ఈ అమోఘ
మైన వస్తువు కాకైన గాయములకు,
చెబ్బులకు, నలుపులకు, చర్మవ్యాధు
లను మొదలగు వాటిని సూక్ష్మము.
దగ్గులకు, రాసిన గొంతులకు చాలా
అమోఘమైనది. ఒక మిల్లెడు తీసు
కొని, తిన్నగా మ్రింగివేయును.
నొచ్చిన పొంలను బాగుచేయును.
రుచితేనిది, తీసుకొనుట సులభము,
తక్షణమే గణ విచ్చును.
Chesebrough Mig. Company
(Consolidated) New York, U.S.A.

వేలైనదానినే కొనుడు.
Vaseline
PETROLEUM JELLY
పినికి బదులు దీనిని త్రయించు. 246

వర్తకు లందరిచే విక్రయించ బడుచున్నది.

ఆతంకనిగ్రహ మాత్రలు.

ప్రపంచమునంతటను ప్రసిద్ధిబడసినది. మొదనులంపట,
నులబడకము, మానసిక, శారీరబలహీనత మొదలగునవి దీనిచే
సత్వాపంశలను 82 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర రు. 1-0-0
ఇనాం! కామశాస్త్ర ఇనాం!!
219 ఆతంకనిగ్రహ సార్వభౌమ,
16, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. శేక్ మెయిర్ గోడ్ కాకినాడ.

ఇంద్రజాలమ హేంద్రజాలము

ఈ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, హస్తలాభము, ఆంగ్ల ఇంద్ర
జాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, చీట్లు
పేక, తమాషాలు, విశోదవిద్యలు, మనుష్యుని మాయముచేయుట,
మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధి యగుట, శరీ
రములేని తలచేత మాట్లాడించుట, గాలిలో మనుష్యుని నిలుపుట
మొదలగు విచిత్రములున్నవి. దీనిచే మేజిక్ చేయగలరు. వెల రు 4
చముత్కార గణితము:- (పెట్టుబుక్ కమిటి
వారిచే ఆవ్రావు కాబడినది.) ఇందులో విచిత్ర, విశోద, మ
నో గణితములు, సమస్యలు, చిక్కుప్రశ్నలు, యుక్తి, తమాషా
తెక్కలు, గణితావధానము గలవు. వెల రు. 1. 12 కి రు. 9.
పి. ఆర్. జవార్జనం వాయుడు, బంగోలు. (గుంటూరుజిల్లా)

వాజికరణ పటి

రతి మన్యులవలె దాంపత్య సౌఖ్య మిచ్చును. ధాతు
వృద్ధికి ప్రఖ్యాతిజెందినది. ఒక మోతాదునకే గుణ మిచ్చును.
అనేకులు పరీక్షించిరి. ఎంత పలుచని పీర్మయనైనను గట్టిపర్చి
స్వప్న మందును, మాత్రముతో నుపోయెడి క్రుకనష్టమును మా
న్యును. ముసలితనము, నపుంసకత్వము బాపి నూతన యౌవ
నము, చక్కని సంసార సౌఖ్యము సంతోషభాగ్యము ఇచ్చును.
రెండు సీసాలనుండు శతవృద్ధులైన నను యౌవనముగ జేయును.
యౌవనలకు శ్రీమోలకచే గలుగు నీవము, కాళ్ళు లాగుట
బోనడచి మిక్కిలి ధాతువువైచిచ్చును. 40 మాత్రలు సీసా
రు 2-0-0, పోస్టేజీవేరు. 3949

ఆయుర్వేదరత్న డాక్టరు ఆచార్యులు,
ఆయుర్వేద రసాయనశాల నెం 1 ఏలూరు. పశ్చిమగోదావరిజిల్లా

శ్రీమా న ఘోల్లా సి నీ మాత్రలు

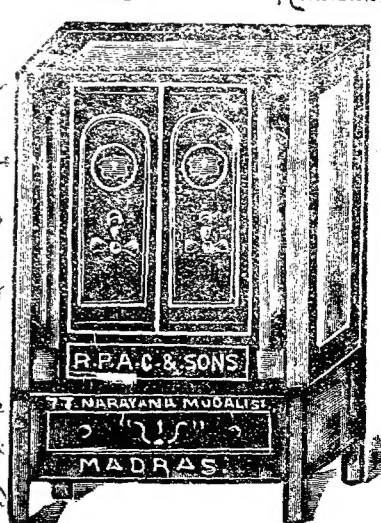
30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వెలగులభము! (పోస్టుఖర్చు ప్రత్యేకము) గుణముధికము!
శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి ప్రత్యేకాక
శ్రీమాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, అపులింతలు,
అగ్ని మాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిర్లు, సర్వాంగముల
యందు బలతయము, పేక్కులు, పార్యములు, శిరస్సు,
వేర్లు, అడులు మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పులను
జోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.
ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పులను వెంటనేమాన్యును
ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ
మోటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును.
ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.
విరువాదు:- (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకురు, కృష్ణాజిల్లా.

నమ్మకమైంది 8928 భద్రమయినది

మాకిం పెనిలా
కొత్తరేవులతో
అనేక వర్మములతో
యినుము పెట్టెల
తయారు చేయుం
వెలసరసముగా విక్ర
యించబడును

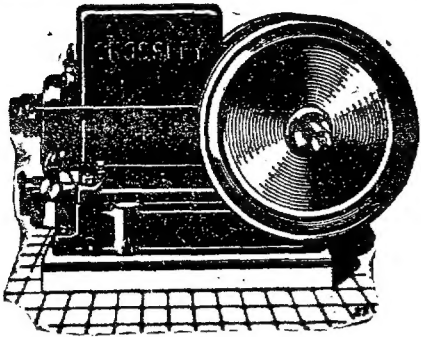
యినుము పెట్టె
వ్యాపారం, అండు
కమిషన్ యేజంటు
రాచమడుగు పెద్ద అప్పయ్య శెట్టి అండు సన్యు,
77, వారాయణమొదలి బిడి, మద్రాసు.

కాశీ బంగారమునకును, మంచి పెండింగు గాగ్రంజీ చేయగలము.

కరంచందు చబిట్ దాను, బంగారు పెండింగుల
కరంచందు చబిట్ దాను, బంగారు పెండింగుల

దరఖాస్తును పంపిన ఉచితముగ కాగితములు పంపబడును.

క్రాసి

కి రో సిన్ ఆ యి ల్ ఎం జి ను
స్టాగడర్డు నైజులు.
2, 3, 6 బ్రేకు హెచ్. పి.

(ఈ పటమునం దున్న మాదిరి మూయబడిన రకము)

పోర్టుబుల్, స్టేషనరీ టైపులు, హాఫర్ కూలింగు, టాంకుకు లేక రేడియేటరుకు కన్వర్టబుల్.
ప్రత్యేకనదుపాయములు చేరినవి:— నాలుగు సైకిల్ ఎంజిను, మూయబడిన
క్రాంకు కేసు, మూయబడిన గియరులు, హెచ్. టి. రోటరీమాగ్నెటో, కొత్త
వాల్వగియరు, మెకానికల్ ఇన్ లెట్ వాల్వ్, ఆటోమాటిక్ ల్యూబ్రికేషన్,
క్రాటల్ గవర్నింగు, తక్కువభాగములు, సాపుగాను, చమురులేకను పనిచేయుట.
అతి సరసమైనది

మిక్సి-లిమిటెడ్ వ్యయము గలది
విడువని నమ్మకము గలది

పూర్తివివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:—

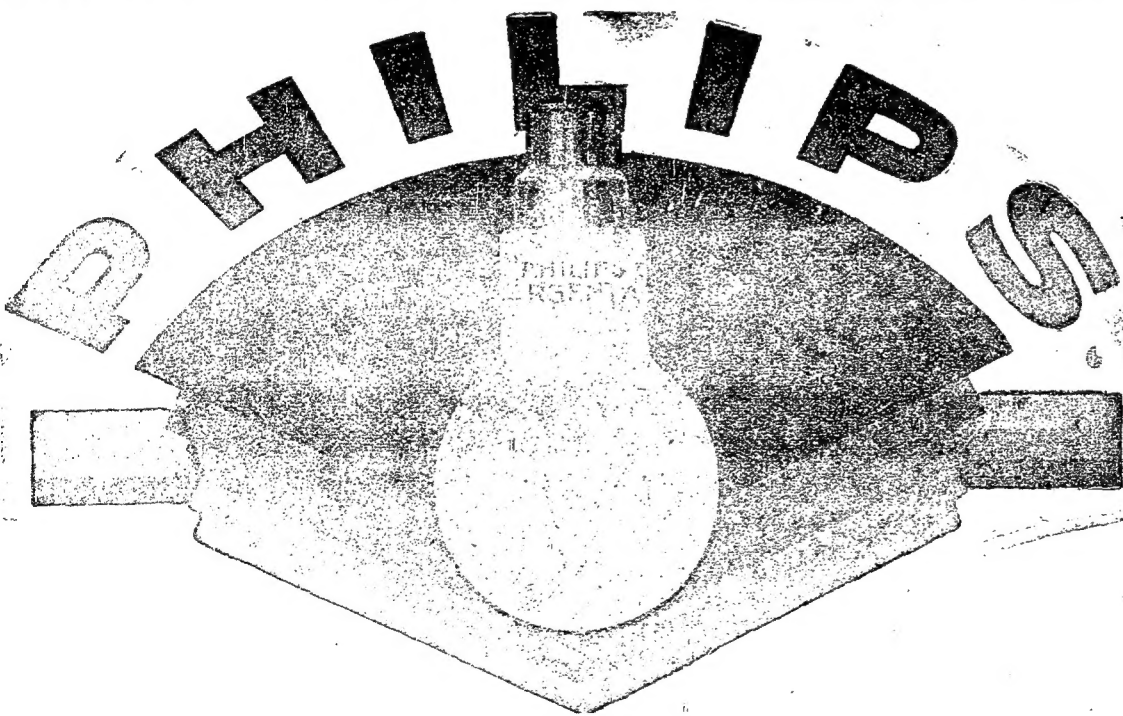
క్రాసి బ్రదర్స్, లిమిటెడ్.

తంజి విలాసము:
"కంబస్టియన్"

14, బ్రాడ్వే
మద్రాసు.

పోస్టుబాక్సు
నెం 1249.

3580

మితవ్యయమునకు ఫిలిప్స్ దీపములను ఉపయోగించి చూడుము.

అందరు వర్తకులవద్ద దొరకును లేక దక్షిణ ఇండియాకు గల సోల్ ఏజంట్లవద్ద దొరకును 3578

THE CROMPTON ENGINEERING Co. (Madras.) Ltd.,

Managing Agents:—BEST & Co. LTD., 1st Line Beach, MADRAS.

PHILIPS

AMRUTANJAN

Price Annas 10 only.
AMRUTANJAN DEPOT
BOMBAY & MADRAS.

ఉచితము

క్రమంగా కొత్తవిజ్ఞాన విశేషముల సమకూర్చునది. "గంధర్వ" మాసపత్రిక చందాపద్ధతిలేదు. తరుణము దాటకముందే నిరా అడ్రసును పంపండి:—

గంధర్వమహల్ - విజయనగరం.

నువర్త సుందరరసము సహ మేహములకు పరిచి. 11 తేదీ జేటూరి. సుందరకాష్ట్రీ గారితో కనిపెట్టబడినది. ఎటువంటి సహ మేహముల నైనను గుడుర్చును. ఇకా తక్కువ అనవసరము. 50 మాత్రము. రూ. 5/ చానువిధము నుందుతో పంపబడును. 2129
1 ఆర్డరసానునకాల, ముక్కాల్, కృష్ణా.

గాంధీ దైవజ్ఞుడు

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బహులప్రాయములకు రూ. 1-0-0. ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 అవును. ప్రశ్నప్రాయము కాలమును తెలుపవలెను. సర్వకార్యములయందును జయము పొందుటకు "జయవశిరసి" తాయతి 1 కి. రూ. 2-0-0. వి. పి. ఖర్చులు. 0-4-0. 2599
కే. వి. శరణోపాచార్యులు చిత్తూరుతిరు త్రణి, జిల్లా.

శాస్త్రోక్తమైన జ్యోతిషం

భవిష్యత్తును గురించి 6 వ్యాయమైన ప్రశ్నలకు బహులప్రాయములకు రూ. 1-0-0 ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 పంపకత్తర ఫలము ప్రాయములకు రూ. 5-0-0. వి. పి. ఖర్చులు తెలి. ప్రశ్న ప్రాయములకు తెలుపవలెను. సర్వకార్యములయందు జయము పొనగ స్త్రీ ముక్త్యాగ్రంథము ద్వ. 2-0-0. శ్రీ వేమనబ్రహ్మణ్య జ్యోతిషసూత్రనిలయము. 3580 తిరు త్రణి, చిత్తూరుతిరు

జ్యోతిష ప్రథమబోధిని

జ్యోతిషముందు బొత్తిగా ప్రవేశములేనివారు యిచ్చినపు ప్రక్రమ చదివినచో 1 వారంకోలాకతే జ్యోతిషముందు ప్రవేశముకలిగి అయుర్భాగ్యములు, కళత్రము, సంకానము, జీవనము మొదలగు 12 భావఫలములను ఎనరికివారే స్వయముగా తెలిసికొనగలరు. ఈ పుస్తకము సచ్చకపోయినను, తెలియకపోయినను దీనికి 10 రెట్లు ఖరీదు వాపనుచేయుదును. దీని వెల వి.పి. పిఖర్చులతో 10 అణాలు మాత్రమగును. మాజ్యోతి 4 పాఠశాలలో చేరినవారికి యీపుస్తకము ఉచితముగా పంపబడును. 1402

ఆకెళ్ల వెంకటశాస్త్రి గ్రంథకర్త
గోపాలపురం, కొత్తపేటపోస్టు. తూర్పు గోదావరిజిల్లా.

